T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

AFET EĞİTİMİ VE YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
AFET EĞİTİMİ VE YÖNETİMİ BİLİM DALI

# AFET GÖNÜLLÜLERİNİN MOTİVASYON ENVANTERİ: BURSA İLİ ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÖMER YÜCE

Tez Danışmanı
DR. ÖĞR. ÜYESİ FEHMİ VOLKAN AKYÖN

ÇANAKKALE – 2021

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

AFET EĞİTİMİ VE YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
AFET EĞİTİMİ VE YÖNETİMİ BİLİM DALI

# AFET GÖNÜLLÜLERİNİN MOTİVASYON ENVANTERİ: BURSA İLİ ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÖMER YÜCE

Tez Danışmanı
DR. ÖĞR. ÜYESİ FEHMİ VOLKAN AKYÖN

ÇANAKKALE – 2021

**T.C.**

**ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ**

**LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

Ömer YÜCE tarafından Dr. Fehmi Volkan AKYÖN yönetiminde hazırlanan ve **20/04/2021** tarihinde aşağıdaki jüri karşısında sunulan "**Afet Gönüllülerinin Motivasyon Envanteri: Bursa İli Örneği**" başlıklı çalışma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü **Afet Eğitimi ve Yönetimi Anabilim Dalı**'nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

| **Jüri Üyeleri** | **İmza** |
|---|---|
| Dr. Öğr. Üyesi Fehmi Volkan AKYÖN (Danışman) | …… |
| Dr. Öğr. Üyesi Dilek DORUK KONDAKCI | …… |
| Dr. Öğr. Üyesi Ebru CAYMAZ | …… |

Tez No : 10394065

Tez Savunma Tarihi : 20/04/2021

……

Prof. Dr. Pelin KANTEN

Enstitü Müdürü

18/05/2021

## ETİK BEYAN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Kuralları'na uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi taahhüt ve beyan ederim.

Ömer YÜCE
20/04/2021

# TEŞEKKÜR

Çocukluğumuzdan beri doğaya olan merakımız 2011 Van- Erciş depremi ile birlikte doğa sporlarından arama kurtarmaya evrildi. Afet yönetiminin her safhasında çeşitli STK'lar içerisinde görev aldıktan sonra sevgili dostum Dr. Hüseyin Gürsel BİLMİŞ'in yönlendirmesi ile yüksek lisans sürecim başlamış oldu.

Yüksek lisans sürecinde belki de en büyük şansım Dr. Öğr. Üyesi Fehmi Volkan AKYÖN'ün derslerine katılmam oldu. İlk girdiğim dersinden itibaren afet yönetimi alanında var olan bütün bilgi birikimimi alt üst edip bana yepyeni ufuklar açtı. Kendisinin danışmanım olduğunu öğrendiğimde de çok mutlu oldum. Tez sürecinde olan sonsuz desteğinden dolayı kendisine çok teşekkür ederim.

Veri toplama sürecindeki yardımlarından dolayı Ahmet TAŞDEMİR ve Tarık YARDIMCI'ya teşekkür ederim.

Tez süreci boyunca desteklerini esirgemeyen, her zaman yanımda olan ve desteklerini hayatımın her döneminde hissettiğim değerli aileme de çok teşekkür ediyorum.

Sevgili oğullarım Muhammed Bilal ve Muhammed Yavuz'a tez sürecindeki fedakârlıkları sebebiyle teşekkür ederim. Umarım bilim yolunda yürüyüp insanlığa faydalı işler yaparlar.

Ömer YÜCE

Bursa, Nisan 2021

# ÖZET

## AFET GÖNÜLLÜLERİNİN MOTİVASYON ENVANTERİ: BURSA İLİ ÖRNEĞİ

Ömer YÜCE
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Afet Eğitimi ve Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi
Danışman: Dr. Fehmi Volkan AKYÖN
20/04/2021, 117

Tanımı yaşanılan toplumlara veya coğrafyaya göre farklılık gösterse de; bireyin kendi isteğiyle kendisinin veya ailesinin menfaatine olmaksızın, sadece toplum yararı sağlanacak işlere katılım göstermesi tüm toplumlarda görülür. Gönüllülük olarak ifade edilen bu çalışmalar toplumun refah seviyesinin yükselmesine katkıda bulunurlar.

Afetler gönüllülük kavramının en net ortaya çıktığı alanların başında gelir. Dünya üzerinde yaşanılan afetlerin büyük bir kısmında afetten sağ kurtulan afetzedelerin kendi durumlarını yok sayarak elde olan imkânlarla diğer yardıma muhtaç afetzedelere yardım etme çabaları gözlemlenebilir.

Ülkelerin gelişmişlik düzeyine, afetin büyüklüğüne göre afete müdahale süresi değişebilir. Ancak afet meydana gelen gelişmiş ülkelerde bile profesyonel müdahaleye kadar iyi niyetli ve gönüllü müdahalelerin olduğu gerçektir. İlk anda afetzede ile muhatap olacak kişilerin bilinçli müdahalesi de hayati önem taşır.

Afet gönüllüğü bireyin hem kendisi, hem ailesi, hem de çevresi için son derece önemlidir. İyi yetişmiş afet gönüllüsü şahit olduğu acil durum veya afetlerde profesyonel ekipler gelene kadar olay yeri yönetimini doğru yapar ve var olan insan kaynağını doğru yönlendirir.

Ülkemizin afetselliğini göz önüne aldığımızda ve özellikle beklenen büyük İstanbul depreminde enkaza dönmesi beklenen bina sayısı hesaplandığında, elde olan profesyonel imkânların yetersiz kalabileceği söylenebilir. Afet gönüllüsü olan bireylerin en verimli şekilde değerlendirilmesi, profesyonel iş yükünü hafifletir, daha etkili müdahale sağlar.

Bu çalışma Bursa AFAD ile protokolü olan STK'ların faaliyetlerine gönüllü olarak katılım sağlayan gönüllüler ile yapılmıştır. Bireylerin afet gönüllüsü olarak çalışmalara katılırken motivasyon sebeplerini tespit ederek, var olan gönüllülerin yönetiminin daha verimli yapılmasına yardımcı olmak, afet gönüllüsü olmayan bireylerden de gönüllü kaynağı oluşturma çalışmalarına bilimsel destek sunabilme amacıyla hazırlanmıştır.

**Anahtar Kelimeler:** Gönüllülük, Gönüllü Yönetimi, Afet Yönetimi, Motivasyon, Gönüllü Motivasyonu, Afet Gönüllüsü

## ABSTRACT

## MOTIVATION INVENTORY OF DISASTER VOLUNTEERS: CASE OF BURSA PROVINCE

Omer YUCE
Çanakkale Onsekiz Mart University
School of Graduate Studies
Master of Science Disaster Education And Management

Advisor: Dr. Fehmi Volkan AKYON
20/04/2021, 117

Although it's definition varies according to the societies or geography; an individual voluntarily participates in activities that will only benefit the society, without the benefit of herself or her family. These activities, expressed as volunteering contribute to the incrase of the welfare of the society.

Most clearly, disasters are one of the areas where the concept of volunteering emerges. Most of the disasters happened on the globe, it has been observed that the disaster survivors commonly offer their help with all means to the other survivors who are in desperate situation by ignoring their own situation.

Disaster response time may vary depending on the development of the countries and the size of the disaster. However it's a fact that even in developed countries need a well intention and voluntary interventions up to professional level and stage. At first moment, it is important that the conscious intervention of those who will deal with the disaster's victim.

Disaster volunteering is extremely important for the individual, its family and its environment. In emergencies or disasters when a well-trained disaster volunteer has witnessed, the volunteer does the proper crime scene management and guides the available human resources until professional teams arrive.

Considering the disaster vulnerability of the country and calculating the number of buildings that expected to be wrecked especially at the anticipated grand Istanbul earthquake, it can be said the professional opportunities within reach may not be sufficient. Evaluating the disaster volunteers in the most efficient way facilitates the professional workload and makes the intervention more effective.

This study was conducted with volunteers who voluntarily participated in the operations of NGOs (non governmental organization) which have a protocol with Bursa IDEM (Interior Disaster Emergency Management) (AFAD). This paper has been prepared in order to determine the motivation reasons of individuals while participating the operations as disaster volunteers, to to help the management of the existing volunteers more efficiently and to provide scientific support to creating voluteer sources from individuals who are not disaster volunteers.

**Keywords:** Volunteering, Volunteer Management, Disaster Management, Motivation, Volunteer Motivation, Disaster Volunteer.

# İÇİNDEKİLER

**Sayfa No**


JÜRİ ONAY SAYFASI……... i
ETİK BEYAN…… ii
TEŞEKKÜR…….. iii
ÖZET ……..…….…….. iv
ABSTRACT …….. vi
İÇİNDEKİLER ……..…… viii
SİMGELER ve KISALTMALAR……..……. xi
TABLOLAR DİZİNİ…….…. xii

BİRİNCİ BÖLÜM
GİRİŞ

1.1. Problemin Konusu……...…….…… 1
1.2. Problemin Durumu....……...…….. 1
1.3. Araştırmanın Amacı……..... 2
1.4. Araştırmanın Önemi……...……...…….…… 2
1.5. Araştırmanın Soruları…….....…… 3
1.6. Sayıltılar……..……....…….. 4
1.7. Sınırlılıklar ...…….……...……. 4

İKİNCİ BÖLÜM
KURAMSAL ÇERÇEVE/ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR 5

2.1. Bütünleşik Afet Yönetimi ……... 5
2.2. Risk Yönetimi……..... 6
2.2.1. Zarar Azaltma ……..…….……...…...…….. 6
2.2.2. Hazırlık…… 7
2.2.3. Tahmin ve Erken Uyarı …….……..... 7
2.3. Kriz Yönetimi……....…….. 8
2.3.1 Müdahale……...……..... 8

2.3.2. İyileştirme……... 9
2.3.3. Yeniden Yapılandırma…….……...…...…… 9
2.4. Motivasyon……...……...…...…… 9
2.4.1. Motivasyonun Genel Niteliği…….....……..... 10
2.4.2 Motivasyon Yöntemleri……...…….. 10
2.5. Gönüllülük……...…….…..... 11
2.5.1. Gönüllülüğü Teşvik Eden Unsurlar…….....……..…..……... 11
2.5.2. Gönüllü Yönetimi…….……...…...…… 12
2.5.3. Bütünleşik Afet Yönetim Sisteminde Gönüllülerin Yeri ve Önemi ……... 13

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ARAŞTIRMA YÖNTEMİ/MATERYAL YÖNTEM 15

3.1. Araştırmanın Modeli…….. 15
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi…….. 15
3.3. Veri Toplama Araçları ve Yöntem…… 34
3.4. Gönüllü Motivasyon Envanteri…….. 34
3.5. Güvenilirlik Analizleri…….....……. 37
3.6. Verilerin Toplanması.…….....…….. 37
3.7. Verilerin Analizi…..…….. 37
3.8. Geçerlilik Çalışmaları…….. 38

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
ARAŞTIRMA BULGULARI 48

4.1. Afet gönüllülerinin demografik özelliklerine göre gönüllü motivasyon envanteri alt boyutları arasındaki farklılıklara ilişkin bulgular……..... 53
4.2. Afet gönüllülerinin son mezun oldukları bölümlere göre gönüllü motivasyon envanteri alt boyutları arasındaki farklılıklara ilişkin bulgular…… 72
4.3. Afet gönüllülerinin eğitim düzeylerine göre gönüllü motivasyon envanteri alt boyutları arasındaki farklılıklara ilişkin bulgular ……...……. 77
4.4. Afet gönüllülerinin çalışma yerlerine göre gönüllü motivasyon envanteri alt boyutları arasındaki farklılıklara ilişkin bulgular…….. 81

BEŞİNCİ BÖLÜM
SONUÇ ve ÖNERİLER 86

5.1. Sonuç……....…….... 86
5.2. Tartışma……....…….... 91
5.3. Öneriler……....…….... 95
KAYNAKÇA ...……. I
EKLER …….……. V
EK 1. GÖNÜLLÜ MOTİVASYON ENVANTERİ …….. V
EK 2. ETİK KURUL ONAY FORMU …….……..... VII
ÖZGEÇMİŞ ….…….…….... VIII

## SİMGELER VE KISALTMALAR

| | |
|---|---|
| AFAD | Afet ve Acil Durum Başkanlığı |
| ANOVA | Tek Yönlü Varyans Analizi |
| ÇOMÜ | Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi |
| GME | Gönüllü Motivasyon Envanteri |
| KBRN | Kimyasal Biyolojik Radyoaktif Nükleer |
| Sd | Serbestlik Derecesi |
| % | Yüzde oranı |
| SPSS | Statistical Package for the Social Sciences |
| Ss | Standart Sapma |
| STK | Sivil Toplum Kuruluşu |
| UDSEP | Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planı |
| x | Aritmetik Ortalama |

## TABLOLAR DİZİNİ


| Tablo No | Tablo Adı | Sayfa No |
|---|---|---|
| **Tablo 1** | Sivil toplum kuruluşları frekans dağılımları | 16 |
| **Tablo 2** | Gönüllü cinsiyet bilgisi frekans dağılımları | 16 |
| **Tablo 3** | Doğum yeri ile ilgili frekans dağılımları | 17 |
| **Tablo 4** | Çalışma yeri ile ilgili frekans dağılımları | 17 |
| **Tablo 5** | İş tecrübesi ile ilgili frekans dağılımları | 18 |
| **Tablo 6** | Eğitim düzeyi ile ilgili frekans dağılımları | 18 |
| **Tablo 7** | Son mezun olunan bölüm bilgisi frekans dağılımları | 19 |
| **Tablo 8** | Lisansüstü eğitim ile ilgili frekans dağılımları | 19 |
| **Tablo 9** | Afet yönetimi yüksek lisans bilgisi frekans dağılımları | 20 |
| **Tablo 10** | Üniversitede doğa sporları ilgi bilgisi frekans dağılımları | 20 |
| **Tablo 11** | Üniversitede doğa sporları bilgisi frekans dağılımları | 20 |
| **Tablo 12** | Üniversitede öğrenci topluluğu veya kulübü üyelik bilgisi frekans dağılımları | 21 |
| **Tablo 13** | Üniversitede öğrenci topluluğu veya kulübü bilgisi frekans dağılımları | 21 |
| **Tablo 14** | Yaklaşık ne kadar süredir afet gönüllüsü sorusuyla ilgili frekans dağılımları | 22 |
| **Tablo 15** | Başka alanda gönüllülük bilgisi frekans dağılımları | 22 |
| **Tablo 16** | Arama kurtarma dışında gönüllü olunan alan bilgisi frekans dağılımları | 22 |
| **Tablo 17** | Sosyal çevrenin kararı etkileme bilgisi frekans dağılımları | 23 |
| **Tablo 18** | Operasyonlara katılma sıklık bilgisi frekans dağılımları | 23 |
| **Tablo 19** | Operasyon bölge bilgisi frekans dağılımları | 24 |
| **Tablo 20** | Dağcılık eğitim bilgisi frekans dağılımları | 25 |
| **Tablo 21** | Kentsel arama kurtarma eğitim bilgisi frekans dağılımları | 25 |

| | | |
|---|---|---|
| **Tablo 22** | Su grubu eğitim bilgisi frekans dağılımları | 26 |
| **Tablo 23** | KBRN eğitim bilgisi frekans dağılımları | 26 |
| **Tablo 24** | Haberleşme eğitim bilgisi frekans dağılımları | 27 |
| **Tablo 25** | İnsani yardım eğitim bilgisi frekans dağılımları | 27 |
| **Tablo 26** | Psiko Sosyal eğitim bilgisi frekans dağılımları | 28 |
| **Tablo 27** | Köpekli arama eğitim bilgisi frekans dağılımları | 28 |
| **Tablo 28** | Teknolojik gelişmeleri takip bilgisi frekans dağılımları | 29 |
| **Tablo 29** | Ekipman kullanım bilgisi frekans dağılımları | 29 |
| **Tablo 30** | Afet yönetimi çalışmaları takip bilgisi frekans dağılımları | 30 |
| **Tablo 31** | İşyeri acil durum organizasyon bilgisi frekans dağılımları | 30 |
| **Tablo 32** | İşyeri acil durum organizasyon görev bilgisi frekans dağılımları | 30 |
| **Tablo 33** | Afetzedelik bilgisi frekans dağılımları | 31 |
| **Tablo 34** | Hangi afeti afetzede olarak yaşadınız frekans dağılımları | 31 |
| **Tablo 35** | Afet sebebiyle yakınınızı kaybettiniz mi? frekans dağılımları | 32 |
| **Tablo 36** | Afet sebebiyle hangi yakınınızı kaybettiniz? frekans dağılımları | 32 |
| **Tablo 37** | Size ait evcil hayvanınız var mı? frekans dağılımları | 32 |
| **Tablo 38** | Size ait kaç evcil hayvanınız var? frekans dağılımları | 33 |
| **Tablo 39** | Lisanslı yapılan spor bilgisi frekans dağılımları | 33 |
| **Tablo 40** | Antrenörü olunan spor bilgisi frekans dağılımları | 34 |
| **Tablo 41** | Gönüllü Motivasyon Envanteri ölçeği soru dağılımları | 35 |
| **Tablo 42** | 5'li likert liderlik ölçeğine göre aritmetik ortalamaların değerlendirme aralığı | 36 |
| **Tablo 43** | Ölçeklere uygulanan güvenilirlik skalası bulguları | 36 |
| **Tablo 44** | Gönüllü Motivasyon Envanteri ölçeği güvenilirlik analizi | 37 |
| **Tablo 45** | Gönüllü Motivasyon Envanterine ait faktör analizi bulguları kmo ve bartlett's küresellik testi | 38 |

| | | |
|---|---|---|
| **Tablo 46** | Özdeğer istatistiği ve faktörlerin varyansı açıklama güçleri | 39 |
| **Tablo 47** | Gönüllü Motivasyon Envanteri ölçek maddelerinin faktör yük değerleri | 40 |
| **Tablo 48** | Değerler (Values) faktörü soruları | 42 |
| **Tablo 49** | Takdir Etme – Kabul Etme (tanıma) (Recogition) faktörü soruları | 43 |
| **Tablo 50** | Anlama (Understanding) faktörü soruları | 43 |
| **Tablo 51** | Benlik Saygısı (Self-Esteem) faktörü soruları | 44 |
| **Tablo 52** | Koruyucu (Protective) faktörü soruları | 45 |
| **Tablo 53** | Kariyer Gelişimi (Career Development) faktörü soruları | 45 |
| **Tablo 54** | Sosyal (Social) faktörü soruları | 46 |
| **Tablo 55** | Sosyal Etkileşim (Social Interation) faktörü soruları | 46 |
| **Tablo 56** | Tepkisellik (Reactivity) faktörü soruları | 47 |
| **Tablo 57** | Karşılılık (Reciprocity) faktörü soruları | 47 |
| **Tablo 58** | Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutları ve yaş, iş tecrübesi, afet gönüllülük zamanı ilişkilerine yönelik korelasyon analizi | 51 |
| **Tablo 59** | Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının cinsiyet değişkeni açısından farklılıklarını belirlemeye yönelik uygulanan bağımsız gruplarda t- testi sonuçları | 53 |
| **Tablo 60** | Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının afetzedelik değişkeni açısından farklılıklarını belirlemeye yönelik uygulanan bağımsız gruplarda t- testi sonuçları | 54 |
| **Tablo 61** | Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının gönüllü olunan başka alan değişkeni açısından farklılıklarını belirlemeye yönelik uygulanan bağımsız gruplarda t- testi sonuçları | 56 |
| **Tablo 62** | Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının günlük yaşantıda afet yönetimi ile ilgili çalışmalara/haberlere vakit ayırma değişkeni açısından farklılıklarını belirlemeye yönelik uygulanan bağımsız gruplarda t- testi sonuçları | 57 |
| **Tablo 63** | Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının işyeri acil durum değişkeni açısından farklılıklarını belirlemeye yönelik uygulanan bağımsız gruplarda t- testi sonuçları | 58 |

| | | |
|---|---|---|
| **Tablo 64** | Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının teknolojik gelişmeleri takip değişkeni açısından farklılıklarını belirlemeye yönelik uygulanan bağımsız gruplarda t- testi sonuçları | 60 |
| **Tablo 65** | Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının dağcılık eğitimi değişkeni açısından farklılıklarını belirlemeye yönelik uygulanan bağımsız gruplarda t- testi sonuçları | 61 |
| **Tablo 66** | Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının kentsel arama kurtarma eğitimi değişkeni açısından farklılıklarını belirlemeye yönelik uygulanan bağımsız gruplarda t- testi sonuçları | 62 |
| **Tablo 67** | Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının su grubu eğitimi değişkeni açısından farklılıklarını belirlemeye yönelik uygulanan bağımsız gruplarda t- testi sonuçları | 64 |
| **Tablo 68** | Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının insani yardım eğitimi değişkeni açısından farklılıklarını belirlemeye yönelik uygulanan bağımsız gruplarda t- testi sonuçları | 65 |
| **Tablo 69** | Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının psiko sosyal eğitimi değişkeni açısından farklılıklarını belirlemeye yönelik uygulanan bağımsız gruplarda t- testi sonuçları | 66 |
| **Tablo 70** | Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının kbrn eğitimi değişkeni açısından farklılıklarını belirlemeye yönelik uygulanan bağımsız gruplarda t- testi sonuçları | 68 |
| **Tablo 71** | Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının köpekli arama eğitimi değişkeni açısından farklılıklarını belirlemeye yönelik uygulanan bağımsız gruplarda t- testi sonuçları | 69 |
| **Tablo 72** | Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının haberleşme eğitimi değişkeni açısından farklılıklarını belirlemeye yönelik uygulanan bağımsız gruplarda t- testi sonuçları | 70 |
| **Tablo 73** | Gönüllülerin son mezuniyet durumları ile gönüllü motivasyon envateri alt boyutları faktörlerine ilişkin varyans homojenlik ve robust(welch) testleri sonuçları | 72 |
| **Tablo 74** | Gönüllülerin son mezuniyet durumları ile gönüllü motivasyon envateri alt boyutları faktörlerine ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri | 73 |
| **Tablo 75** | Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutları faktör sonuçlarının son mezuniyet durumları açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla uygulanan tek yönlü varyans analizi (anova) sonuçları | 75 |

| | | |
|---|---|---|
| **Tablo 76** | Tepkisellik (Reactivity) faktörü soruları | 76 |
| **Tablo 77** | Gönüllülerin eğitim düzeyleri ile gönüllü motivasyon envanteri alt boyutları faktörlerine ilişkin varyans homojenlik ve robust(welch) testleri sonuçları | 77 |
| **Tablo 78** | Gönüllülerin eğitim düzeyleri ile gönüllü motivasyon envanteri alt boyutları faktörlerine ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri | 78 |
| **Tablo 79** | Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutları faktör sonuçlarının eğitim düzeyi açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla uygulanan tek yönlü varyans analizi (anova) sonuçları | 80 |
| **Tablo 80** | Gönüllülerin çalışma yerleri ile gönüllü motivasyon envanteri alt boyutları faktörlerine ilişkin varyans homojenlik ve robust (welch) testleri sonuçları | 81 |
| **Tablo 81** | Gönüllülerin çalışma yerleri ile gönüllü motivasyon envanteri alt boyutlarının faktörlerine ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri | 82 |
| **Tablo 82** | Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutları faktör sonuçlarının çalışma yerleri açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla uygulanan tek yönlü varyans analizi (anova) sonuçları | 84 |

# BİRİNCİ BÖLÜM
# GİRİŞ

Bu bölüm; yapılan problemin konusunu, problemin durumunu, araştırmanın amacını, önemini ve araştırma sorularını: problem ve alt problemleri kapsamaktadır.

## 1.1. Problemin Konusu

Araştırma konusunu, Bursa AFAD ile protokolü olan STK'larda gönüllü olarak görev yapan arama kurtarma gönüllülerinin motivasyon kaynakları, gönüllülerin demografik özellikleri ve alan tecrübelerinin motivasyon kaynakları ile olan ilişkisinin belirlenmesidir.

## 1.2. Problemin Durumu

Sivil toplum kuruluşlarının ana faaliyetlerini oluşturan gönüllü hareketler için en önemli faktör insan servetidir. 'Gönüllü' olarak adlandırılan insan serveti, herhangi bir sivil toplum kuruluşunda gönüllü faaliyetlere hiçbir beklentisi olmadan katkı sağlayarak toplumsal bir sorumluluğu yerine getirmektedir. Böylelikle gönüllü bireyler, ihtiyaç sahibi insanlara yardım ederek işe yarıyor olma tatmini kazanmakta ve yapılan bu faaliyetler gönüllüleri mutlu etmekte, kendilerine güvenmelerini ve gönül rahatlığı yaşamalarını sağlamaktadır. Aynı zamanda gönüllüler, sivil toplum kuruluşları açısından; kuruluşların hizmetlerini etkin ve verimli şekilde sunmasında, kurumun sürdürülebilir vasfı kazanmasında ve sosyal sorunların çözümü hususunda büyük rol oynamaktadır(Güngör ve Çölgeçen, 2014).

Afetler karşısındaki gönüllü faaliyet belki de başkalarının ihtiyaçlarına yanıt verme güdüsünün altında yatan insani değerlerin en açık ifadelerinden biridir. Aynı zamanda gönüllülüğün en görünen yüzlerinden biridir. İnsanların bir afete verdiği ivedi reaksiyon genelde afetten doğrudan etkilenenlere yardım etmek şeklindedir. Pek çok örnekte bu doğaçlama olarak, herhangi bir organize ortamın dışında gelişir. Bununla birlikte gönüllülüğün katkısı, verilen ivedi tepkilerin çok ötesine uzanır(Birleşmiş Milletler, 2011)

### 1.3. Araştırmanın Amacı

Sivil toplum kuruluşlarının günümüz şartlarında misyonunu başarılı bir şekilde gerçekleştirebilmesi ve sürdürülebilirliği sağlaması için tıpkı kâr amacı güden kuruluşlar gibi iyi bir planlama ve yönetim sürecine ihtiyacı vardır. Bu süreçlerin ise en önemli kısmı insan kaynağı ile ilgilidir. Sivil toplum kuruluşlarını hedefleri doğrultusunda hareket ettirecek ve daha da gelişmesini sağlayacak güç insan kaynağıdır(Güngör ve Çölgeçen, 2014). Bu çalışma ile afet yönetimi alanında aktif olarak çalışan STK yöneticilerinin gönüllüğün motivasyon ile ilişkisini daha net anlayarak verimli bir gönüllü yönetimi gerçekleştirmelerine yardımcı olmak hedeflenmektedir.

### 1.4. Araştırmanın Önemi

Muhtemel afetlerle başa çıkmada önemli yere sahip; zarar azaltma, müdahale, hazırlıklı olma ve iyileştirme evrelerine afetler döngüsü de denilmektedir. Her aşamanın hayati öneme haiz olduğu afetler döngüsünde gönüllü girişimlerin yaptığı faaliyetler de çok önemli bir yere sahiptir. Gönüllü kaynakların ulusal afet yönetimi planları içindeki yeri önemli olmakla birlikte bu önem, büyük afetlerde durum iyileştirmesinde kritik kaynaklardan biri haline gelmektedir.

Afetin hemen sonrasında, afete maruz kalanların hayatta kalma oranları ilk 30 dakikada %93 iken bu oran beşinci günde %2'ye düşmektedir. Buna bağlı olarak ilk 24 saat içinde ulaşılarak kurtarılan hayatların yaşama şansları %80 oranındadır. Hal böyle iken afetin hemen sonrasında yerel gönüllü unsurların afet mahalline ulaşması ve müdahalesi dikkate alındığında gönüllülerin önemi çok daha iyi anlaşılacaktır(Kaya, 2013). Toplum tabanlı afet yönetim sisteminde gönüllülerin afete karşı toplumun kapasitesini artırmasının yanı sıra, motivasyon sebepleri göz önüne alınarak yapılacak gönüllü yönetiminde, gönüllülerin daha uzun süre gönüllü olarak hizmet etmeleri sağlanacak, ekonomik olarak kaynaklar daha doğru kullanılmış olacak ve motivasyonu artan gönüllüler sebebiyle afet gönüllüsü sayısında ciddi anlamda artış olacaktır.

### 1.5. Araştırmanın Soruları

Araştırmanın temel sorusu şu şekildedir:

Gönüllülerin motivasyonu ile demografik özellikleri ve alan tecrübeleri arasında ilişki var mıdır?

Araştırmanın diğer soruları şu şekildedir:

Gönüllülerin motivasyonu ve diğer insanlara yardımcı olma inancı arasında anlamlı ilişki var mıdır? (Değerler alt boyutu)

Gönüllülerin motivasyonu ve ne ekersen onu biçersin mantığı arasında anlamlı bir ilişki var mıdır? (Karşılılık alt boyutu)

Gönüllülerin motivasyonu ve yeteneklerinin ve katkılarının bilinmesi düşüncesinin arasında anlamlı bir ilişki var mıdır? (Takdir etme alt boyutu)

Gönüllülerin motivasyonu ve normal yaşamda sık kullanılmayan beceri ve deneyimleri öğrenmesi arasında anlamlı bir ilişki var mıdır? (Anlama alt boyutu)

Gönüllülerin motivasyonu ve benlik saygısı ve kendine değer verme düşüncesi arasında anlamlı bir ilişki var mıdır? (Benlik saygısı alt boyutu)

Gönüllülerin motivasyonu ve kendilerinin geçmiş ya da şimdiki durumlarını belirtmek ve iyileştirmek ihtiyacının arasında anlamlı bir ilişki var mıdır? (Tepkisellik alt boyutu)

Gönüllülerin motivasyonu ve aile veya arkadaşlarının hareketleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır? (Sosyal alt boyutu)

Gönüllülerin motivasyonu ve kendileri hakkındaki olumsuz düşünce ve duygularının azaltılması arasında anlamlı bir ilişki var mıdır? (Koruyucu alt boyutu)

Gönüllülerin motivasyonu ve sosyal ağlar kurması ve başkaları ile etkileşimi arasında anlamlı bir ilişki var mıdır? (Sosyal etkileşim alt boyutu)

Gönüllülerin motivasyonu ve faydalı kişiler ile bağlantı kurma ve istihdam kazanma düşüncesi arasında anlamlı bir ilişki var mıdır? (Kariyer geliştirme alt boyutu)

### 1.6. Sayıltılar

1. Araştırmaya katılan gönüllülerin, verilen anketin tamamını okuyarak ve anlayarak cevaplandırdıkları varsayılmaktır.
2. Araştırmaya katılan gönüllülerin, anketi yanıtlarken gerçek duygu ve düşüncelerini belirttikleri varsayılmaktadır.
3. Seçilen örneklemin; evreni temsil ettiği varsayılmaktadır.
4. Uygulanan ölçek sorularının araştırmanın problemini test etme bakımından yeterli olduğu varsayılmaktadır.
5. Araştırma problemlerini test etmek için kullanılan istatistiki analizlerin geçerli ve yeterli olduğu varsayılmaktadır.

### 1.7. Sınırlılıklar

Araştırma Bursa AFAD ile protokolü olan STK'larda gönüllü görev yapan gönüllüleri kapsamaktadır.

# İKİNCİ BÖLÜM
# KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde bütünleşik afet yönetimi kavramı, gönüllülük, motivasyon; ilgili diğer faktörler ile birlikte alt başlıklar halinde yer verilmiştir.

## 2.1. Bütünleşik Afet Yönetimi

Dünyamız var olduğundan bugüne kadar meydana gelen doğa olaylarının bir kısmının sonucu insanların günlük hayatını etkileyen afet olmuşlardır(Varol ve Gültekin, 2016). Günümüzde geçerli olan afet tanımında; bir olayın insanlar için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğurması ve gerçekleşen kayıplarla mücadelede yerel imkanların yeterli olmaması vurgulanmaktadır(AFAD, 2014).

Afetlerin evreleriyle ilgili çalışmaların geçmişi 1930 yılına kadar dayanmaktadır. Bu dönemden itibaren akademisyenler ve sahada çalışanlar tarafından yönetim biçiminin sınırlarının belirlenmesi ve iyileştirilmesi çalışmaları yapılmıştır. Ancak genelde yapılan çalışmalar müdahale ve iyileştirme alanında yoğunlaşmıştır(Coetzee ve Van Niekerk, 2012).

Afetlerin doğal sonuçları can ve mal kaybı olmakla birlikte, ülkelerin kalkınmalarını da olumsuz anlamda etkilerler. Genelde kalkınmakta olan ülkelerde afetlerden sonra olacak müdahale ve acil yardım esas alınır. Modern afet yönetimlerinde ise afet öncesinde yapılacak işler ve alınacak tedbirlerin en az afet sonrası yapılacaklar kadar önemlidir(Kadıoğlu, 2008).

Bütünleşik afet yönetim sistemi olarak adlandırılan sistem; afetlerin meydana getireceği zararların önlenebilmesi için afet öncesinde risk ve tehlikelerin analizlerinin yapılması, bu analizlere göre gerekli tedbirlerin alınması, afet esnasında etkin müdahale ve sağlıklı koordinasyonun sağlanması ve afetten sonra iyileştirme çalışmalarının planlama içerisinde düzenli yapılmasını içermektedir(Karaman, 2016).

Bütünleşik afet yönetim sistemi ekonomik, sosyal, teknik, coğrafi, tıbbi alanların hepsi ile ilişkili olduğu için transdisipliner bir çalışma alanıdır(Varol ve Kaya, 2018).

Ülkemizin genelini etkileyen afet deprem olmakla birlikte, bölgesel olarak etkili olan afetlerin analizini yapmak gereklidir. Başarılı sayılan afet yönetimi risk ve teknoloji temelli çalışan ve sürekli gelişen dinamik bir süreçtir. Afet anında bürokrasiye takılmadan doğru müdahale yapılabilmesi için bölgesel uzman yapılar çok önemlidir. Bölgelerin etkilendikleri

afete göre sınıflandırılmaları ve buna göre planlama yapılması hayati önem taşır(Erenel ve Caymaz, 2020).

### 2.2. Risk Yönetimi

Risk; bir olay sonucu ortaya çıkacak tüm olumsuz sonuçlar olarak açıklanabilir. Risk yönetiminde bahsedilen riskin belirli bir alanda olması, insan yaşamını direk veya dolaylı olarak etkilemesi ve tahmin edilebilir olması gerekir. Risk yönetimi ise bahsedilen tehlikelerin afete dönüşmeden, etkilerini yok etmek veya azaltmak için yapılan tüm plan ve programlardır(Özkul ve Karaman, 2007).

Risk yönetimi çalışmalarında öncelikle izlenecek yol, yerleşim yerlerini tehdit eden tehlikelerin belirlenmesidir. Yerleşim yerinin zemin yapısı, sosyo-kültürel seviyesi, sanayi bölgelerinin yerleşim yerlerine uzaklığı vb. gibi konular incelenebilir. Her afetin etkisi farklı olacağından bölge kapasitesinin hangi afete karşı dirençsiz olduğunun tespiti oldukça önemlidir. Risk yönetiminin planlaması yapılırken; mevcut bina stoğu iyileştirmesi, nüfus dağılımının düzenlenmesi, müdahale kapasitesinin artırılması gibi teknik konularla birlikte, toplumun afet bilincinin artırılması, sivil toplum kuruluşlarının sürece dahil edilmesi gibi sosyal konularda ele alınır(Genç, 2007).

Ülkemizde afet yönetimi alanında kriz yönetimi anlayışından risk yönetimi yaklaşımına olacak değişim yapılan stratejik planları daha etkin hale getirebilir. Yalnızca kamu yönetimi uzmanlarının yer aldığı planlar yerine, yönetim bilimleri uzmanlarının desteğiyle oluşturulacak planlar daha etkili olacaktır. Afet anlarında kaos ortamının oluşmaması için, bürokratik trafiğe takılmayacak özerk kurumlar etkili müdahalenin anahtarı olabilir(Caymaz vd., 2013).

#### 2.2.1. Zarar Azaltma

Mevcut tehlikelerin afete dönüşmesini engellemek için afet öncesi, afet anı ve sonrasında alınması gereken yapısal ve yapısal olmayan tedbirlerin ve faaliyetlerin tümünün ilgili kurum ve kuruluşlar ile yapılmasını içeren disiplinlerarası çalışmalardır(AFAD, 2014).

Zarar azaltma çalışmaları afetten sonra yeniden inşa sürecinde başlar ve bir sonraki afete kadar devam eder. Uygulama alanı çok geniştir. Zarar azaltma çalışmaları afetin hemen sonrasında yapılan müdahale, acil yardım, iyileştirme çalışmalarından kavram ve uygulama

açısından farklıdır. Disiplinlerarası çalışma bu çalışmalarda daha çok ön plana çıkar. Toplumun her kesimini ilgilendiren uzun vadeli çalışmalardır(Kadıoğlu, 2008).

Afetlerden önce yapılacak zarar azaltma çalışmaları arasında en önemli konuların başında eğitim faaliyetleri gelir. Özellikle eğitim kurumlarında verilen eğitimlerin afet esnasında ve sonrasında var olan faydası tecrübe edilmiştir. Ayrıca afet sonrası doğal olarak gelişen sivil toplum kuruluşları ve kamu kurumları arasındaki güç birliğinin sürekli hale gelmesi için zarar azaltma çalışmaları fırsat olarak görülebilir(Xu ve Lu, 2018).

Zarar azaltma çalışmalarında yapılacak olan; yasal mevzuat, yerel yönetimler ve diğer kamu kurumlarının yetki alanları, afet tehlike haritaları, akademik çalışmalar, erken uyarı sistemleri, eğitim faaliyetleri, mühendislik vb. çalışmalarının yanında planlama ve yapı stoğunun afetelere karşı direncinin artırılması konularına önem verilmelidir(Uzunçıbuk, 2005).

### 2.2.2. Hazırlık

Hazırlık safhası genel anlamda alarm süresinde yapılacak işleri kapsayan kısa süreli bir dönem olarak görünüyor olsada, risk yönetimi içerisinde en önemli ve zaman alan işlerin olduğu kısımdır. Hazırlık süreci güncel tutulması gereken bir süreçdir. Hazırlık sürecinde yapılan çalışmalarda; afetin meydana gelişinden itibaren kurumlar arası iletişim, yetki ve sorumlulular, müdahale ekiplerinin donanım ve eğitimleri, afetin var olan değerler üzerinde oluşturacağı olumsuzlukların en aza indirilmesi esas alınır. Bu ve benzeri çalışmalar ile birlikte insanların karşılacakları afetler karşısında doğru davranış şekillerini bilmeleri ve afet sonrası belirli bir süre yaşamlarını idame ettirebilecek hazırlıkları yapmalarını sağlayacak toplumun genelinde afet kültürü oluşturma ve farkındalığı sağlayacak çalışmalarda hazırlık kapsamında değerlendirilebilir(Kadıoğlu, 2008).

### 2.2.3. Tahmin ve Erken Uyarı

Afet anından önce hayati önem sahip sistemlerdir. Ülkemizde de mevcuttur. Fay hattının sisteme olan uzaklığı ikaz süresini etkileyebilir. Çok kısa sürelerde halkı uyarmak mümkün olmasa bile, ana doğalgaz vanaları kapatılabilir, hızlı ulaşım sistemleri yavaşlatılabilir. Böylece ikincil afetlerin bir kısmı engellenmiş olur.

Heyelan, sel, tsunami, deprem, kuraklık veya hidro-meterolojik afetlerde tahmin ve erken uyarı sistemleri hayati derecede öneme sahiptir. Halkın erken uyarılması olası kayıpları

en aza indirir. Günümüzde dünyanın çeşitli bölgelerinde uygulanan erken uyarı sistemleri afet kapasitesinin artırılmasında önemli yere sahiptir. Özellikle meterolojik afetlerde erken uyarı sistemlerinin avantajı ile doğru müdahale yöntemi belirlenebilir(Glade ve Nadim, 2014).

### 2.3. Kriz Yönetimi

Krizin ortaya çıkması ile başlayan süreçte normale döndürmeyi amaçlayan, sürekli olmayan yönetimdir. Afet yönetimi ile kriz yönetimi arasındaki fark; kriz yönetiminin sürekli olmaması, krizi oluşturan nedenler ortadan kalktığında kriz yönetiminin sonra ermesidir(AFAD, 2014). Afet yönetimi içerisinde kriz yönetimi müdahale, iyieştirme ve yeniden yapılandırma aşamalarını kapsar.

Kriz yönetim süreçlerinde önemli noktalardan biri beklenen afetin büyüklüğüne göre kriz yönetiminin öngörülmüş olmasıdır. Krizin başlamasıyla başlatılan kriz yönetim sürecinin krizin etki alanına göre büyümesi gerekebilir. Bu aşamada farklı disiplinlerden oluşan kriz yönetim paydaşlarının organizasyon bilinci etkin rol oynar. Organizasyon bilinci güçlü kriz yönetim sistemleri kriz etki alanı büyüdükçe insanlar arasında gerçekleşen iletişimden, uzmanlık alanlarından oluşan kümelerin arasında oluşacak iletişime geçerek daha etkili bir kriz yönetimi gerçekleştirebilirler(Oomes, 2004).

#### 2.3.1. Müdahale

Afeti meydana getiren olayın bitmesi ile başlayan, afetin büyüklüğüne ve etkisine göre en fazla 3 günden 1-2 aya kadar süren süreçtir. Meydana gelen olağanüstü durum ilk etapta afetzedelere kurtarma birliklerinin müdahale etmesi ve kurtarılmaya muhtaç olmayan afetzedelerinde barınma, yiyecek, sağlık ve enformasyon ihtiyaçlarının karşılanarak normale döndürülmeye çalışılır. İkincil afetlere karşı alınacak tedbirler, tahliyeler, acil hasar tespiti ve dışarıdan gelen yardım ekipleri ve bağışların organizasyonu da müdahale kapsamındadır(Kadıoğlu, 2008).

Klasik afet müdahale yöntemlerinde yeterli seviyede yer almayan müdahale alanlarının başında afetzedelere psikolojik desteğin olduğu söylenebilir. Klasik müdahaleye göre daha uzun zaman alan psikolojik müdahaleler, afetlerde travmaların azaltılmasına yardımcı olurken aynı zamanda var olan psikolojik zayıflıkların tespit edilmesine yardımcı olarak afeti yaşayan toplumun gelecekteki afetlere karşı kapasitesinin artırılmasına yardımcı olduğu söylenebilir(James vd., 2020).

### 2.3.2. İyileştirme

Afet sonrası zorunlu olarak yapılan müdahale çalışmaları sona erdikten sonra iyileştirme aşaması başlar. Ana amaç afetten etkilenen bölge ve halkını afetten önce olan standartlara yeniden ulaştırabilmektir. Meydana gelen afetin etkileri ile tespit edilen kapasite eksikliği göz önünde bulundurularak, kapasiteyi artıracak çalışmalar için en etkili dönem olabilir. Afetin müdahale evresinden sonra başlayarak afetin büyüklüğüne göre birkaç yılı bulabilecek süreçtir. İyileştirme çalışmaları çok yönlü çalışmalardır. İkincil afetlere karşı daha dirençli olmayı gerektirir. Ülkemizde iyileştirme çalışmaları 7269 sayılı kanun esas alınarak büyük oranda; hasar tespiti, yardımlar ve hak edişler, kamu eliyle konut sunumu süreci, sosyal iyileştirme, yerel ekonominin iyileştirilmesi başlıkları altında toplanmaktadır(Gökçe ve Tetik, 2012).

### 2.3.3. Yeniden Yapılandırma

Yeniden yapılandırma aşaması bazı çalışmalarda iyileştirme aşamasının içerisinde geçmektedir. Afet nedeniyle zarar görmüş ve kullanılamaz hale gelmiş yapıların, afete dayanıklı ve çevreye uyumlu bir şekilde yeniden inşa çalışmalarını içerir(AFAD, 2014).

## 2.4. Motivasyon

Motivasyon kelimesinin kökeni olan motive İngilizce ve Fransızca'dan türetilmiştir. Türkçe de tam karşılığı olmamakla birlikte en yakın kavram olarak güdü, saik veya harekete geçirici kullanılabilir. Güdü, insanın bazı ihtiyaçlarını karşılamak için onu harekete geçiren bir güç olarak da tanımlanabilir. Motive başlığı altında güdüleme bir ya da birden fazla insanın belirlenmiş amaçlara ulaşmak için meydana getirdikleri çabanın tamamı olarak ifade edilebilir(Küçüközkan, 2015).

Örgütlerin hedeflerine ulaşmada en önemli sermayesi nitelikli insan gücüdür. Motive olmayan insan kaynağından örgüt hedeflerine ulaşmada veya devamlılığı sağlamada başarılı olması beklenemez. Motive edilmiş insan kaynağı tüm kapasitesi ile örgüt hedeflerine odaklanıp çalışabilir. İnsan kaynağının doğru ve verimli yöntemlerle motive edilmesi yöneticinin başarı oranını artırır. Örgütlerin olduğu kadar, kişilerinde amaç ve hedefleri vardır. Örgüt ve kişisel hedefleri kesişen, bu yönde motive edilmiş bireylerden oluşan örgütler örgüt hedeflerine ulaşmada daha başarılı olurlar(Tunçer, 2013).

Motivasyonu genel anlamda içsel ve dışsal motivasyon olarak 2'ye ayırabiliriz. İçsel motivasyon insanın yapmaktan hoşlandığı, keyif aldığı işleri; dışsal motivasyon ise yaşanılan toplumda uyulması gereken kurallar veya yapıldığında karşılığında ödül alınacak işleri ifade eder. Ödül ve ceza yöntemleri ile insanların dışsal motivasyonları sağlanabilir ancak bireyin özerkliğini ve kişisel gelişimini sürdürebilmesi açısından içsel motivasyonlarını arttırıcı yollara başvurmak birey motivasyonunun süre ve kalitesini artıracağı söylenebilir(Legault, 2016).

### 2.4.1. Motivasyonun Genel Niteliği

Motivasyonun niteliğini açıklamaya çalışan bir çok kuram geliştirilmiştir. Bu çalışmaların 2 ana gruba ayrıldığını söyleyebiliriz. Birinci grupta motivasyonun niteliği açıklanmaya çalışılırken insanı motive eden durumların kendisini izah etmeye çalışır. Motive edici durumların içeriğini belirlemeye çalışırlar. İkinci grup ise motivasyonun sürecini araştırır. Güdülenme sürecinin oluşmasından hedefe ulaşılmasına kadar ki süreci inceler ve motivasyon sürecini izah etmeye çalışırlar(Ergül, 2005).

Bu kuramların kesin geçerliliği ispat edilmese de aksini iddia eden bir durumda söz konusu değildir. Önemli olan yöneticinin işgörenleri örgütün hedefleri doğrultusunda nasıl ve ne kadar motive edebildiğidir(Ergül, 2005).

### 2.4.2. Motivasyon Yöntemleri

İşgören olarak özel sektör ve gönüllüllerin motivasyon yöntemleri arasında farklılıklar vardır. Özel sektörde maddi kazanç ve statü artması genel olarak etkili olurken; gönüllü çalışmalarda daha manevi yöntemler ön plana çıkmaktadır.

İletişim; gönüllü yönetiminde en önemli hususlardan biridir. Gönüllü, yönetimle ve diğer gönüllüler ile açık ve kesintisiz iletişim kurabilmesi önemlidir. Bilgilendirme; yapılan ve yapılacak olan faaliyetlerin hepsi gönüllülere bildirilmelidir. Gerçekleştirilen faaliyeti gönüllü sosyal medyadan öğrenirse ciddi anlamda aidiyet sıkıntısı oluşabilir. Birçok gönüllünün arasında gönüllüye isminle hitap etmek aidiyeti artırır. Gönüllülerin kişisel özellikleri ile detaylı bilgi sahibi olunması gönüllünün hangi yöntemle motive edilebileceğini kolaylaştırır. Gönüllülerin birbiri arasındaki iletişimin desteklenmesi sosyalleşme ihtiyacının karşılanmasına yardımcı olur. Zorlandıkları zamanlarda gönüllünün yanında olmak motivasyonu artırır. Karar alma süreçlerinde gönüllülerinde yer alması en etkili motivasyon

yöntemlerinden biridir. Gönüllüler kendilerinin ortak olduğu kararların uygulanmasında daha gayretli davranırlar(Güngör ve Çölgeçen, 2014).

### 2.5. Gönüllülük

Bireyin ücret veya başka herhangi bir maddi çıkar beklemeksizin kendi yakınları dışındaki insanların yaşamlarının daha iyi olmasını sağlamak, toplumun genelinin faydasına olacak işleri sadece kendi isteği ile herhangi bir STK bünyesinde veya toplumsal hareket içinden gelerek katkı yapmasına gönüllülük denir. Gönüllüler insan ilişkileri, sosyal sorumluluk, tecrübe gibi donanımlara sahip olabileceği gibi donanım olmaksızın sadece topluma faydalı olma isteğine de sahip olabilirler. Gönüllünün niteliklerine bakılmaksızın olmazsa olmaz şart samimiyettir(Güder, 2006).

Gönüllülük, insanların en eski tarihlerden beri karşılıklı alışveriş ve yardımlaşma davranışlarından doğmuş temel niteliklerdendir. Merkezinde insan ilişkileri ve bu ilişkileri geliştirme isteği vardır. Gönüllüğün etkin olduğu yerlerde toplumsal bağlar güçlüdür. Gönüllüler sadece STK ve siyasi hareketlerin güçlü olmasını sağlamazlar. Gönülllüler insani ihtiyaçları önceleyen kamu ve özel sektör projelerininde gerçekleştirilmesini sağlarlar. Gönüllülük artık toplumların vazgeçilmez bir parçası olmuştur(Birleşmiş Milletler, 2011).

Gönüllülüğün en belirgin ve görünen yüzlerinden biri afetlerde ortaya çıkar. İnsanlar başkasının mağduriyetini giderme güdüsü ile çoğu zaman daha öncesinde organize olmadan afetlere müdahale ederler, afetzedelere yardımda bulunurlar. Afet yönetimine gönüllüğün katkısı doğru yönetildiğinde ani verilen tepkilerin çok üzerindedir(Birleşmiş Milletler, 2011).

#### 2.5.1. Gönüllülüğü Teşvik Eden Unsurlar

Bireylerin kendi kişisel hedefleri vardır. Bu hedefler örgütün hedefiyle örtüştüklerinde bireyler gönüllü çalışmalara katılırlar. Kişilere göre değişmekle birlikte gönüllü olma sebeplerini belirli başlıklar altında toplayabiliriz;

1. Bireyin sosyal çevreye olan ihtiyacı
2. Bireyin inandığı bir düşünce veya eylemi desteklemek istemesi
3. Bireylerin yapılan faaliyeti eğlenceli bulmaları, faaliyet veya STK içerisinde bulunmaktan keyif almaları
4. Bireyin beceriler öğrenmek istemesi veya var olan becerilerini faaliyetlerde kullanarak pekiştirmesi

5. Bireyin becerilerini diğer insanlarla paylaşmak istemesi
6. Toplumda var olan problemlerin çözümünde bireyin yer almak istemesi
7. Bireyin sosyal çevresindeki statüsünün yükselmesini istemesi
8. Bireyin yeni arkadaşlar ve dostlar edinmek istemesi
9. Bireyin sosyal gereksinimlerinden olan aidiyet duygusunu tatmin isteği

gibi genel olarak sınıflandırılabilir(Yaman, 2003).

### 2.5.2. Gönüllü Yönetimi

Gönüllüler profesyonel insan kaynağı az olan veya hiç olmayan, ekonomik imkanları kısıtlı olan STK'ların en önemli güçleri arasında yer alır. Gönüllü yönetimi kurumun ve gönüllünün kişisel amaçlarını örtüştürerek her iki tarafında yararına olacak şekilde organize edilmelidir. Gönüllüler günlük hayatta veya iş hayatındaki statülerinden elde ettikleri yaşam standartlarını arkada bırakıp gönüllülükle hiç alışık olmadıkları işleri yapmaya çalışan özgüveni yüksek kişilerdir. Gönüllü yönetiminde gönüllü grubunu oluşturan bu bireylerin durumuda göz önünde bulundurularak hassas bir denge gözetilmelidir. Gönüllü canı istemediğinde verilen görevi yapmama, gönüllü yönetimide gönüllülere istediği işi verebileceğini düşünmemelidir(Argüden ve Ilgaz, 2006).

Gönüllü yöneticilerinin gönüllülere karşı hizmetkar davranışı kuruma duygusal bağlılığı güçlü olan gönüllülerin motivasyonlarının artmasına sebep olabilir ve gönüllü faaliyetlerde çok daha uzun süreler görev almalarını sağlayabilir. Gönüllüler kendilerini ahlaki olarak da sorumlu hissedebilirler. Ayrıca gönüllülerin katılacakları gönüllü faaliyetlerin kariyerlerine katkıları, günlük hayatlarına katkılarıda motivasyon ögesi olarak değerlendirilebilir(Erdurmazlı, 2019).

Gönüllü yönetiminde de insan kaynakları ile aynı yöntem izlenebilir. Doğru planlama, uygulama esnasında planlamaya bağlı kalma, yapılan çalışmaların değerlendirilmesi olarak sınıflandırılabilir. Gönüllü yönetimi adımlarını bu şekilde sıralayabiliriz;

1) Yapılacak işe uygun gönüllü profilinin belirlenmesi
2) Gönüllülerin kuruma veya yapılacak işe katılımlarını cezbedecek stratejilerin geliştirilmesi
3) Kazanılan gönüllülerle yapılacak oryantasyon eğitimleri, gönüllünün kurumun kimliğini kabullenerek organizasyonun parçası haline gelmesi

4) Gönüllünün görevlendirilmesi

5) Gönüllünün daha çok sorumluluk isteyen görevler için eğitilmesi

6) Yapılan görevlerin değerlendirilmesi

7) Gönüllünün ödüllendirilmesi, sürekliliğini ve motivasyonunu artıracak faaliyetlerin gerçekleştirilmesi.

Başarılı bir gönüllü yönetimi için görevi sadece etkili bir gönüllü yönetim sistemi oluşturmak ve takip etmek olan gönüllü koordinatörü olmasıdır. Koordinatör olacak sorumlunun halkla ilişkiler, pazarlama, insan kaynakları, iletişim, etkin yönetim gibi konularda yeterliliği olmalıdır(Güder, 2006).

### 2.5.3. Bütünleşik Afet Yönetim Sisteminde Gönüllülerin Yeri ve Önemi

Bütünleşik afet yönetim sisteminde gönüllülerin hemen her aşamada görev alması mümkün olabilir. Gönüllülerin görev alabileceği günümüzde ve geçmişte en çok örneği olan aşama müdahale aşamasıdır.

Afetin hemen ardından profesyonel ekiplerin olay yerinde hazır olması dünyanın herhangi bir yerinde mümkün değildir. Bu süre afetin boyutu ve afet yaşanan toplumun kapasitesi ile ilgilidir. Afet sonrası afetzedelere ilk müdahale her zaman afetten yara almadan kurtulmuş yakınları tarafından yapılır. Profesyonel ekipler gelene kadar yapılan amatör müdahaleler afetzedelerin hayatta kalmaları için çok önemli olan altın saatlerde yapılmaktadır. Bu açıdan bakıldığında halkın afet bilincinin artırılmasının hayati öneme sahip olduğu söylenebilir(Leblebici, 2014).

İnsanların gönüllü oldukları alanlarda daha bilinçli davranacağı açıktır. Bir toplumda afet gönüllülerinin sayısı arttığında toplumun afet kapasitesinin de arttığı söylenebilir. Yapılacak bilimsel araştırmalarla insanları afet gönüllüğüne yönlendirecek alanlar belirlenip sonuç odaklı çalışmalar yapılabilir(Kırda ve Aytuğ, 2016).

Gönüllülerin tek başlarına uğraşları yeterli olmamakla birlikte ciddi koordinasyon sıkıntıları oluşturabilmektedir. Gönüllüler afet yönetim sistemine entegre edilmeleri toplam kapasitenin bir parçası olarak değerlendirilmelidir(Eksi, 2015).

Afet sonrası müdahalelerde özellikle yerel halkın afet yönetim sistemine dahil edilmesi, afet büyüklüğüne göre profesyonel müdahalenin eksik kalacağı durumlarda hayati

önem taşıyacağı söylenebilir. Afetten yara almadan kurtulan afetzedeler zor durumda olan tanıdıklarına kaçınılmaz olarak yardım etme talebinde bulunacaklardır. Bu yardımın afet yönetim sistemi içerisinde yapılması özellikle doğaçlama gelişecek yardım organizasyonlarında iş gücünün büyük bir kısmını karşılayabilir(Twigg ve Mosel, 2017).

Ülkemizin afet kapasitesinin artırılmasında, ülke genelini kapsayacak afet gönüllüğü sistemin kurulması gerektiği vurgulanmıştır(UDSEP, 2012). Ülkemizde afet gönüllülerinin koordinasyonu AFAD tarafından yapılır. Afet gönüllülerin tanımında yer aldığı gibi gönüllülerin afet öncesi mutlaka eğitim almış olması gerekir. Gönüllülerin alabileceği eğitimler arasında hafif arama kurtarma, sağlık, ilkyardım, yangın söndürme, psiko-sosyal destek, lojistik gibi konular yer almaktadır(AFAD, 2014).

# ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
# ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve verilerin analizi açıklanmıştır.

## 3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, gönüllülerin fikir, tutum, inanç ve eylemlerini tespit etme de tercih edilen, bunun yanında değişkenler arasında ilişkileri test etmeyi, tahminler yürütmeyi ve alt grupların nasıl değiştiğini ortaya çıkarmaya yardımcı olan nicel araştırma desenlerinden biri olan tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli ilgi duyulan konular çerçevesinde belirlenen hedef evrenden seçilen bir örneklem ile yapılır. Bu modelde bireyler anket doldurur veya eylemleri, tutumları, düşünce ve inanışları ile ilgili görüşme yapılır. Bu çalışmada anket tekniği kullanılmıştır.

## 3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın hedef evreni Bursa AFAD ile protokolü olan sivil toplum kuruluşlarında gönüllü olarak arama kurtarma faaliyetlerine katılan bireylerdir. Gönüllülük esaslı çalışmalarda tam gönüllü sayısını tespit etmek her zaman sağlıklı olmayabilir. Devamlılık, kurum değerlerini temsil etme, faaliyetlere katılım sağlama, aidat ödeme gibi kıstaslar belirleyici olabilir. Bu çalışmada Bursa AFAD çağrısı üzerine saha çalışması olarak tanımlayabileceğimiz tatbikat ve operasyonlara katılan 200 gönüllüye üyesi oldukları STK üzerinden ulaşılmıştır. AFAD gönüllülük sistemi çalışma bittikten sonra aktif olup, gönüllüler henüz saha çalışmalarına başlamadığı için AFAD Gönüllüleri çalışmaya dahil edilmemiştir.

Tablo 1

Sivil toplum kuruluşları frekans dağılımları

| **Değişken** | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **Gönüllü olduğunuz kurumu seçiniz?** | ANDA Bursa | 80 | 40 |
| | İHH Bursa | 27 | 13,5 |
| | NAK | 16 | 8 |
| | İNDAK | 13 | 6,5 |
| | HADAK | 12 | 6 |
| | DİĞER | 52 | 26 |

Çalışmamıza ANDA Kardeşe Vefa Derneği Bursa şubesi gönüllülerinden 80 gönüllü, İnsan Hak ve Hürriyetleri İnsani Yardım Vakfı Bursa şubesinden 27 gönüllü, Nilüfer Arama Kurtarma ekibinden 16 gönüllü, İnegöl Doğal Afetler Arama Kurtarma ekibinden 13 gönüllü, Hayra Davet Arama Kurtarma ekibinden 12 gönüllü, diğer arama kurtarma ekiplerinden 52 gönüllü katılmıştır.

Tablo 2

Gönüllü cinsiyet bilgisi frekans dağılımları

| **Değişken** | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| Cinsiyetiniz? | Erkek | 161 | 80,5 |
| | Kadın | 39 | 19,5 |

Çalışmamıza 161 erkek gönüllü (%80,5), 39 kadın gönüllü (%19,5) katılmıştır.

Tablo 3

Doğum yeri ile ilgili frekans dağılımları

| **Değişken** | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **Doğum yeri** | Marmara Bölgesi | 109 | 55,6 |
| | İç Anadolu Bölgesi | 21 | 10,7 |
| | Doğu Anadolu Böl. | 20 | 10,2 |
| | Karadeniz Bölgesi | 15 | 7,7 |
| | Akdeniz Bölgesi | 13 | 6,6 |
| | Ege Bölgesi | 8 | 4,1 |
| | Güneydoğu An. Böl. | 3 | 1,5 |
| | Yurtdışı | 7 | 3,6 |

Çalışmamıza katılan gönüllülerimizin çoğunluğu Marmara Bölgesinde (%55,6) doğmuştur. Marmara Bölgesini sırasıyla İç Anadolu Bölgesi (%10,7), Doğu Anadolu Bölgesi (%10,2), Karadeniz Bölgesi (%7,7), Akdeniz Bölgesi (%13), Ege Bölgesi (%8), Güneydoğu Anadolu Bölgesi (%1,5) ve yurtdışında doğanlar (%3,6) izlemektedir.

Tablo 4

Çalışma yeri ile ilgili frekans dağılımları

| **Değişken** | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **Çalışma yeri** | Özel | 95 | 50,5 |
| | Kamu | 53 | 28,2 |
| | Serbest | 40 | 21,3 |

Çalışmamıza katılan gönüllülerin çoğunluğu özel sektörde (%50,5) oluşturmaktadır. Kamu kurumlarında çalışanlar %28,2, serbest meslek erbabı %21,3'dür.

Tablo 5

İş tecrübesi ile ilgili frekans dağılımları

| **Değişken** | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **İş tecrübeniz (yıl)** | 1-10 | 94 | 52,4 |
| | 11-20 | 52 | 29,1 |
| | 21-30 | 26 | 14,6 |
| | 31-45 | 7 | 3,9 |

Çalışmamıza katılan gönüllülerin kendi mesleklerindeki tecrübeleri 1 ve 45 yıl arasında değişmektedir.

Tablo 6

Eğitim düzeyi ile ilgili frekans dağılımları

| **Değişken** | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **Eğitim düzeyiniz?** | İlkokul | 2 | 1 |
| | Ortaokul | 13 | 6,5 |
| | Lise | 69 | 34,7 |
| | Ön lisans | 32 | 16,1 |
| | Lisans | 69 | 34,7 |
| | Lisansüstü | 14 | 7 |

Çalışmamıza katılan gönüllülerin eğitim düzeyi; lisans (%34,7), lise (%34,7), ön lisans (%16,1), lisansüstü (%7,0), ortaokul (%6,5), ilkokul (%1,0) şeklindedir.

Tablo 7

Son mezun olunan bölüm bilgisi frekans dağılımları

| **Değişken** | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **Son mezun olduğunuz lisans/ ön lisans bölümü** | İşletme | 23 | 22,5 |
| | Mühendislik | 23 | 22,5 |
| | Sağlık Bilimleri | 20 | 19,6 |
| | Diğer | 36 | 35,3 |

Çalışmamıza katılan gönüllülerin en son mezun oldukları bölümler tabloya göre %22,5'i İşletme, %22,5'i Mühendislik Bölümleri, %19,6'sı Sağlık Bilimlerine bağlı bölümler ve %35,3'ü diğer bölümlerdir.

Tablo 8

Lisansüstü eğitim ile ilgili frekans dağılımları

| **Değişken** | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **Lisansüstü eğitim bölümü** | İşletme | 7 | 29,2 |
| | Mühendislik | 2 | 8,3 |
| | Sağlık Bilimleri | 4 | 16,7 |
| | İlahiyat | 2 | 8,3 |
| | Diğer | 9 | 37,5 |

Çalışmamıza katılan gönüllülerin en son mezun oldukları lisansüstü bölümler tabloya göre %29,2'si İşletme, %8,3'ü Mühendislik Bölümleri, %16,7'si Sağlık Bilimlerine bağlı bölümler ve %37,5'i diğer bölümlerdir.

Tablo 9

Afet yönetimi yüksek lisans bilgisi frekans dağılımları

| **Değişken** | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **Afet yönetimi yüksek lisans** | Hayır | 66 | 58,9 |
| | Evet | 46 | 4,1 |

Çalışmamıza katılan gönüllülerden lisans mezunu olanlar Afet Yönetimi alanında yüksek lisans yapmak ister misiniz? Sorusuna %58,9 Hayır, %41,1 Evet cevabını vermişlerdir.

Tablo 10

Üniversitede doğa sporları ilgi bilgisi frekans dağılımları

| **Değişken** | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **Üniversite yıllarında doğa sporları ile ilgilendiniz mi?** | Hayır | 60 | 51,7 |
| | Evet | 56 | 48,3 |

Çalışmamıza katılan gönüllülerden lisans/ ön lisans mezunu olanlar üniversite yıllarında doğa sporları ile ilgilendiniz mi? Sorusuna %51,7 Hayır, %48,3 Evet cevabını vermişlerdir.

Tablo 11

Üniversite doğa sporları bilgisi frekans dağılımı

| **Değişken** | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **Üniversite yıllarında hangi doğa sporları ile ilgilendiniz?** | Dağcılık | 42 | 79,2 |
| | Mağaracılık | 2 | 3,8 |
| | Diğer | 9 | 17 |

Çalışmamıza katılan gönüllülerden lisans/ön lisans mezunu olanlar üniversite yıllarında hangi doğa sporları ile ilgilendiniz? Sorusuna %79,2 dağcılık, %3,8 mağaracılık, %17 diğer cevabını vermişlerdir. Gönüllülerin çoğunlukla dağcılıkla ilgilendiği tablodan anlaşılmaktadır.

Tablo 12

Üniversitede öğrenci topluluğu veya kulübü üyelik bilgisi frekans dağılımları

| **Değişken** | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **Üyelik bilgisi** | Hayır | 72 | 62,6 |
| | Evet | 43 | 37,4 |

Çalışmamıza katılan gönüllülerden lisans/ ön lisans mezunu olanlar üniversite yıllarında herhangi bir öğrenci topluluğu veya kulübüne üyeliğiniz var mıydı? Sorusuna %62,6 Hayır, %37,4 Evet cevabını vermişlerdir.

Tablo 13

Üniversitede öğrenci topluluğu veya kulübü bilgisi frekans dağılımları

| **Değişken** | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **Üniversite yıllarında hangi öğrenci topluluğu veya kulübüne üyeydiniz?** | Akut | 3 | 8,3 |
| | Kızılay | 3 | 8,3 |
| | Düşünce Top. | 10 | 27,8 |
| | Spor Top. | 13 | 36,1 |
| | Diğer | 7 | 19,4 |

Yukarıdaki tabloya göre gönüllülerin üniversite öğrenciliği döneminde %8,3'ü Akut, %8,3'ü Kızılay, %27,8'i çeşitli düşünce toplulukları, %36,1'i çeşitli spor toplulukları, %19,4'ü de diğer olarak değerlendirilen öğrenci toplulukları veya kulüplerine üye olduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 14

Yaklaşık Ne Kadar Süredir Afet Yönetimi Alanında Gönüllüsünüz? Frekans Dağılımları

| **Değişken** | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **Afet gönüllülük süresi(yıl)** | 1-5 | 155 | 79,5 |
| | 6-10 | 26 | 13,3 |
| | 10 üzeri | 14 | 7,2 |

Tabloya göre gönüllülerin büyük bir bölümü 5 yıldan daha az süredir afet yönetimi alanında gönüllü olarak çalışmaktadır.

Tablo 15

Başka Alanda Gönüllülük Bilgisi Frekans Dağılımları

| **Değişken** | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **Başka alanda gönüllülük** | Hayır | 116 | 58,6 |
| | Evet | 82 | 41,4 |

Çalışmamıza katılan gönüllüler Gönüllü olduğunuz başka alan var mı? Sorusuna %58,6 Hayır, %41,4 Evet cevabını vermişlerdir.

Tablo 16

Arama kurtarma dışında gönüllü olunan alan bilgisi frekans dağılımları

| **Değişken** | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **Arama kurtarma dışında gönüllü olunan alan nedir?** | İtfaiye | 13 | 15,7 |
| | Telsizcilik | 8 | 9,6 |
| | ANDA Sosyal | 5 | 6 |
| | Diğer | 57 | 68,7 |

Çalışmamıza katılan gönüllülerin arama kurtarma dışında gönüllü oldukları alanların başında %15,7 ile Gönüllü İtfaiyecilik gelir. İtfaiyenin günlük müdahale ettiği olay sayısının arama kurtarmaya göre daha fazla olması arama kurtarma gönüllülerinin sahada daha aktif olabilmelerini sağlamaktadır. Amatör telsizci arama kurtarma gönüllüleri %9,6'dır. Saha çalışmalarında iletişim çok önemli olduğu için arama kurtarma gönüllüleri normal kurtarma operasyon görevinin yanında amatör telsizci olarak iletişime destek olmaktadırlar. Anda Sosyal Faaliyetlerine katılan gönüllülerin oranı %6'dır. Anda Kardeşe Vefa Derneğinin arama kurtarma dışında Yetim ve Kültür Merkezi, Eğitim, Sağlık, Erzak, Kışlık Yardımı, Adak/Kurban, Toplumsal Duyarlılık alanlarında faaliyetleri vardır. Araştırmamıza katılan gönüllülerin %68,7'lik kısmı diğer alanlarda gönüllü olduklarını ifade etmiştir.

Tablo 17

Sosyal çevrenin kararı etkileme bilgisi frekans dağılımları

| **Değişken** | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **Sosyal çevre** | Hayır | 191 | 95,5 |
| | Evet | 9 | 4,5 |

Toplum yararına yapılan işlerde gönüllü olmak genelde içerisinde yaşanan sosyal çevre tarafından takdir ile karşılanır. Arama kurtarma alanında yapılacak olan operasyonların bir kısmı hava ve arazi şartlarına göre ciddi riskler içerebilir. Ayrıca bir arama kurtarma gönüllüsü ailesine ayırdığı bir vakitte, misafiri olduğunda veya bayram günlerinde operasyona çağrılabilir. Gönüllülerimizin %95'lik bir kısmı sosyal çevreden aldıkları tepkilerin kararlarını etkilemeyeceğini ifade etmiştir. %4,5'lik kısım ise bu soruya evet cevabı vermiştir.

Tablo 18

Operasyonlara katılma sıklık bilgisi frekans dağılımları

| Değişken | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **Operasyonlara katılma sıklığınız nedir?** | Her çağrılığımda | 137 | 71,4 |
| | 15 gün ara ile | 12 | 6,3 |
| | 30 gün ara ile | 20 | 10,4 |
| | 60 gün ara ile | 8 | 4,2 |
| | 90 gün ara ile | 15 | 7,8 |

Her arama kurtarma operasyonun ayrı bir senaryosu vardır. Yaşanan olay aynı olsa da kazazedenin bedeni ve ruhsal durumu, kaza saati, hava durumu, operasyona katılan görevlilerin tecrübe durumu yapılacak olan müdahaleyi de etkiler(Kılınç vd., 2016). Bu sebepten dolayı bir arama kurtarma gönüllüsü ne kadar çok operasyona katılırsa tecrübesi ve verimliliği o ölçüde artar denilebilir. Çalışmamıza katılan gönüllülerden %71,4'ü operasyona her çağrıldığımda giderim cevabını vermiştir. 15 gün ara ile katılırım %6,3, 30 gün ara ile katılırım %10,4, 60 gün ara ile katılırım %4,2, 90 gün ara ile katılırım %7,8 oranında gönüllü vardır.

Tablo 19

Operasyon bölge bilgisi frekans dağılımları

| Değişken | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **Operasyona katıldığınız bölgeler nedir?** | Yerel | 103 | 52,6 |
| | Ulusal | 69 | 35,2 |
| | Uluslararası | 24 | 12,2 |

Her arama kurtarma operasyonunun senaryosu ayrıdır. Ancak ulusal ve uluslararası operasyonlarda koordinasyon ve olay yeri yönetimi yerel operasyonlara göre daha sistemli olabilir. Ulusal ve uluslararası operasyonlara katılan gönüllülerin afet yönetimi genel tecrübeleri ve diğer ekiplerle eşgüdüm halinde operasyon yapma kapasitelerinin arttığı söylenebilir. Çalışmamıza katılan gönüllerden %52,6'sı yerel operasyonlara, %35,2'si ulusal operasyonlara, %12,2'si Uluslararası operasyonlara katılmıştır.

Tablo 20

Dağcılık eğitim bilgisi frekans dağılımları

| **Değişken** | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **Dağcılık eğitimi aldınız mı?** | Hayır | 64 | 33,7 |
| | Evet | 126 | 66,3 |

Arama kurtarma operasyonlarında görevlilerin kurtarılmaya muhtaç kalmaması en önemli esaslardandır. Dağcılık sporu da elde olan imkanlarla zirveye ulaşmayı hedeflediği için stratejik bilince olumlu etkisi olduğu söylenebilir(Özdaşlı ve Kandemir, 2016). Ayrıca dağcılık eğitimi alan gönüllüler dağlarda meydana gelen kaza ve kaybolmalarda daha aktif rol alabilmektedir. Çalışmamıza katılan gönüllülerimizin %66,3'ü dağcılık eğitimi almış, %33,7'si dağcılık eğitimi almadığını belirtmiştir.

Tablo 21

Kentsel arama kurtarma eğitim bilgisi frekans dağılımları

| **Değişken** | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **Kentsel eğitimi aldınız mı?** | Hayır | 49 | 25,8 |
| | Evet | 141 | 74,2 |

Ülkemizde en çok kayıp meydana getiren afet deprem olduğu için, kentsel arama kurtarma afet gönüllüleri için önemli bir eğitimdir. Çalışmamıza katılan gönüllülerden %74,2'si kentsel eğitimi almış, %25,8'i henüz eğitim almamıştır.

Tablo 22

Su grubu eğitim bilgisi frekans dağılımları

| **Değişken** | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **Su grubu eğitimi aldınız mı?** | Hayır | 159 | 83,7 |
| | Evet | 31 | 16,3 |

Su grubu arama kurtarma operasyonları arasına boğulmalar, sel felaketleri, akarsu içi ve üzeri, kuyu operasyonları girebilir. Meteorolojik afetlerin grafiği incelendiğinde su grubu operasyon sayısının arttığı söylenebilir. Bu konuda eğitim alan gönüllülerin sayısının artması bu operasyonların başarı oranlarına ciddi anlamda katkısı olabilir. Araştırmamıza katılan gönüllülerin %16,3'ü su grubu eğitimi almış, %83,7'si bu eğitimleri almamıştır.

Tablo 23

KBRN eğitim bilgisi frekans dağılımları

| Değişken | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **KBRN eğitimi aldınız mı?** | Hayır | 141 | 74,6 |
| | Evet | 48 | 25,4 |

KBRN operasyonlarına müdahaleler devlet yetkilileri tarafından yapılmaktadır. Gönüllüler büyük KBRN olaylarında soğuk alanda görev alabilmektedirler. Ancak büyük fabrika yangını gibi olaylarda ortamda olan KBRN tehditlerinin riskini azaltmak için KBRN farkındalık eğitimi almaları önemlidir. Araştırmamıza katılan gönüllülerimizin %25,4'ü bu konuda eğitim almış, %74,6'sı eğitim almamıştır.

Tablo 24

Haberleşme eğitim bilgisi frekans dağılımları

| Değişken | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **Haberleşme eğitimi aldınız mı?** | Hayır | 98 | 51,6 |
| | Evet | 92 | 48,4 |

Haberleşme olay yeri yönetimindeki en önemli konulardan biridir. Arama kurtarma gönüllüleri arasında operasyonlarda sadece haberleşme biriminde görev alan gönüllüler olmakla birlikte, amatör telsizcilik belgesi olan gönüllüler mevzuata uygun telsizleriyle birlikte mevcut görevlerinin yanında iletişimi de kendi imkânlarıyla sağlayarak operasyonun başarı oranını artırabilirler. Çalışmamıza katılan gönüllülerden %48,4'ü haberleşme eğitimi aldığını, %51,6'sı bu eğitimi almadığını belirtmiştir.

Tablo 25

İnsani yardım eğitim bilgisi frekans dağılımları

| Değişken | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **İnsani yardım eğitimi aldınız mı?** | Hayır | 89 | 46,8 |
| | Evet | 101 | 53,2 |

Günümüzde insani yardım operasyonlarının erzak kolisi dağıtmaktan ibaret olmadığı rahatlıkla söylenebilir. Başarılı organize edilemeyen insani yardım operasyonu yardımı yapan ve yardımı alanlar için istenmeyen sonuçlar doğurabilir. Çalışmamıza katılan gönüllülerimizin %53,2'si insani yardım eğitimi almış, %46,8'i bu eğitimi almamıştır.

Tablo 26

Psiko-Sosyal eğitim bilgisi frekans dağılımları

| **Değişken** | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **Psiko-soyal eğitimi aldınız mı?** | Hayır | 142 | 75,1 |
| | Evet | 47 | 24,9 |

Arama kurtarma operasyonlarında müdahalelerinde fiziki müdahalenin daha fazla olduğu söylenebilir. Ancak hem afetzedelerin travma sürecini daha az hasarla atlatmasının, hem de müdahale eden gönüllülerinin daha verimli olması konusunda psiko-sosyal eğitim faktörünün etkili olduğu söylenebilir. Arama kurtarma gönülleri içerisinde afetzedelere sadece psikolojik destekte bulunan gönüllülerde olabilir. Çalışmamıza katılan gönüllülerden %24,9'u bu eğitimleri aldığını, %75,1'i bu eğitimleri almadığını belirtmiştir.

Tablo 27

Köpekli arama eğitim bilgisi frekans dağılımları

| **Değişken** | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **Köpekli arama eğitimi aldınız mı?** | Hayır | 181 | 95,8 |
| | Evet | 8 | 4,2 |

Köpekle arama yöntemi özellikle kentsel aramalarda en çok kullanılan yöntemlerden biridir. Köpekle aramanın avantajlarının çok olduğu söylenebilir. Ancak arama köpeği yetiştirme profesyonel imkanlar içinde gerçekleştirilebilir. Boş vaktini bu alanda değerlendirmek isteyen gönüllüler olsa da maddi imkanlar olmadan yeterlilik alabilecek bir köpek yetiştirmenin imkan dahilinde olmadığı söylenebilir. Ancak her arama kurtarma gönüllüsünün ekip arkadaşı olan köpeklerle birlikte nasıl hareket etmesi gerektiğinin eğitiminin alınmasının faydalı olabileceği söylenebilir. Çalışmamıza katılan gönüllülerden sadece %4,2'si eğitimi aldığını, %95,8'i eğitim almadığını belirtmiştir.

Tablo 28

Teknolojik gelişmeleri takip bilgisi frekans dağılımları

| **Değişken** | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **Teknolojik gelişmeler** | Hayır | 13 | 6,6 |
| | Evet | 185 | 93,4 |

Arama kurtarma saha operasyonlarının teknolojik gelişmelerle yakından ilgili olduğu söylenebilir. Bu gelişmeleri takip eden gönüllüler operasyonlarda klasik yöntemlere alternatif

yöntemler geliştirebilirler. Çalışmamıza katılan gönüllülerde %93,4'ü bu soruya Evet, %6,6'sı Hayır cevabı vermiştir.

Tablo 29

Ekipman kullanım bilgisi frekans dağılımları

| **Değişken** | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **Ekipmanlardan hangilerini kullanabilirsiniz?** | Akustik dinleme | 9 | 6,9 |
| | Görüntüleme cih. | 27 | 20,6 |
| | Drone ve gör. | 22 | 16,8 |
| | Akustik ve gör. | 18 | 13,7 |
| | Diğer | 6 | 4,6 |

Akustik dinleme cihazları kentsel aramalarda canlı kazazedelerinin yerini tespite yardımcı olan sese duyarlı hassas ölçüm cihazlarıdır. Görüntüleme cihazları da kentsel aramalarda enkazda var olan boşluklardan kazazedenin yerini tespit etmeye yarar. Drone cihazları son yıllarda özellikle enkaz alanının haritalandırılması ve arazi kaybolma olaylarında kullanılır. Araştırmamıza katılan gönüllüleri %16,8'i drone, %6,9'u akustik dinleme, %20,6'sı görüntüleme cihazları, %20,6'sı diğer cihazları, %16,8'i drone ve görüntüleme, %13,7'si de akustik ve görüntüleme cihazlarını kullanabildiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 30

Afet yönetimi çalışmaları takip bilgisi frekans dağılımları

| **Değişken** | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **Afet yönetimi çalışmalarını takip** | Hayır | 15 | 7,5 |
| | Evet | 185 | 92,5 |

Araştırmamıza katılan gönüllüler yukarıdaki tabloya göre günlük yaşantınızda afet yönetimi ile ilgili yapılan çalışmalara/haberlere vakit ayırır mısınız? sorusuna % 92,5 Evet, %7,5 Hayır cevabını vermişlerdir.

Tablo 31

İşyeri acil durum organizasyon bilgisi frekans dağılımları

| **Değişken** | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **İşyeri acil durum** | Hayır | 96 | 50,8 |
| | Evet | 93 | 49,2 |

Çalışmamıza katılan gönüllüler çalıştığınız işyerinin acil durum organizasyonunda göreviniz var mı? sorusuna % 49,2'si Evet, %50,8'i Hayır cevabını vermişlerdir.

Tablo 32

İşyeri acil durum görev bilgisi frekans dağılımları

| **Değişken** | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **İşyeri acil durum organizasyonunda göreviniz nedir?** | İlkyardım | 33 | 40,7 |
| | Sivil savunma | 5 | 6,2 |
| | İletişim | 3 | 3,7 |
| | Diğer | 40 | 49,4 |

Çalışmamıza katılan gönüllülerin çalıştığınız işyerlerinin acil durum organizasyonlarındaki göreviniz nedir? sorusuna %40,7'si İlkyardım, %6,2'si Sivil Savunma, %3,7'si İletişim, %49,4'ü Diğer cevabını vermişlerdir.

Tablo 33

Afetzedelik bilgisi frekans dağılımları

| **Değişken** | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **Afetzedelik** | Hayır | 168 | 84,4 |
| | Evet | 31 | 15,6 |

Araştırmamıza katılan gönüllüler herhangi bir afeti afetzede olarak yaşadınız mı? sorusuna %15,6'sı Evet, %84,4'ü Hayır yanıtını vermişlerdir.

Tablo 34

Hangi afeti afetzede olarak yaşadınız frekans dağılımları

| **Değişken** | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **Hangi afeti afetzede olarak yaşadınız?** | Deprem | 22 | 81,5 |
| | Sel | 2 | 7,4 |
| | Diğer | 3 | 11,1 |

Çalışmamıza katılan gönüllüler hangi afeti afetzede olarak yaşadınız? sorusuna %81,5'i Deprem, %7,4'ü Sel, %11,1'i Diğer cevabını vermişlerdir.

Tablo 35

Afet sebebiyle yakınınızı kaybettiniz mi? frekans dağılımları

| **Değişken** | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **Afet sebebiyle yakınınızı kaybettiniz mi?** | Hayır | 186 | 94,4 |
| | Evet | 11 | 5,6 |

Araştırmamıza katılan gönüllüler afet sebebiyle bir yakınınızı kaybettiniz mi? sorusuna %5,6'sı Evet, %94,4'ü Hayır cevabını vermişlerdir. Gönüllülerin büyük bir kısmı afet sebebiyle yakınını kaybetmemiştir.

Tablo 36

Afet sebebiyle hangi yakınınızı kaybettiniz? frekans dağılımları

| **Değişken** | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **Afet sebebiyle hangi yakınınızı kaybettiniz?** | Akraba | 5 | 55,6 |
| | Komşu | 4 | 44,4 |

Araştırmamıza katılan gönüllülerden afet sebebiyle yakınını kaybedenlerin %55,6'sı akrabasını, %44,4'ü komşunu kaybettiğini belirtmiştir.

Tablo 37

Size ait evcil hayvanınız var mı? frekans dağılımları

| **Değişken** | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **Size ait evcil hayvanınız var mı?** | Hayır | 130 | 65,3 |
| | Evet | 69 | 34,7 |

Araştırmamıza katılan gönüllüler size ait evcil hayvanınız var mı? sorusuna %34,7'si Evet, %65,3'ü Hayır cevabını vermişlerdir.

Tablo 38

Size ait kaç evcil hayvanınız var? frekans dağılımları

| Değişken | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **Size ait kaç evcil hayvanınız var?** | 1 Evcil hayvan | 53 | 76,8 |
| | 2 Evcil hayvan | 6 | 8,7 |
| | 3 Evcil hayvan | 8 | 11,6 |
| | 4 Evcil hayvan | 2 | 2,9 |

Araştırmamıza katılan gönüllülerden evcil hayvanı olanlar size ait kaç evcil hayvanınız var? sorusuna %76,8'i 1evcil hayvan, %8,7'si 2 evcil hayvan, %11,6'sı 3 evcil hayvan, %2,9'u 4 evcil hayvan cevabını vermişlerdir.

Tablo 39

Lisanslı yapılan spor bilgisi frekans dağılımları

| Değişken | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **Lisanslı yaptığınız sporlar nelerdir?** | Dağcılık | 39 | 63,9 |
| | Dalgıçlık | 2 | 3,3 |
| | Motor sporları | 2 | 3,3 |
| | Futbol | 5 | 8,2 |
| | Diğer | 13 | 21,3 |

Araştırmamıza katılan gönüllüler lisanslı olarak yaptığınız sporlar nelerdir? sorusuna %63,9'u Dağcılık, %3,3'ü Dalgıçlık, %3,3'ü Motor sporları, %8,2'si Futbol, %21,3'ü Diğer cevabını vermişlerdir.

Tablo 40

Antrenörü olunan spor bilgisi frekans dağılımları

| Değişken | Gruplar | Frekans(f ) | Yüzde (%) |
|---|---|---|---|
| **Antrenörü olunan sporlar nelerdir?** | Dağcılık | 5 | 50 |
| | Diğer | 5 | 50 |

Araştırmamıza katılan gönüllüler antrenörü olduğunuz spor daldı var mı? sorusuna %50'si Dağcılık, %50'si Diğer cevabını vermişlerdir.

### 3.3. Veri Toplama Araçları ve Yöntem

Araştırma verileri, 34 adet demografik bilgi sorusu ardından, afet gönüllülerinin motivasyon envanterini ortaya çıkarmaya yarayacak 2004'de Esmond ve Dunlop tarafından

ortaya çıkarılan orijinal adı “Volunteer Motivation Inventory (VMI)” olan Gönüllü Motivasyon Envanteri Ölçeği katılımcı gönüllülere sunulmuştur.

### 3.4. Gönüllü Motivasyon Envanteri

Çalışmamızda kullandığımız ölçek bu alanda dünyada yapılmış en yüksek kapasiteli çalışmalardan biridir. Toplam 15 kuruluşta 2444 gönüllü ile çalışılmıştır. Ölçeğin dilsel eşdeğerlilik çalışmaları 4 dilbilimci toplam 44 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Çeşitli aşamalardan sonra son hali verilen çalışma 44 maddeden oluşmaktadır. “Kesinlikle katılıyorum”–“Kesinlikle katılmıyorum” seçeneklerinden oluşan 5’li Likert tipi bir envanterdir. Envanterin 10 alt ölçeği bulunmaktadır(Çevik, 2012).

Tablo 41

Gönüllü motivasyon envanteri ölçeği soru dağılımları

| **ALT ÖLÇEKLER** | **MADDE NUMARALARI** |
|---|---|
| Değerler | 1.11.20.29.38 |
| Takdir Etme | 2.12.21.30.39 |
| Sosyal Etkileşim | 3.13.22.31 |
| Karşılılık | 4.40 |
| Tepkisellik | 5.14.23.32 |
| Benlik Saygısı | 6.15.24.33.41 |
| Sosyal | 7.16.25.34.42 |
| Kariyer Gelişimi | 8.17.26.35 |
| Anlama | 9.18.27.36.43 |
| Koruyucu | 10.19.28.37.44 |

**Puan Skalası.** Afet gönüllülerinin yanıtladıkları Gönüllü Motivasyon Envanteri’ne ait puan skalası Tablo 42’de yer almaktadır.

Tablo 42

5’li Likert Liderlik Ölçeğine Göre Aritmetik Ortalamaların Değerlendirme Aralığı

| **Yanıtlar** | **Puan Skalası** |
|---|---|
| Kesinlikle Katılmıyorum | 1,00-1,79 |
| Katılmıyorum | 1,80-2,59 |
| Kısmen Katılıyorum | 2,60-3,39 |
| Katılıyorum | 3,40-4,19 |
| Kesinlikle Katılıyorum | 4,20-5,00 |

**Güvenilirlik Skalası.** Afet gönüllülerinin yanıtladıkları Gönüllü Motivasyon Envanteri ölçeğine uygulanan güvenilirlik analizinde kullanılacak güvenilirlik skalası bulguları Tablo 43’de yer almaktadır.

Tablo 43

Ölçeklere uygulanan güvenilirlik skalası bulguları

| **Cronbach’s Alpha** | **Güvenilirlik** |
|---|---|
| 0 ile 0,40 arası | Güvenilir Değil |
| 0,40 ile 0,60 arası | Düşük Güvenilirlik |
| 0,60 ile 0,8 arası | Oldukça Güvenilir |
| 0,80 ile 1,00 arası | Yüksek Derecede Güvenilir |

Cronbach’s Alfa katsayısı 0-1 arası dağılım göstermektedir. Burada Alfa değerinin düşük çıkması testin homojen olmadığı ve birkaç özelliği birlikte ölçtüğünü göstermektedir.

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere, 0,80-1 arasında ise ölçek yüksek derecede güvenilir, 0,60-0,80 arasında oldukça güvenilir, 0,40-0,60 arasında düşük güvenilirlik ve 0 ile 0,40 arası güvenilir değil yorumu yapılır.

### 3.5. Güvenilirlik Analizleri

Tablo 44

Gönüllü motivasyon envanteri ölçeği güvenilirlik analizi

| Cronbach's Alpha | N of Items |
|---|---|
| ,954 | 44 |

Anketin güvenilirlikleri ‘Cronbach’s Alpha’ ile test edilmiştir. Yapılan güvenilirlik testinde ,954 gibi yüksek güvenilirlik sonucuna ulaşılmıştır.

### 3.6. Verilerin Toplanması

Araştırmamızda kullanılacak olan veriler, Ekim 2019- Aralık 2019 tarihleri arasında; Bursa AFAD ile protokolü olan arama kurtarma dernek gönüllüleri ile online olarak ölçek ile toplanmıştır. Ölçek gönüllülerin demografik özelliklerini ve alan tecrübelerini belirlemeye yönelik 34, motivasyon envanterini belirlemeye yönelik 44 ve toplamda 78 maddeden oluşmaktadır.

### 3.7. Verilerin Analizi

Veriler, gönüllülerin demografik özelliklerini ve alan tecrübelerini belirlemeye yönelik 34, motivasyon envanterini belirlemeye yönelik 44 ve toplamda 78 maddeden oluşmaktadır. Elde edilen verileri analiz etmek için ‘‘Statistical Package For The Social Sciences (SPSS) 22 Windows programı ve Excel 2016 versiyonu kullanılmıştır.

Tüm değişkenlerin frekans ve yüzde değerleri hesaplanmıştır. Ölçeklerin ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir. Ölçeklerin iç tutarlılığı Cronbach Alpha katsayısı ile değerlendirilmiştir. Araştırmada motivasyon envanterini kapsayan ölçek maddelerine faktör analizi uygulanarak varyansı temsil eden faktörler tespit edilmiştir.

### 3.8. Geçerlilik Çalışmaları

**Faktör Analizi.** Faktör analizi değişken sayısının çok ve aynı özelliği ölçtüğü durumlarda bağlantılı olan değişkenleri birleştirerek ölçmeyi az faktör ile yapmayı hedefleyen istatistik yöntemidir. Faktör analizi yönteminin yeni değişkenleri meydana getirme veya yük değerleri üzerinden işlevsel tanım yapma süreci olarak ifade edilebilir.

Faktör analizi tüm verilerde kullanılmaya uygun olmayabilir. Verilerin faktör analizine uygun olup olmadığı Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ve Barlett küresellik (sphericity) testi ile incelenebilir. KMO katsayısı, veri matrisinin faktör analizi için uygunluğunu ve veri yapısının faktör çıkarma içim uygunluğu hakkında bilgi verir. KMO 0,60’tan yüksek olan veriler faktörleştirme açısından uygun olduğu söylenebilir(Büyüköztürk, 2002).

Tablo 45

Gönüllü motivasyon envanterine ait faktör analizi bulguları KMO ve Bartlett's Küresellik testi

| | | |
|---|---|---|
| Kaiser-Meyer-Olkin Örnekleme Yeterliliğinin Ölçümü. | | 0,922 |
| Bartlett'in Küresellik Testi | Yaklaşık Kay-Kare | 11949,283 |
| | Serbestlik Derecesi | 946 |
| | Sig. | ,000 |

Anket çalışmasına faktör analizi uygulanmıştır. Kaiser-Meyer-Olkin örnekleme yeterliliğinin ölçümü testi ile faktör analizinin güvenirliği test edilmiştir. KMO testi sonucu (0,922>0,500) yüksek güvenilirlik sağlanmaktadır. Bartlett testi de anlamlıdır (p<0,05). Sonuçlara göre anket çalışmasının değişkenleri arasında yüksek korelasyonlar vardır. Anket çalışması faktör analizi için uygundur.

Tablo 46

Özdeğer istatistiği ve faktörlerin varyansı açıklama güçleri

| F | Faktörün Adı | Toplam Varyans | Varyans % | Toplam % |
|---|---|---|---|---|
| **1** | Değerler | 18,468 | 41,972 | 41,972 |
| **2** | Takdir Etme | 5,442 | 12,367 | 54,339 |
| **3** | Sosyal Etkileşim | 3,185 | 7,239 | 61,578 |
| **4** | Karşılılık | 2,272 | 5,164 | 66,742 |
| **5** | Tepkisellik | 2,064 | 4,691 | 71,433 |
| **6** | Benlik Saygısı | 1,781 | 4,048 | 75,481 |
| **7** | Sosyal | 1,560 | 3,546 | 79,027 |
| **8** | Kariyer Gelişimi | 1,440 | 3,272 | 82,299 |
| **9** | Anlama | 1,279 | 2,908 | 85,206 |
| **10** | Koruyucu | 1,069 | 2,429 | 87,636 |

Yukarıdaki tabloda; 'özdeğer istatistiği ve faktörlerin varyansı açıklama güçleri' verilmiştir. Örnekte, özdeğer (Eigenvalue) istatistiği 1'den büyük olan faktörler anlamlı olarak belirlenmiştir. Özdeğer istatistiği 1'den büyük 10 faktör bulunmuştur. Buna göre;

1. Boyutta Değerler varyansın %41,972'sini;
2. Boyutta Takdir Etme varyansın %12,367'sini;
3. Boyutta Sosyal Etkileşim varyansın %7,239'unu;
4. Boyutta Karşılılık varyansın %5,164'ünü;
5. Boyutta Tepkisellik varyansın %4,691'ini;
6. Boyutta Benlik Saygısı varyansın %4,048'ini;
7. Boyutta Sosyal varyansın %3,546'sını;
8. Boyutta Kariyer Gelişimi varyansın %3,272'sini;
9. Boyutta Anlama varyansın %2,908'ini;

10. Boyutta Koruyucu varyansın %2,429'unu oluşturmaktadır. 10 faktörün toplam varyansın %87,636'sını oluşturmaktadır.

**Tablo 47**

Gönüllü Motivasyon Envanteri ölçek maddelerinin faktör yük değerleri

| Maddeler | Faktörler | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 |
| a5 | 0,823 | | | | | | | | | |
| a4 | 0,796 | | | | | | | | | |
| a1 | 0,792 | | | | | | | | | |
| a3 | 0,767 | | | | | | | | | |
| a6 | 0,748 | | | | | | | | | |
| a2 | 0,720 | | | | | | | | | |
| b3 | | 0,915 | | | | | | | | |
| b2 | | 0,915 | | | | | | | | |
| b5 | | 0,912 | | | | | | | | |
| b4 | | 0,909 | | | | | | | | |
| b1 | | 0,866 | | | | | | | | |
| j4 | | | 0,817 | | | | | | | |
| j3 | | | 0,813 | | | | | | | |
| j2 | | | 0,792 | | | | | | | |
| j1 | | | 0,777 | | | | | | | |
| j5 | | | 0,775 | | | | | | | |
| f2 | | | | 0,827 | | | | | | |
| f1 | | | | 0,827 | | | | | | |
| f3 | | | | 0,785 | | | | | | |
| f4 | | | | 0,775 | | | | | | |
| f5 | | | | 0,655 | | | | | | |
| k2 | | | | | 0,891 | | | | | |

| | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| k1 | 0,870 | | | | | | | | |
| k3 | 0,862 | | | | | | | | |
| k4 | 0,861 | | | | | | | | |
| h4 | | 0,938 | | | | | | | |
| h2 | | 0,934 | | | | | | | |
| h3 | | 0,920 | | | | | | | |
| h1 | | 0,903 | | | | | | | |
| g3 | | | 0,837 | | | | | | |
| g1 | | | 0,771 | | | | | | |
| g2 | | | 0,757 | | | | | | |
| g5 | | | 0,702 | | | | | | |
| g4 | | | 0,674 | | | | | | |
| c1 | | | | 0,812 | | | | | |
| c2 | | | | 0,799 | | | | | |
| c4 | | | | 0,784 | | | | | |
| c3 | | | | 0,771 | | | | | |
| e1 | | | | | 0,798 | | | | |
| e3 | | | | | 0,772 | | | | |
| e2 | | | | | 0,760 | | | | |
| e4 | | | | | 0,727 | | | | |
| d2 | | | | | | | | 0,895 | |
| d1 | | | | | | | | 0,875 | |

Yapılan faktör analizi sonuçlarına göre SPSS programı ölçeği 10 faktörde toplamış ve gruplandırmıştır. Faktör analizine ait sonuçların yük değeri 0,40'ın üzerinde olanlar Tablo 47'de gösterilmiştir. Gönüllü Motivasyon Envanteri ölçeği 44 madde ve 10 boyuttan oluşmaktadır.

Tablo 48

Değerler (Values) faktörü soruları

Gönüllüler, sosyal çevrelerindeki insanlara faydalı olmanın değerli olduğu inancına sahiptirler. Bazı çalışmalarda gönüllülerin değeri başkaları için endişelenmeleri olarak tanımlanmıştır(Çevik, 2012).

| **Faktör Soruları** | **Yük Değeri** |
|---|---|
| a1(1) Gönüllüyüm, çünkü kendimden daha az şanslı insanları da düşünüyorum. | 0,792 |
| a2(10) Gönüllüyüm çünkü gönüllü çalışmalarım sayesinde zor durumda olan insanlara karşı vicdanımı daha rahat hissediyorum, onlara karşı sorumluluklarımı yerine getirdiğimi düşünüyorum. | 0,720 |
| a3(11) Gönüllüyüm, çünkü gerçekten çalışmış olduğum toplulukla yakından ilgiliyim. | 0,767 |
| a4(20) Gönüllüyüm, çünkü yardıma muhtaç olan insanlara şefkat duyuyorum. | 0,796 |
| a5(29) Gönüllüyüm, çünkü başka insanlara yardım etmenin önemli olduğuna inanıyorum. | 0,823 |
| A6(38) Gönüllüyüm, çünkü benim için önemli olan bir neden için bir şeyler yapabilirim. | 0,748 |

Tablo 49

Takdir Etme – Kabul Etme (tanıma-recogition) faktörü soruları

Gönüllüler, yeteneklerini ve katkılarını bildiklerinde motive olurlar(Çevik, 2012).

| **Faktör Soruları** | **Yük Değeri** |
|---|---|
| b1(2) Gönüllü olduğum kurum tarafından takdir edilmek benim için önemli. | 0,866 |
| b2(12) Çalıştığım yerde çalışanlar ve gönüllüler tarafından saygı duyuluyor olmam benim için önemli değildir. | 0,915 |
| b3(21) Gönüllülük yaptığım iş hakkında herhangi bir geri bildirime ihtiyaç duymam. | 0,915 |
| b4(30) Gönüllülerini ve çalışanını bir tutan gönüllü kuruluşla çalışmayı seviyorum. | 0,909 |
| b5(39) Gönüllü yaptığım işten takdir almanın önemli olduğunu düşünüyorum. | 0,912 |

Tablo 50

Anlama (Understanding) faktörü soruları

Gönüllüler normal yaşamda çok karşılaşılmayan durumlarla gönüllü faaliyetlerde karşılaşabilirler. Anlama yeni öğrenme deneyimlerine fırsat verir ve kendilerini geliştirmenin farklı yollarını tecrübe etmiş olurlar(Çevik, 2012).

| **Faktör Soruları** | **Yük Değeri** |
|---|---|
| j1(9) Gönüllüyüm, çünkü gönüllü olarak neden çalıştığım hakkında daha fazla şey öğrenebiliyorum. | 0,777 |
| j2(18) Gönüllüyüm, çünkü gönüllülük dünya hakkında yeni bakış açıları kazanmamı sağlıyor. | 0,792 |
| j3(27) Gönüllüyüm, çünkü gönüllülük doğrudan deneyimlerle, yaşayarak öğrenmemi sağlıyor. | 0,813 |

| | |
|---|---|
| j4(36) Gönüllüyüm, çünkü farklı insanlarla nasıl ilgilenebileceğimi öğrenebilirim. | 0,817 |
| j5(43) Gönüllüyüm, çünkü güçlü yanlarımı keşfedebilirim. | 0,775 |

Tablo 51

Benlik Saygısı (Self-Esteem) faktörü soruları

Gönüllülük benlik saygısı ve kendine değer verme gibi hisleri artırır(Çevik, 2012).

| **Faktör Soruları** | **Yük Değeri** |
|---|---|
| f1(6) Gönüllüyüm, çünkü gönüllülük kendimi iyi hissetmemi sağlıyor. | 0,827 |
| f2(15) Gönüllüyüm, çünkü gönüllülük kendimi iyi bir insan olarak hissetmemi sağlıyor. | 0,827 |
| f3(24) Gönüllüyüm, çünkü gönüllülük kendimi önemli hissetmemi sağlıyor. | 0,785 |
| f4(33) Gönüllüyüm, çünkü gönüllülük kendimi faydalı hissetmemi sağlıyor. | 0,775 |
| f5(41) Gönüllüyüm, çünkü gönüllülük beni meşgul ediyor. | 0,655 |

Tablo 52

Koruyucu (Protective) faktörü soruları

Kişilerin sosyal çevrelerindeki kendilerine göre daha az imkana sahip kişilere karşı suçluluk duygusunu azaltarak iç huzurlarına destek olabilir(Çevik, 2012).

| **Faktör Soruları** | **Yük Değeri** |
|---|---|
| k1(19) Gönüllüyüm, çünkü gönüllülük kendi kişisel problemlerimi çözmeme yardımcı oluyor. | 0,870 |
| k2(28) Gönüllüyüm, çünkü gönüllülüğün kişisel sıkıntılarımdan kaçmak için iyi bir yol olduğunu düşünüyorum. | 0,891 |
| k3(37) Gönüllüyüm, çünkü kendimi ne kadar kötü hissedersem hissedeyim gönüllülük bunu unutmamı sağlıyor. | 0,862 |
| k4(44) Gönüllüyüm, çünkü gönüllülük sayesinde kendimi daha az yalnız hissediyorum. | 0,861 |

Tablo 53

Kariyer Gelişimi (Career Development) faktörü soruları

Tecrübeli ve statü sahibi kişilerle iletişim kurup kariyer ve gelişim imkânı sağlama(Çevik, 2012).

| **Faktör Soruları** | **Yük Değeri** |
|---|---|
| h1(8) Gönüllüyüm, çünkü gönüllülük aracılığıyla önemli iş bağlantıları sağlayabileceğimi düşünüyorum. | 0,903 |
| h2(17) Gönüllülük aracılığıyla iş bulma planlarım yok. | 0,934 |
| h3(26) Gönüllüyüm, çünkü gönüllülük iş fırsatları bulmama yardım eder. | 0,920 |
| h4(35) Gönüllüyüm, çünkü gönüllülük iş becerilerimi geliştirmeme olanak sağlıyor. | 0,938 |

Tablo 54

Sosyal (Social) faktörü soruları

Gönüllüler, başkalarının değer yargılarından etkilenirler(Çevik, 2012).

| **Faktör Soruları** | **Yük Değeri** |
|---|---|
| g1(7) Gönüllüyüm, çünkü arkadaşım da gönüllü. | 0,771 |
| g2(16) Gönüllüyüm, çünkü gönüllülere yakınım. | 0,757 |
| g3(25) Gönüllüyüm, çünkü tanıdığım insanlar toplum hizmetine ilgi duyuyorlar. | 0,837 |
| g4(34) Gönüllüyüm, çünkü yakın olduğum bazı gönüllü kişiler toplum hizmetinde yüksek değerdedir. | 0,674 |
| g5(42) Gönüllüyüm, çünkü gönüllülük çevremde iyi tanıdığım insanlar için önemli bir etkinliktir. | 0,702 |

Tablo 55

Sosyal Etkileşim (Social Interation) faktörü soruları

Gönüllünün sosyal iletişim ağları kurması ve diğer insanlarla iletişiminde sosyal yönleri vurgulanmıştır(Çevik, 2012).

| **Faktör Soruları** | **Yük Değeri** |
|---|---|
| c1(3) Gönüllüyüm, çünkü yapabileceğim sosyal etkinliklere katılmak için can atıyorum. | 0,812 |
| c2(13) Çalışmış olduğum kurum tarafından sağlanan sosyal fırsatlar benim için önemli. | 0,799 |
| c3(22) Gönüllüyüm, çünkü gönüllülüğün insanların sosyal bağlantılarını kurmak için bir yol olduğunu düşünüyorum. | 0,771 |
| c4(31) Gönüllüyüm, çünkü gönüllülük yeni arkadaşlıklar kurmamı sağlıyor. | 0,784 |

Tablo 56

Tepkisellik (Reactivity) faktörü soruları

Gönüllülerin geçmişte yaşadıkları olayları iyileştirmek ihtiyacı ortaya çıkmıştır(Çevik, 2012).

| **Faktör Soruları** | **Yük Değeri** |
|---|---|
| e1(5) İnsanlara yardım etmeyi severim çünkü kendimde zamanında zorluklarla mücadele ettim. | 0,798 |
| e2(14) Gönüllülük benim sahip olduğum şeylere sahip olmayan insanlara yardım etme imkanı tanır. | 0,760 |
| e3(23) Gönüllülük deneyimlerimle kişisel hayatım arasında sık sık ilişki kuruyorum. | 0,772 |
| e4(32) Gönüllülük kendime özel bazı problemlerimi çözmeme yardımcı olur. | 0,727 |

Tablo 57

Karşılılık (Reciprocity) faktörü soruları

Gönüllüler katıldıkları iyilik hareketlerinde *"*ne ekersen onu biçersin*"* düsturu ile de hareket edebilirler(Çevik, 2012).

| **Faktör Soruları** | **Yük Değeri** |
|---|---|
| d1(4) Gönüllüyüm, çünkü dünyada ne ekersem onu biçeceğime inanıyorum. | 0,875 |
| d2(40) Gönüllüyüm, çünkü başkalarına ne verirsem zamanı gelince verdiklerimi alacağıma inanıyorum. | 0,895 |

# DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
# ARAŞTIRMA BULGULARI

Bu bölümde, araştırma da kullanılan ölçekler sonucunda elde edilen bulgular sunulmuştur. Analizler çalışmada kullanılan ölçek sorularına göre sırasıyla ele alınmış ve yorumlanmıştır.

Analiz sonuçlarına göre, öncelikle gönüllülerin iş tecrübesi, kaç yıldır afet gönüllüsü oldukları ve yaşlarının araştırmanın alt ölçekleri ile olan ilişkilerini ve alt ölçeklerin birbiriyle olan ilişkileri ortaya koyan bulgulara yer verilmiştir. Son olarak; afet gönüllülerinin demografik ve alan bilgi özelliklerinin ölçeğin alt boyutları ile olan ilişkilerinden elde edilen bilgilere yer verilmiştir.

Korelasyon analizi sonuçlarını değişkenlerin arasındaki ilişki gücüne sınıflandırıldığında; **r<0,2** çok zayıf ilişkili değişkenler; Değerler alt boyutu ile afet gönüllüğü süresi (r= -0,152 p<0,05) ve yaş arasında (r= -0,183 p<0,01) çok zayıf düzeyde negatif yönlü anlamlı ilişki vardır. Koruyucu alt boyutu ile yaş arasında çok zayıf düzeyde negatif yönlü anlamlı bir ilişki vardır(r= -0,153 p<0,05). Kariyer gelişimi alt boyutu ile yaş arasında çok zayıf düzeyde negatif yönlü anlamlı bir ilişki vardır(r= -0,154 p<0,05). Sosyal etkileşim alt boyutu ile yaş arasında çok zayıf düzeyde negatif yönlü anlamlı ilişki vardır(r= -0,170 p<0,05). Tepkisellik alt boyutu ile kariyer gelişimi alt boyutu arasında pozitif yönlü çok zayıf düzeyde anlamlı ilişki vardır(r=0,192 p<0,01). Karşılılık alt boyutu ile iş tecrübesi arasında çok zayıf düzeyde negatif yönlü anlamlı ilişki vardır(r= -0,195 p<0,01). Karşılılık alt boyutunun afet gönüllülük süresi ile arasında çok zayıf düzeyde negatif yönlü anlamlı ilişki vardır(r= -0,152 p<0,05). Karşılılık alt boyutu ile kariyer gelişimi alt boyutu arasında çok zayıf düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişki vardır(r=0,140 p<0,01).

**r=0,2-0,4** zayıf ilişkili değişkenler; İş tecrübesi ve afet gönüllük süresi arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur(r=0,376 p<0,01). Yaş ve afet gönüllülük süresi arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki vardır(r=0,366 p<0,01). Değerler alt boyutu ve iş tecrübesi arasında zayıf düzeyde negatif yönlü anlamlı bir ilişki vardır(r= -0,231 p<0,01). Koruyucu alt boyutu ile değerler alt boyutu arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişki vardır(r=0,202 p<0,01). Koruyucu alt boyutu ile takdir etme alt boyutu arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişki vardır(r=0,342 p<0,01). Kariyer gelişimi alt boyutu ile takdir etme alt boyutu arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki

vardır(r=0,216 p<0,01). Kariyer gelişimi alt boyutu ile koruyucu alt boyutu arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki vardır(r=0,376 p<0,05). Sosyal alt boyutu ile değerler alt boyutu arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki vardır(r=0,339 p<0,01). Sosyal etkileşim alt boyutu ile takdir etme alt boyutu arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişki vardır(r=0,399 p<0,01). Sosyal etkileşim alt boyutu ile kariyer gelişimi alt boyutu arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişki vardır(r=0,291 p<0,01). Tepkisellik alt boyutu ile takdir etme alt boyutu arasına zayıf düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişki vardır(r=0,360 p<0,01). Karşılılık alt boyutunun yaş ile arasında zayıf düzeyde negatif yönlü anlamlı ilişki vardır(r= -0,216 p<0,01). Karşılılık alt boyutunun takdir etme alt boyutu ile arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişki vardır(r=0,356 p<0,01). Karşılılık alt boyutunun anlama alt boyutu ile arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişki vardır(r=0,282 p<0,01). Karşılılık alt boyutu ile sosyal alt boyutu arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişki vardır(r=0,296 p<0,01). Karşılılık alt boyutu ile sosyal etkileşim alt boyutu arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişki vardır(r=0,339 p<0,01). Karşılılık alt boyutu ile tepkisellik alt boyut arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişki vardır(r=0,373 p<0,05). Karşılılık alt boyutu ile koruyucu alt boyutu arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişki vardır(r=0,251 p<0,01).

**r=0,4-0,6** orta düzeyde ilişkili değişkenler; Takdir etme alt boyutu ile değerler alt boyutu arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki vardır(r=0,417 p<0,01). Anlama alt boyutu ile takdir etme alt boyutu arasında orta düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişki vardır(r=0,468 p<0,01). Benlik saygısı alt boyutu ile takdir etme alt boyutu arasında orta düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişki vardır(r=0,421 p<0,01). Sosyal alt boyutu ile takdir etme alt boyutu arasında orta düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişki vardır(r=0,438 p<0,01). Sosyal alt boyutu ile kariyer gelişimi alt boyutu arasında orta düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişki vardır(r=0,455 p<0,01). Sosyal etkileşim alt boyutu ile değerler alt boyutu arasında orta düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişki vardır(r=0,509 p<0,01). Sosyal etkileşim alt boyutu ile koruyucu alt boyutu arasında orta düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişki vardır(r=0,450 p<0,05). Tepkisellik alt boyutu ile değerler alt boyutu arasında orta düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişki vardır(r=0,540 p<0,01). Tepkisellik alt boyutu ile sosyal alt boyutu arasında orta düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişki vardır(r=0,504 p<0,01). Karşılılık alt boyutunun değerler alt boyutu ile arasında orta düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişki vardır(r=0,447 p<0,01). Karşılılık alt boyutunun benlik saygısı alt boyutu ile arasında orta düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişki

vardır(r=0,416 p<0,05). Sosyal etkileşim alt boyutu ile sosyal alt boyutu arasında orta düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişki vardır(r=0,531 p<0,01).

**r=0,6-0,8** yüksek düzeyde ilişkili değişkenler; Yaş ve iş tecrübesi arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki vardır(r=0,748 p<0,01). Anlama alt boyutu ile değerler alt boyutu arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişki vardır(r=0,600 p<0,01). Benlik saygısı alt boyutu ile değerler alt boyutu arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki vardır(r=0,614 p<0,01).

Tablo 58'de gönüllülerin yaşı, iş tecrübesi ve kaç senedir afet gönüllüsü olduklarının araştırmanın alt ölçekleriyle ve alt ölçeklerin kendi arasındaki ilişkileri verilip, aralarında anlamlı ilişki olanlar işaretlenmiştir(**.p<0,01 ve *.p<0,05 ; r:Pearson korelasyon katsayısı).

Tablo 58 Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutları ve yaş, iş tecrübesi, afet gönüllülük zamanı ilişkilerine yönelik korelasyon analizi

| | | iştecrüb | afgönül | yaş | değerle | takdir | anlama | benlik | koruyuc | kariyer | sosyal | Sos.etk | tepkisel | karşılılık |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| İş Tecrübeniz | R | 1 | | | | | | | | | | | | |
| Ne kadar süredir afet gönüllüsünüz | R | **0,376**** | 1 | | | | | | | | | | | |
| Yaşınız | R | **0,748**** | **0,366**** | 1 | | | | | | | | | | |
| Değerler | R | **-,231**** | **-0,152*** | **-,183**** | 1 | | | | | | | | | |
| Takdir Etme | R | 0,015 | -0,082 | -0,083 | **0,417**** | 1 | | | | | | | | |
| Anlama | R | -0,071 | -0,034 | -0,099 | **0,600**** | **0,468**** | 1 | | | | | | | |
| Benlik Saygısı | R | -0,110 | -0,092 | -0,125 | **0,614**** | **0,421**** | 0,591 | 1 | | | | | | |
| Koruyucu | R | -0,068 | -0,053 | **-0,153*** | **0,202**** | **0,342**** | 0,423 | 0,392 | 1 | | | | | |

| | | | | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Kariyer Gelişimi | R | -0,007 | 0,046 | **-0,154*** | -0,024 | **0,216**** | 0,152 | 0,150 | **0,376*** | 1 | | | | |
| Sosyal | R | -0,073 | -0,043 | -0,104 | **0,339**** | **0,438**** | 0,445 | 0,408 | 0,564 | **0,455**** | 1 | | | |
| Sosyal Etkileşim | R | -0,091 | 0,008 | **-0,170*** | **0,509**** | **0,399**** | 0,607 | 0,598 | **0,450*** | **0,291**** | **0,531**** | 1 | | |
| Tepkisellik | R | 0,005 | 0,014 | -0,075 | **0,540**** | **0,360**** | 0,524 | 0,572 | 0,511 | **0,192**** | **0,504**** | 0,603 | 1 | |
| Karşılılık | R | **-,195**** | **-0,152*** | **-,216**** | **0,447**** | **0,356**** | **0,282**** | **0,416*** | **0,251**** | **0,140**** | **0,296**** | **0,339**** | **0,373*** | 1 |

### 4.1. Afet gönüllülerinin demografik özelliklerine göre gönüllü motivasyon envanteri alt boyutları arasındaki farklılıklara ilişkin bulgular

Gönüllülerin; cinsiyet, gönüllü oldukları başka alan, günlük yaşantıda afet yönetimine zaman ayırmaları, işyeri acil durum görevleri, daha önce afetzede olmaları durumu, teknolojiye olan ilgileri, dağcılık eğitimi, haberleşme eğitimi, insani yardım eğitimi, KBRN eğitimi, kentsel eğitimi, köpekli arama eğitimi, psikososyal eğitimi, su grubu eğitimi durumlarının Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutları bakımından aralarında anlamlı bir fark olup olmadığını ortaya koymak için geliştirilmiştir. Ortaya çıkan sonuçların aşağıdaki gibi tespit edilmesi ve yorumlanması mümkündür.

Tablo 59

Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının cinsiyet değişkeni açısından farklılıklarını belirlemeye yönelik uygulanan bağımsız gruplarda t-testi sonuçları

| **Faktörler** | **Afetzedelik** | **N** | **Ort.** | **Std. Sap.** | ***p.** |
|---|---|---|---|---|---|
| Değerler | Erkek | 161 | 4,4462 | 0,82656 | 0,452 |
| | Kadın | 39 | 4,5299 | 0,56048 | |
| Takdir Etme | Erkek | 161 | 3,8398 | 1,33601 | 0,408 |
| | Kadın | 39 | 3.6410 | 1,36973 | |
| Anlama | Erkek | 161 | 4,29441 | ,972384 | 0,829 |
| | Kadın | 39 | 4,25641 | 1,022843 | |
| Benlik Saygısı | Erkek | 161 | 4,2969 | 0,96879 | 0,848 |
| | Kadın | 39 | 4,3282 | 0,89500 | |
| Koruyucu | Erkek | 161 | 3,6289 | 1,4810 | 0,478 |
| | Kadın | 39 | 3,4487 | 1,43635 | |
| Kariyer Gelişimi | Erkek | 161 | 2,7547 | 1,60041 | 0,456 |
| | Kadın | 39 | 2,9679 | 1,60712 | |
| Sosyal | Erkek | 161 | 3,6273 | 1,21068 | 0,826 |
| | Kadın | 39 | 3,5795 | 1,25471 | |
| Sosyal Etkileşim | Erkek | 161 | 3,9658 | 1,16910 | 0,787 |
| | Kadın | 39 | 4,0192 | 1,08728 | |
| Tepkisellik | Erkek | 161 | 4,1398 | 1,02120 | 0,314 |
| | Kadın | 39 | 3,9551 | 1,03535 | |
| Karşılılık | Erkek | 161 | 4,1118 | 1,22981 | 0,312 |
| | Kadın | 39 | 3,8846 | 1,35463 | |

***p<0,05**

Yukarıdaki tabloda, Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının "Cinsiyete" göre karşılaştırma sonuçları verilmiştir. Alt boyutlardan herhangi birinin cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir($p>0,05$).

Sonuçları aritmetik ortalama büyüklüğü açısından incelendiğinde tabloda da belirtildiği gibi; değerler alt boyutu erkek gönüllüler(4,4462) iken kadın gönüllüler(4,5299)'dir. Takdir etme alt boyutu kadın gönüllüler(3.6410) iken erkek gönüllüler(3,8398)'dir. Anlama alt boyutu kadın gönüllüler (4,25641) iken erkek gönüllüler (4,29441)'dir. Benlik Saygısı alt boyutu kadın gönüllüler (4,3282) iken erkek gönüllüler (4,2969)'dir. Koruyucu alt boyutu kadın gönüllüler (3,4487) iken erkek gönüllüler (3,6289)'dir. Kariyer gelişimi alt boyutunda kadın gönüllüler (2,9679) iken erkek gönüllüler (2,7547)'dir. Sosyal alt boyutunda kadın gönüllüler (3,5795) iken erkek gönüllüler (3,6273)'dir. Sosyal etkileşim alt boyutunda kadın gönüllüler (4,0192) iken erkek gönüllüler (3,9658)'dir. Tepkisellik alt boyutunda kadın gönüllüler (3,9551) iken erkek gönüllüler (4,1398)'dir. Karşılılık alt boyutunda kadın gönüllüler (3,8846) iken erkek gönüllüler (4,1118)'dir.

Tablo 60

Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının afetzedelik değişkeni açısından farklılıklarını belirlemeye yönelik uygulanan bağımsız gruplarda t-testi sonuçları

| **Faktörler** | **Afetzedelik** | **N** | **Ort.** | **Std. Sap.** | ***p.** |
|---|---|---|---|---|---|
| Değerler | Hayır | 168 | 4,5179 | 0,73253 | **0,026** |
| | Evet | 31 | 4,1774 | 0,97652 | |
| Takdir Etme | Hayır | 168 | 3,8548 | 1,33362 | 0,182 |
| | Evet | 31 | 3,5032 | 1,38840 | |
| Anlama | Hayır | 168 | 4,36786 | ,879937 | **0,008** |
| | Evet | 31 | 3,85806 | 1,352719 | |
| Benlik Saygısı | Hayır | 168 | 4,3476 | 0,93584 | 0,130 |
| | Evet | 31 | 4,0645 | 1,03716 | |
| Koruyucu | Hayır | 168 | 3,5818 | 1,43926 | 0,791 |
| | Evet | 31 | 3,6532 | 1,35505 | |
| Kariyer Gelişimi | Hayır | 168 | 2,8304 | 1,61332 | 0,565 |
| | Evet | 31 | 2,6532 | 1,55145 | |
| Sosyal | Hayır | 168 | 3,6333 | 1,21934 | 0,866 |
| | Evet | 31 | 3,5935 | 1,19386 | |
| Sosyal Etkileşim | Hayır | 168 | 4,0640 | 1,11098 | **0,012** |
| | Evet | 31 | 3,5000 | 1,28128 | |
| Tepkisellik | Hayır | 168 | 4,1548 | 0,97836 | 0,106 |
| | Evet | 31 | 3,8306 | 1,23893 | |
| Karşılılık | Hayır | 168 | 4,1399 | 1,22221 | **0,044** |
| | Evet | 31 | 3,6452 | 1,37352 | |

Yukarıdaki tabloda, Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının “herhangi bir afeti afetzede olarak yaşadınız mı?” sorusunun cevaplarına göre karşılaştırma sonuçları verilmiştir. Tabloya göre değerler, anlama, sosyal etkileşim, karşılılık alt boyutlarının “herhangi bir afeti afetzede olarak yaşadınız mı?” durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir($p<0,05$). Bu alt boyutların dışındaki alt boyutların “herhangi bir afeti afetzede olarak yaşadınız mı?” durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

Buradan hareketle sonuçları aritmetik ortalama büyüklüğü bakımından değerlendirildiğinde tablodan da anlaşılacağı üzere; Değerler alt boyutunda Hayır cevabını verenlerin ortalamaları (4,5179), Evet cevabını verenlerin ortalamalarına (4,1774) göre istatistiksel olarak daha yüksektir. Anlama alt boyutunda Hayır cevabını verenlerin ortalamaları (4,36786), Evet cevabını verenlerin ortalamalarına (3,85806) göre istatistiksel olarak daha yüksektir. Sosyal Etkileşim alt boyutunda Hayır cevabını verenlerin ortalamaları (4,0640), Evet cevabını verenlerin ortalamalarına (3,5000) göre istatistiksel olarak daha yüksektir. Karşılılık alt boyutunda Hayır cevabını verenlerin ortalamaları (4,1399), Evet cevabını verenlerin ortalamalarına (3,6452) göre istatistiksel olarak daha yüksektir. Herhangi bir afeti afetzede olarak yaşamayan gönüllülerin motivasyonunun, afetzede olan gönüllülere göre bu 4 alt boyutta daha yüksek olduğu söylenebilir.

Takdir etme alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,8548) iken Evet cevabını verenler (3,5032)’dir. Benlik Saygısı alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,3476) iken Evet cevabını verenler(4,0645)’dir. Koruyucu alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,5818) iken Evet cevabını verenler (3,6532)’dir. Kariyer Gelişimi alt boyutunda Hayır cevabını verenler (2,8304) iken Evet cevabını verenler (2,6532)’dir. Sosyal alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,6333) iken Evet cevabını verenler (3,5935)’dir. Tepkisellik alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,1399) iken Evet cevabını verenler (3,8306)’dir.

Tablo 61

Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının gönüllü olunan başka alan değişkeni açısından farklılıklarını belirlemeye yönelik uygulanan bağımsız gruplarda t-testi sonuçları

| Faktörler | Gönüllü | N | Ort. | Std. Sap. | *p. |
|---|---|---|---|---|---|
| Değerler | Hayır | 116 | 4,4957 | 0,71474 | 0,453 |
| | Evet | 82 | 4,4106 | 0,87536 | |
| Takdir Etme | Hayır | 116 | 3,9879 | 1,22901 | **0,014** |
| | Evet | 82 | 3,5122 | 1,45487 | |
| Anlama | Hayır | 116 | 4,34138 | 0,850991 | 0,304 |
| | Evet | 82 | 4,19512 | 1,143948 | |
| Benlik Saygısı | Hayır | 116 | 4,3345 | 0,92305 | 0,536 |
| | Evet | 82 | 4,2488 | 1,00496 | |
| Koruyucu | Hayır | 116 | 3,6487 | 1,39875 | 0,416 |
| | Evet | 82 | 3,4817 | 1,45232 | |
| Kariyer Gelişimi | Hayır | 116 | 2,9957 | 1,57597 | **0,036** |
| | Evet | 82 | 2,5122 | 1,59276 | |
| Sosyal | Hayır | 116 | 3,7828 | 1,18324 | **0,020** |
| | Evet | 82 | 3,3756 | 1,23664 | |
| Sosyal Etkileşim | Hayır | 116 | 4,1164 | 1,05832 | 0,050 |
| | Evet | 82 | 3,7927 | 1,23654 | |
| Tepkisellik | Hayır | 116 | 4,0905 | 1,04017 | 0,913 |
| | Evet | 82 | 4,1067 | 1,01382 | |
| Karşılılık | Hayır | 116 | 4,0862 | 1,21454 | 0,889 |
| | Evet | 82 | 4,0610 | 1,29670 | |

***p<0,05**

Yukarıdaki tabloda, Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının "Gönüllü olduğunuz başka alanlar var mı?" sorusunun cevaplarına göre karşılaştırma sonuçları verilmiştir. Tabloya göre Takdir etme, Kariyer Gelişimi, Sosyal alt boyutlarının "Gönüllü olduğunuz başka alanlar var mı?" durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir($p<0,05$). Bu alt boyutların dışındaki alt boyutların "Gönüllü olduğunuz başka alanlar var mı?" durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

Buradan hareketle sonuçları aritmetik ortalama büyüklüğü bakımından değerlendirildiğinde tablodan da anlaşılacağı üzere; Takdir Etme alt boyutunda Hayır diyenlerin ortalamaları (3,9879), Evet diyenlerin ortalamalarına (3,5122) göre istatistiksel olarak daha yüksektir. Kariyer Gelişimi alt boyutunda Hayır cevabını verenlerin ortalamaları (2,9957), Evet cevabını verenlerin ortalamalarına (2,5122) göre istatistiksel olarak daha yüksektir. Sosyal alt boyutunda Hayır cevabını verenlerin ortalamaları (3,7828) Evet cevabını verenlerin ortalamalarına (3,3756) göre istatistiksel olarak daha

yüksektir. Başka alanlarda gönüllü olmayan afet gönüllülerinin gönüllü olanlara göre bu 3 alt boyutta motivasyonlarının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Değerler alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,4957) iken Evet cevabını verenler (4,4106)'dir. Anlama alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,34138) iken Evet cevabını verenler (4,19512)'dir. Benlik Saygısı alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,3345) iken Evet cevabını verenler (4,2488)'dir. Koruyucu alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,6487) iken Evet cevabını verenler (3,4817)'dir. Sosyal Etkileşim alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,1164) iken Evet cevabını verenler (3,7927)'dir. Tepkisellik alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,0905) iken Evet cevabını verenler (4,1067)'dir. Karşılılık alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,0862) iken Evet cevabını verenler (4,0610)'dir.

Tablo 62

Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının günlük yaşantıda afet yönetimi ile ilgili çalışmalara/haberlere vakit ayırma değişkeni açısından farklılıklarını belirlemeye yönelik uygulanan bağımsız gruplarda t-testi sonuçları

| **Faktörler** | **Gönüllü** | **N** | **Ort.** | **Std. Sap.** | ***p.** |
|---|---|---|---|---|---|
| Değerler | Hayır | 15 | 4,2333 | 0,99363 | 0,238 |
| | Evet | 185 | 4,4811 | 0,76184 | |
| Takdir Etme | Hayır | 15 | 3,7600 | 1,43865 | 0,902 |
| | Evet | 185 | 3,8043 | 1,33741 | |
| Anlama | Hayır | 15 | 4,14667 | 0,969438 | 0,565 |
| | Evet | 185 | 4,29838 | 0,982481 | |
| Benlik Saygısı | Hayır | 15 | 3,9067 | 1,40380 | 0,094 |
| | Evet | 185 | 4,3351 | 0,90440 | |
| Koruyucu | Hayır | 15 | 3,6333 | 1,55514 | 0,911 |
| | Evet | 185 | 3,5905 | 1,41286 | |
| Kariyer Gelişimi | Hayır | 15 | 3,0167 | 1,63518 | 0,580 |
| | Evet | 185 | 2,7784 | 1,60021 | |
| Sosyal | Hayır | 15 | 3,8800 | 1,15338 | 0,376 |
| | Evet | 185 | 3,5968 | 1,22181 | |
| Sosyal Etkileşim | Hayır | 15 | 3,8500 | 1,40725 | 0,660 |
| | Evet | 185 | 3,9865 | 1,13184 | |
| Tepkisellik | Hayır | 15 | 3,8833 | 1,27429 | 0,387 |
| | Evet | 185 | 4,1216 | 1,00309 | |
| Karşılılık | Hayır | 15 | 4,1333 | 1,04312 | 0,806 |
| | Evet | 185 | 4,0622 | 1,27270 | |

***p<0,05**

Yukarıdaki tabloda, Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının "Günlük hayatınızda afet yönetimi çalışmaları/haberlerine vakit ayırır mısınız?" sorusu cevaplarına göre karşılaştırma sonuçları verilmiştir. Alt boyutlardan herhangi birinin "Günlük hayatınızda afet yönetimi çalışmaları/haberlerine vakit ayırır mısınız?" sorusu cevaplarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir($p>0,05$).

Değerler alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,2333) iken Evet cevabını verenler (4,4811)'dir. Takdir Etme alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,7600) iken Evet cevabını verenler (3,8043)'dir. Anlama alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,14667) iken Evet cevabını verenler (4,29838)'dir. Benlik Saygısı alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,9067) iken Evet cevabını verenler (4,3351)'dir. Koruyucu alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,6333) iken Evet cevabını verenler (3,5905)'dir. Sosyal alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,8800) iken Evet cevabını verenler (3,5968)'dir. Sosyal Etkileşim alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,8500) iken Evet cevabını verenler (3,9865)'dir. Tepkisellik alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,8833) iken Evet cevabını verenler (4,1216)'dir. Karşılılık alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,1333) iken Evet cevabını verenler (4,0622)'dir.

Tablo 63

Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının işyeri acil durum değişkeni açısından farklılıklarını belirlemeye yönelik uygulanan bağımsız gruplarda t-testi sonuçları

| **Faktörler** | **İşyeri Görev** | **N** | **Ort.** | **Std. Sap.** | ***p.** |
|---|---|---|---|---|---|
| Değerler | Hayır | 96 | 4,5052 | 0,62942 | 0,487 |
| | Evet | 93 | 4,4283 | 0,87242 | |
| Takdir Etme | Hayır | 96 | 3,8583 | 1,31387 | 0,469 |
| | Evet | 93 | 3,7161 | 1,38071 | |
| Anlama | Hayır | 96 | 4,26875 | 0,930344 | 0,638 |
| | Evet | 93 | 4,33333 | 0,952495 | |
| Benlik Saygısı | Hayır | 96 | 4,4125 | 0,80619 | 0,143 |
| | Evet | 93 | 4,2129 | 1,04873 | |
| Koruyucu | Hayır | 96 | 3,5573 | 1,40370 | 0,983 |
| | Evet | 93 | 3,5618 | 1,45851 | |
| Kariyer Gelişimi | Hayır | 96 | 2,7604 | 1,60342 | 0,925 |
| | Evet | 93 | 2,7823 | 1,57176 | |
| Sosyal | Hayır | 96 | 3,5896 | 1,20678 | 0,820 |
| | Evet | 93 | 3,6301 | 1,24060 | |
| Sosyal Etkileşim | Hayır | 96 | 4,0495 | 1,07521 | 0,281 |
| | Evet | 93 | 3,8656 | 1,25843 | |
| Tepkisellik | Hayır | 96 | 4,1719 | 0,94054 | 0,342 |
| | Evet | 93 | 4,0296 | 1,11001 | |
| Karşılılık | Hayır | 96 | 4,2604 | 1,01561 | **0,033** |
| | Evet | 93 | 3,8763 | 1,41931 | |

***p<0,05**

Yukarıdaki tabloda, Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının "Çalıştığınız işyerinin acil durum organizasyonunda göreviniz var mı?" durumuna göre karşılaştırma sonuçları verilmiştir. Tabloya göre sadece Karşılılık alt boyutunun "Çalıştığınız işyerinin acil durum organizasyonunda göreviniz var mı?" durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir($p<0,05$). Bu alt boyut dışındaki alt boyutların "Çalıştığınız işyerinin acil durum organizasyonunda göreviniz var mı?" durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

Buradan hareketle sonuçları aritmetik ortalama büyüklüğü bakımından değerlendirildiğinde tablodan da anlaşılacağı üzere; Karşılılık alt boyutunda Hayır diyenlerin ortalamaları (4,2604), Evet diyenlerin ortalamalarına (3,8763) göre istatistiksel olarak daha yüksektir. Çalıştığı işyerinin acil durum organizasyonunda görevi olmayan gönüllülerin görevi olanlara göre Karşılılık alt boyutunda motivasyonlarının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Değerler alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,5052) iken Evet cevabını verenler (4,4283)'dir. Takdir Etme alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,8583) iken Evet cevabını verenler (3,7161)'dir. Anlama alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,26875) iken Evet cevabını verenler (4,33333)'dir. Benlik Saygısı alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,4125) iken Evet cevabını verenler (4,2129)'dir. Koruyucu alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,5573) iken Evet cevabını verenler (3,5618)'dir. Sosyal alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,5896) iken Evet cevabını verenler (3,6301)'dir. Sosyal Etkileşim alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,0495) iken Evet cevabını verenler (3,8656)'dir. Tepkisellik alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,1719) iken Evet cevabını verenler (4,0296)'dir.

Tablo 64

Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının teknolojik gelişmeleri takip değişkeni açısından farklılıklarını belirlemeye yönelik uygulanan bağımsız gruplarda t-testi sonuçları

| **Faktörler** | **Teknolojik Gelişme** | **N** | **Ort.** | **Std. Sap.** | ***p.** |
|---|---|---|---|---|---|
| Değerler | Hayır | 13 | 4,4744 | 0,51301 | 0,929 |
| | Evet | 185 | 4,4604 | 0,80134 | |
| Takdir Etme | Hayır | 13 | 3,4462 | 1,64551 | 0,316 |
| | Evet | 185 | 3,8324 | 1,31704 | |
| Anlama | Hayır | 13 | 4,06154 | 1,129556 | 0,401 |
| | Evet | 185 | 4,29946 | 0,974038 | |
| Benlik Saygısı | Hayır | 13 | 3,9077 | 1,37020 | 0,126 |
| | Evet | 185 | 4,3286 | 0,91988 | |
| Koruyucu | Hayır | 13 | 3,5000 | 1,39194 | 0,819 |
| | Evet | 185 | 3,5932 | 1,43132 | |
| Kariyer Gelişimi | Hayır | 13 | 2,2885 | 1,54396 | 0,250 |
| | Evet | 185 | 2,8189 | 1,60575 | |
| Sosyal | Hayır | 13 | 3,1231 | 1,36024 | 0,127 |
| | Evet | 185 | 3,6551 | 1,19954 | |
| Sosyal Etkileşim | Hayır | 13 | 3,7308 | 1,45223 | 0,435 |
| | Evet | 185 | 3,9905 | 1,13563 | |
| Tepkisellik | Hayır | 13 | 3,7885 | 1,32227 | 0,259 |
| | Evet | 185 | 4,1216 | 1,00410 | |
| Karşılılık | Hayır | 13 | 3,8462 | 1,47739 | 0,482 |
| | Evet | 185 | 4,0973 | 1,22640 | |

***p<0,05**

Yukarıdaki tabloda, Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının "Teknolojik gelişmeleri takip eder misiniz?" sorusu cevaplarına göre karşılaştırma sonuçları verilmiştir.

Alt boyutlardan herhangi birinin "Teknolojik gelişmeleri takip eder misiniz?" sorusu cevaplarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir($p>0,05$).

Değerler alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,4744) iken Evet cevabını verenler (4,4604)'dir. Takdir Etme alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,4462) iken Evet cevabını verenler (3,8324)'dir. Anlama alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,06154) iken Evet cevabını verenler (4,29946)'dir. Benlik Saygısı alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,9077) iken Evet cevabını verenler (4,3286)'dir. Koruyucu alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,5000) iken Evet cevabını verenler (3,5932)'dir. Sosyal alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,1231) iken Evet cevabını verenler (3,6551)'dir. Kariyer Gelişimi alt boyutunda Hayır cevabını verenler (2,2885) iken Evet cevabını verenler (2,8189)'dir. Sosyal Etkileşim alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,7308) iken Evet cevabını verenler (3,9905)'dir. Tepkisellik alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,7885) iken Evet cevabını verenler (4,1216)'dir. Karşılılık alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,8462) iken Evet cevabını verenler (4,0973)'dir.

Tablo 65

Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının dağcılık eğitimi değişkeni açısından farklılıklarını belirlemeye yönelik uygulanan bağımsız gruplarda t-testi sonuçları

| **Faktörler** | **Dağcılık Eğitimi** | **N** | **Ort.** | **Std. Sap.** | ***p.** |
|---|---|---|---|---|---|
| Değerler | Hayır | 64 | 4,4375 | 0,82429 | 0,778 |
| | Evet | 126 | 4,4722 | 0,78761 | |
| Takdir Etme | Hayır | 64 | 3,7375 | 1,41550 | 0,490 |
| | Evet | 126 | 3,8794 | 1,29518 | |
| Anlama | Hayır | 64 | 4,16875 | 1,114532 | 0,267 |
| | Evet | 126 | 4,33968 | 0,936468 | |
| Benlik Saygısı | Hayır | 64 | 4,3281 | 0,97549 | 0,737 |
| | Evet | 126 | 4,2778 | 0,97586 | |
| Koruyucu | Hayır | 64 | 3,5938 | 1,42713 | 0,926 |
| | Evet | 126 | 3,5734 | 1,43111 | |
| Kariyer Gelişimi | Hayır | 64 | 2,7617 | 1,68350 | 0,993 |
| | Evet | 126 | 2,7639 | 1,57712 | |
| Sosyal | Hayır | 64 | 3,7313 | 1,19375 | 0,405 |
| | Evet | 126 | 3,5762 | 1,23770 | |
| Sosyal Etkileşim | Hayır | 64 | 3,8945 | 1,19921 | 0,547 |
| | Evet | 126 | 4,0020 | 1,14039 | |
| Tepkisellik | Hayır | 64 | 4,1523 | 0,98260 | 0,675 |
| | Evet | 126 | 4,0873 | 1,05561 | |
| Karşılılık | Hayır | 64 | 4,1484 | 1,08992 | 0,620 |
| | Evet | 126 | 4,0595 | 1,30170 | |

Yukarıdaki tabloda, Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının "Dağcılık eğitimi aldınız mı?" sorusu cevaplarına göre karşılaştırma sonuçları verilmiştir. Alt boyutlardan herhangi birinin "Dağcılık eğitimi aldınız mı?" sorusu cevaplarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir($p>0,05$).

Değerler alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,4375) iken Evet cevabını verenler (4,4722)'dir. Takdir Etme alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,7375) iken Evet cevabını verenler (3,8794)'dir. Anlama alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,16875) iken Evet cevabını verenler (4,33968)'dir. Benlik Saygısı alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,3281) iken Evet cevabını verenler (4,2778)'dir. Koruyucu alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,5938) iken Evet cevabını verenler (3,5734)'dir. Kariyer Gelişimi alt boyutunda Hayır cevabını verenler 2,7617) iken Evet cevabını verenler (2,7639)'dir. Sosyal alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,7313) iken Evet cevabını verenler (3,5762)'dir. Sosyal Etkileşim alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,8945) iken Evet cevabını verenler (4,0020)'dir. Tepkisellik alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,1523) iken Evet cevabını verenler (4,0873)'dir. Karşılılık alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,1484) iken Evet cevabını verenler (4,0595)'dir.

Tablo 66

Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının kentsel arama kurtarma eğitimi değişkeni açısından farklılıklarını belirlemeye yönelik uygulanan bağımsız gruplarda t-testi sonuçları

| **Faktörler** | **Kentsel Eğitimi** | **N** | **Ort.** | **Std. Sap.** | ***p.** |
|---|---|---|---|---|---|
| Değerler | Hayır | 49 | 4,3299 | 0,82530 | 0,184 |
| | Evet | 141 | 4,5059 | 0,78640 | |
| Takdir Etme | Hayır | 49 | 3,9429 | 1,17686 | 0,466 |
| | Evet | 141 | 3,7929 | 1,38737 | |
| Anlama | Hayır | 49 | 4,19184 | 0,998298 | 0,465 |
| | Evet | 141 | 4,31348 | 1,002655 | |
| Benlik Saygısı | Hayır | 49 | 4,1388 | 1,16132 | 0,194 |
| | Evet | 141 | 4,3489 | 0,89743 | |
| Koruyucu | Hayır | 49 | 3,6480 | 1,41506 | 0,699 |
| | Evet | 141 | 3,5567 | 1,43408 | |
| Kariyer Gelişimi | Hayır | 49 | 3,0816 | 1,57320 | 0,106 |
| | Evet | 141 | 2,6525 | 1,61239 | |
| Sosyal | Hayır | 49 | 3,6612 | 1,19388 | 0,825 |
| | Evet | 141 | 3,6170 | 1,23577 | |
| Sosyal Etkileşim | Hayır | 49 | 3,8622 | 1,18702 | 0,469 |
| | Evet | 141 | 4,0018 | 1,15050 | |
| Tepkisellik | Hayır | 49 | 4,0867 | 0,97702 | 0,855 |
| | Evet | 141 | 4,1170 | 1,05032 | |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Karşılılık | Hayır | 49 | 4,1020 | 1,12722 | 0,930 |
| | Evet | 141 | 4,0851 | 1,27049 | |

***p<0,05**

Yukarıdaki tabloda, Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının "Kentsel arama kurtarma eğitimi aldınız mı?" sorusu cevaplarına göre karşılaştırma sonuçları verilmiştir. Alt boyutlardan herhangi birinin "Kentsel arama kurtarma eğitimi aldınız mı?" sorusu cevaplarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir (p>0,05).

Değerler alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,3299) iken Evet cevabını verenler (4,5059)'dir. Takdir Etme alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,9429) iken Evet cevabını verenler (3,7929)'dir. Anlama alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,19184) iken Evet cevabını verenler (4,31348)'dir. Benlik Saygısı alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,1388) iken Evet cevabını verenler (4,3489)'dir. Koruyucu alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,6480) iken Evet cevabını verenler (3,5567)'dir. Kariyer Gelişimi alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,0816) iken Evet cevabını verenler (2,6525)'dir. Sosyal alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,6612) iken Evet cevabını verenler (3,6170)'dir. Sosyal Etkileşim alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,8622) iken Evet cevabını verenler (4,0018)'dir. Tepkisellik alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,0867) iken Evet cevabını verenler (4,1170)'dir. Karşılılık alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,1020) iken Evet cevabını verenler (4,0851)'dir.

Tablo 67

Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının su grubu eğitimi değişkeni açısından farklılıklarını belirlemeye yönelik uygulanan bağımsız gruplarda t-testi sonuçları

| Faktörler | Su Grubu | N | Ort. | Std. Sap. | *p. |
|---|---|---|---|---|---|
| Değerler | Hayır | 159 | 4,4811 | 0,76122 | 0,422 |
| | Evet | 31 | 4,3548 | 0,97348 | |
| Takdir Etme | Hayır | 159 | 3,9057 | 1,30797 | 0,083 |
| | Evet | 31 | 3,4516 | 1,42732 | |
| Anlama | Hayır | 159 | 4,29434 | 1,003995 | 0,703 |
| | Evet | 31 | 4,21935 | 0,995128 | |
| Benlik Saygısı | Hayır | 159 | 4,3119 | 0,97762 | 0,581 |
| | Evet | 31 | 4,2065 | 0,96261 | |
| Koruyucu | Hayır | 159 | 3,6211 | 1,42059 | 0,373 |
| | Evet | 31 | 3,3710 | 1,45898 | |
| Kariyer Gelişimi | Hayır | 159 | 2,8318 | 1,62421 | 0,167 |
| | Evet | 31 | 2,4113 | 1,50630 | |
| Sosyal | Hayır | 159 | 3,6528 | 1,23072 | 0,527 |
| | Evet | 31 | 3,5032 | 1,18869 | |
| Sosyal Etkileşim | Hayır | 159 | 3,9340 | 1,20339 | 0,300 |
| | Evet | 31 | 4,1290 | 0,89179 | |
| Tepkisellik | Hayır | 159 | 4,0833 | 1,07498 | 0,326 |
| | Evet | 31 | 4,2419 | 0,75411 | |
| Karşılılık | Hayır | 159 | 4,1415 | 1,17884 | 0,188 |
| | Evet | 31 | 3,8226 | 1,46940 | |

***p<0,05**

Yukarıdaki tabloda, Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının "Su grubu eğitimi aldınız mı?" sorusu cevaplarına göre karşılaştırma sonuçları verilmiştir. Alt boyutlardan herhangi birinin "Su grubu eğitimi aldınız mı?" sorusu cevaplarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir (p>0,05).

Değerler alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,4811) iken Evet cevabını verenler (4,3548)'dir. Takdir Etme alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,9057) iken Evet cevabını verenler (3,4516)'dir. Anlama alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,29434) iken Evet cevabını verenler (4,21935)'dir. Benlik Saygısı alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,3119) iken Evet cevabını verenler (4,2065)'dir. Koruyucu alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,6211) iken Evet cevabını verenler (3,3710)'dir. Kariyer Gelişimi alt boyutunda Hayır cevabını verenler (2,8318) iken Evet cevabını verenler (2,4113)'dir. Sosyal alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,6528) iken Evet cevabını verenler (3,5032)'dir. Sosyal Etkileşim alt boyutunda Hayır cevabını verenler

(3,9340) iken Evet cevabını verenler (4,1290)'dir. Tepkisellik alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,0833) iken Evet cevabını verenler (4,2419)'dir. Karşılılık alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,1415) iken Evet cevabını verenler (3,8226)'dir.

Tablo 68

Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının insani yardım eğitimi değişkeni açısından farklılıklarını belirlemeye yönelik uygulanan bağımsız gruplarda t-testi sonuçları

| **Faktörler** | **İnsani Yardım** | **N** | **Ort.** | **Std. Sap.** | ***p.** |
|---|---|---|---|---|---|
| Değerler | Hayır | 89 | 4,3783 | 0,81641 | 0,183 |
| | Evet | 101 | 4,5330 | 0,77854 | |
| Takdir Etme | Hayır | 89 | 3,7798 | 1,29336 | 0,615 |
| | Evet | 101 | 3,8772 | 1,37520 | |
| Anlama | Hayır | 89 | 4,24045 | 0,933313 | 0,588 |
| | Evet | 101 | 4,31881 | 1,059123 | |
| Benlik Saygısı | Hayır | 89 | 4,2494 | 1,01859 | 0,548 |
| | Evet | 101 | 4,3347 | 0,93514 | |
| Koruyucu | Hayır | 89 | 3,5449 | 1,44332 | 0,750 |
| | Evet | 101 | 3,6114 | 1,41707 | |
| Kariyer Gelişimi | Hayır | 89 | 2,7921 | 1,56090 | 0,816 |
| | Evet | 101 | 2,7376 | 1,65808 | |
| Sosyal | Hayır | 89 | 3,6764 | 1,11905 | 0,609 |
| | Evet | 101 | 3,5861 | 1,31035 | |
| Sosyal Etkileşim | Hayır | 89 | 3,9242 | 1,12526 | 0,642 |
| | Evet | 101 | 4,0025 | 1,19137 | |
| Tepkisellik | Hayır | 89 | 3,8933 | 1,11095 | **0,006** |
| | Evet | 101 | 4,2995 | 0,91585 | |
| Karşılılık | Hayır | 89 | 3,9719 | 1,31503 | 0,218 |
| | Evet | 101 | 4,1931 | 1,15102 | |

***p<0,05**

Yukarıdaki tabloda, Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının "İnsani yardım eğitimi aldınız mı?" durumuna göre karşılaştırma sonuçları verilmiştir. Tabloya göre sadece Tepkisellik alt boyutunun "İnsani yardım eğitimi aldınız mı?" durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Bu alt boyut dışındaki alt boyutların "İnsani yardım eğitimi aldınız mı?" durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

Buradan hareketle sonuçları aritmetik ortalama büyüklüğü bakımından değerlendirildiğinde tablodan da anlaşılacağı üzere; Tepkisellik alt boyutunda Evet cevabını verenlerin ortalamaları (4,2995), Hayır cevabını verenlerin ortalamalarına

(3,8933) göre istatistiksel olarak daha yüksektir. İnsani yardım eğitimi alan gönüllülerin insani yardım eğitimi almayanlara göre Tepkisellik alt boyutunda motivasyonlarının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Değerler alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,3783) iken Evet cevabını verenler (4,5330)'dir. Takdir Etme alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,7798) iken Evet cevabını verenler (3,8772)'dir. Anlama alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,24045) iken Evet cevabını verenler (4,31881)'dir. Benlik Saygısı alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,2494) iken Evet cevabını verenler (4,3347)'dir. Koruyucu alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,5449) iken Evet cevabını verenler (3,6114)'dir. Kariyer Gelişimi alt boyutunda Hayır cevabını verenler (2,7921) iken Evet cevabını verenler (2,7376)'dir. Sosyal alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,6764) iken Evet cevabını verenler (3,5861)'dir. Sosyal Etkileşim alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,9242) iken Evet cevabını verenler (4,0025)'dir. Karşılılık alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,9719) iken Evet cevabını verenler (4,1931)'dir.

Tablo 69

Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının psiko sosyal eğitimi değişkeni açısından farklılıklarını belirlemeye yönelik uygulanan bağımsız gruplarda t-testi sonuçları

| **Faktörler** | **Psiko Sosyal** | **N** | **Ort.** | **Std. Sap.** | ***p.** |
|---|---|---|---|---|---|
| Değerler | Hayır | 142 | 4,4002 | 0,84263 | **0,042** |
| | Evet | 47 | 4,6383 | 0,62970 | |
| Takdir Etme | Hayır | 142 | 3,8085 | 1,32234 | 0,734 |
| | Evet | 47 | 3,8851 | 1,39424 | |
| Anlama | Hayır | 142 | 4,29014 | 0,941578 | 0,779 |
| | Evet | 47 | 4,24255 | 1,175057 | |
| Benlik Saygısı | Hayır | 142 | 4,2775 | 0,99783 | 0,710 |
| | Evet | 47 | 4,3362 | 0,91281 | |
| Koruyucu | Hayır | 142 | 3,6056 | 1,41212 | 0,599 |
| | Evet | 47 | 3,4787 | 1,48345 | |
| Kariyer Gelişimi | Hayır | 142 | 2,7113 | 1,57223 | 0,540 |
| | Evet | 47 | 2,8777 | 1,71935 | |
| Sosyal | Hayır | 142 | 3,6408 | 1,19942 | 0,717 |
| | Evet | 47 | 3,5660 | 1,30105 | |
| Sosyal Etkileşim | Hayır | 142 | 3,9243 | 1,17071 | 0,406 |
| | Evet | 47 | 4,0851 | 1,13645 | |
| Tepkisellik | Hayır | 142 | 4,0669 | 1,03138 | 0,322 |
| | Evet | 47 | 4,2394 | 1,03467 | |
| Karşılılık | Hayır | 142 | 4,0528 | 1,25012 | 0,302 |
| | Evet | 47 | 4,2553 | 1,12710 | |

Yukarıdaki tabloda, Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının "Psiko-sosyal eğitimi aldınız mı?" durumuna göre karşılaştırma sonuçları verilmiştir. Tabloya göre sadece Değerler alt boyutunun "Psiko-sosyal eğitimi aldınız mı?" durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Bu alt boyut dışındaki alt boyutların "Psiko-sosyal eğitimi aldınız mı?" durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

Buradan hareketle sonuçları aritmetik ortalama büyüklüğü bakımından değerlendirildiğinde tablodan da anlaşılacağı üzere; Değerler alt boyutunda Evet diyenlerin ortalaması (4,6383), Hayır diyenlerin ortalamasına (4,4002) göre istatistiksel olarak daha yüksektir. Psiko-sosyal eğitimi alan gönüllülerin psiko-sosyal eğitimi almayanlara göre Değerler alt boyutunda motivasyonlarının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Takdir Etme alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,8085) iken Evet cevabını verenler (3,8851)'dir. Anlama alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,29014) iken Evet cevabını verenler (4,24255)'dir. Benlik Saygısı alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,2775) iken Evet cevabını verenler (4,3362)'dir. Koruyucu alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,6056) iken Evet cevabını verenler (3,4787)'dir. Kariyer Gelişimi alt boyutunda Hayır cevabını verenler (2,7113) iken Evet cevabını verenler (2,8777)'dir. Sosyal alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,6408) iken Evet cevabını verenler (3,5660)'dir. Sosyal Etkileşim alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,9243) iken Evet cevabını verenler (4,0851)'dir. Tepkisellik alt boyutunda hayır cevabını verenler (4,0669) iken Evet cevabını verenler (4,2394)'dir. Karşılılık alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,0528) iken Evet cevabını verenler (4,2553)'dir.

Tablo 70

Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının kbrn eğitimi değişkeni açısından farklılıklarını belirlemeye yönelik uygulanan bağımsız gruplarda t-testi sonuçları

| Faktörler | KBRN | N | Ort. | Std. Sap. | *p. |
|---|---|---|---|---|---|
| Değerler | Hayır | 141 | 4,4681 | 0,81720 | 0,750 |
| | Evet | 48 | 4,4271 | 0,75160 | |
| Takdir Etme | Hayır | 141 | 3,8766 | 1,33474 | 0,368 |
| | Evet | 48 | 3,6750 | 1,34109 | |
| Anlama | Hayır | 141 | 4,27376 | 1,044554 | 0,907 |
| | Evet | 48 | 4,29167 | 0,873202 | |
| Benlik Saygısı | Hayır | 141 | 4,3333 | 0,97179 | 0,307 |
| | Evet | 48 | 4,1667 | 0,98269 | |
| Koruyucu | Hayır | 141 | 3,6489 | 1,43551 | 0,203 |
| | Evet | 48 | 3,3490 | 1,38834 | |
| Kariyer Gelişimi | Hayır | 141 | 2,6862 | 1,64708 | 0,315 |
| | Evet | 48 | 2,9427 | 1,47518 | |
| Sosyal | Hayır | 141 | 3,6298 | 1,21065 | 0,885 |
| | Evet | 48 | 3,6000 | 1,26894 | |
| Sosyal Etkileşim | Hayır | 141 | 3,9291 | 1,19460 | 0,502 |
| | Evet | 48 | 4,0521 | 1,05432 | |
| Tepkisellik | Hayır | 141 | 4,1259 | 1,02191 | 0,626 |
| | Evet | 48 | 4,0417 | 1,06233 | |
| Karşılılık | Hayır | 141 | 4,0922 | 1,25157 | 0,883 |
| | Evet | 48 | 4,0625 | 1,19228 | |

***p<0,05**

Yukarıdaki tabloda, Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının "KBRN eğitimi aldınız mı?" sorusu cevaplarına göre karşılaştırma sonuçları verilmiştir. Alt boyutlardan herhangi birinin "KBRN eğitimi aldınız mı?" sorusu cevaplarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir (p>0,05).

Değerler alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,4681) iken Evet cevabını verenler (4,4271)'dir. Takdir Etme alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,8766) iken Evet cevabını verenler (3,6750)'dir. Anlama alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,27376) iken Evet cevabını verenler (4,29167)'dir. Benlik Saygısı alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,3333) iken Evet cevabını verenler (4,1667)'dir. Koruyucu alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,6489) iken Evet cevabını verenler (3,3490)'dir. Kariyer Gelişimi alt boyutunda Hayır cevabını verenler (2,6862) iken Evet cevabını verenler (2,9427)'dir. Sosyal alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,6298) iken Evet cevabını verenler (3,6000)'dir. Sosyal Etkileşim alt boyutunda Hayır cevabını verenler

(3,9291) iken Evet cevabını verenler (4,0521)'dir. Tepkisellik alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,1259) iken Evet cevabını verenler (4,0417)'dir. Karşılılık alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,0922) iken Evet cevabını verenler (4,0625)'dir.

Tablo 71

Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının köpekli arama eğitimi değişkeni açısından farklılıklarını belirlemeye yönelik uygulanan bağımsız gruplarda t-testi sonuçları

| **Faktörler** | **Köpekli Arama** | **N** | **Ort.** | **Std. Sap.** | ***p.** |
|---|---|---|---|---|---|
| Değerler | Hayır | 181 | 4,4622 | 0,76857 | 0,709 |
| | Evet | 8 | 4,3542 | 1,39852 | |
| Takdir Etme | Hayır | 181 | 3,8453 | 1,32277 | 0,331 |
| | Evet | 8 | 3,3750 | 1,63685 | |
| Anlama | Hayır | 181 | 4,29834 | 0,957687 | 0,217 |
| | Evet | 8 | 3,85000 | 1,781653 | |
| Benlik Saygısı | Hayır | 181 | 4,3160 | 0,93048 | 0,144 |
| | Evet | 8 | 3,8000 | 1,74028 | |
| Koruyucu | Hayır | 181 | 3,5884 | 1,41634 | 0,475 |
| | Evet | 8 | 3,2188 | 1,69788 | |
| Kariyer Gelişimi | Hayır | 181 | 2,7652 | 1,60558 | 0,768 |
| | Evet | 8 | 2,9375 | 1,77658 | |
| Sosyal | Hayır | 181 | 3,6442 | 1,19918 | 0,345 |
| | Evet | 8 | 3,2250 | 1,77100 | |
| Sosyal Etkileşim | Hayır | 181 | 3,9820 | 1,13988 | 0,251 |
| | Evet | 8 | 3,5000 | 1,57548 | |
| Tepkisellik | Hayır | 181 | 4,1105 | 1,02209 | 0,704 |
| | Evet | 8 | 3,9688 | 1,27081 | |
| Karşılılık | Hayır | 181 | 4,0994 | 1,22068 | 0,522 |
| | Evet | 8 | 3,8125 | 1,60217 | |

***p<0,05**

Yukarıdaki tabloda, Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının "Köpekli arama eğitimi aldınız mı?" sorusu cevaplarına göre karşılaştırma sonuçları verilmiştir. Alt boyutlardan herhangi birinin "Köpekli eğitimi aldınız mı?" sorusu cevaplarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir (p>0,05).

Değerler alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,4622) iken Evet cevabını verenler (4,3542)'dir. Takdir Etme alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,8453) iken Evet cevabını verenler (3,3750)'dir. Anlama alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,29834) iken Evet cevabını verenler (3,85000)'dir. Benlik Saygısı alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,3160) iken Evet cevabını verenler (3,8000)'dir. Koruyucu alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,5884) iken Evet cevabını verenler (3,2188)'dir.

Kariyer Gelişimi alt boyutunda Hayır cevabını verenler (2,7652) iken Evet cevabını verenler (2,9375)'dir. Sosyal alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,6442) iken Evet cevabını verenler (3,2250)'dir. Sosyal Etkileşim alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,9820) iken Evet cevabını verenler (3,5000)'dir. Tepkisellik alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,1105) iken Evet cevabını verenler (3,9688)'dir. Karşılılık alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,0994) iken Evet cevabını verenler (3,8125)'dir.

Tablo 72

Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının haberleşme eğitimi değişkeni açısından farklılıklarını belirlemeye yönelik uygulanan bağımsız gruplarda t-testi sonuçları

| **Faktörler** | **Haberleşme** | **N** | **Ort.** | **Std. Sap.** | ***p.** |
|---|---|---|---|---|---|
| Değerler | Hayır | 98 | 4,5102 | 0,71908 | 0,377 |
| | Evet | 92 | 4,4076 | 0,87544 | |
| Takdir Etme | Hayır | 98 | 3,9755 | 1,28505 | 0,125 |
| | Evet | 92 | 3,6783 | 1,37640 | |
| Anlama | Hayır | 98 | 4,37551 | 0,880143 | 0,185 |
| | Evet | 92 | 4,18261 | 1,110451 | |
| Benlik Saygısı | Hayır | 98 | 4,4388 | 0,85562 | **0,035** |
| | Evet | 92 | 4,1413 | 1,06844 | |
| Koruyucu | Hayır | 98 | 3,6811 | 1,39161 | 0,316 |
| | Evet | 92 | 3,4728 | 1,46172 | |
| Kariyer Gelişimi | Hayır | 98 | 2,6633 | 1,58525 | 0,379 |
| | Evet | 92 | 2,8696 | 1,63642 | |
| Sosyal | Hayır | 98 | 3,7429 | 1,18130 | 0,184 |
| | Evet | 92 | 3,5065 | 1,25915 | |
| Sosyal Etkileşim | Hayır | 98 | 4,0561 | 1,08974 | 0,268 |
| | Evet | 92 | 3,8696 | 1,22613 | |
| Tepkisellik | Hayır | 98 | 4,1097 | 1,02171 | 0,995 |
| | Evet | 92 | 4,1087 | 1,04323 | |
| Karşılılık | Hayır | 98 | 4,1327 | 1,23428 | 0,619 |
| | Evet | 92 | 4,0435 | 1,23514 | |

***p<0,05**

Yukarıdaki tabloda, Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının "Haberleşme eğitimi aldınız mı?" durumuna göre karşılaştırma sonuçları verilmiştir. Tabloya göre sadece Benlik saygısı alt boyutunun "Haberleşme eğitimi aldınız mı?" durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Bu alt boyut dışındaki alt boyutların "Haberleşme eğitimi aldınız mı?" durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

Buradan hareketle sonuçları aritmetik ortalama büyüklüğü bakımından değerlendirildiğinde tablodan da anlaşılacağı üzere; Benlik saygısı alt boyutunda Hayır cevabını verenlerin ortalamaları (4,4388), Evet cevabını verenlerin ortalamalarına (4,1413) göre istatistiksel olarak daha yüksektir. Haberleşme eğitimi almayan gönüllülerin haberleşme eğitimi alanlara göre Benlik saygısı alt boyutunda motivasyonlarının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Değerler alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,5102) iken Evet cevabını verenler (4,4076)'dir. Takdir Etme alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,9755) iken Evet cevabını verenler (3,6783)'dir. Anlama alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,37551) iken Evet cevabını verenler (4,18261)'dir. Koruyucu alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,6811) iken Evet cevabını verenler (3,4728)'dir. Kariyer Gelişimi alt boyutunda Hayır cevabını verenler (2,6633) iken Evet cevabını verenler (2,8696)'dir. Sosyal alt boyutunda Hayır cevabını verenler (3,7429) iken Evet cevabını verenler (3,5065)'dir. Sosyal Etkileşim alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,0561) iken Evet cevabını verenler (3,8696)'dir. Tepkisellik alt boyutunda hayır cevabını verenler (4,1097) iken Evet cevabını verenler (4,1087)'dir. Karşılılık alt boyutunda Hayır cevabını verenler (4,1327) iken Evet cevabını verenler (4,0435)'dir.

### 4.2. Afet gönüllülerinin son mezun oldukları bölümlere göre gönüllü motivasyon envanteri alt boyutları arasındaki farklılıklara ilişkin bulgular

Gönüllülerin son mezun oldukları bölümler ve Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutları arasındaki farklar için yapılan homojenlik ve Robust(Welch) testleri sonuçları tablo 73'de verilmiştir.

Tablo 73

Gönüllülerin son mezuniyet durumları ile gönüllü motivasyon envanteri alt boyutları faktörlerine ilişkin varyans homojenlik ve robust (welch) testleri sonuçları

| Ölçek Soruları | Homogeneity ofVariances | | Robust Tests | |
|---|---|---|---|---|
| | Levene Statistic | p. | Welch Statistic | p. |
| Değerler | 0,362 | 0,781 | 0,343 | 0,795 |
| Takdir Etme | 2.071 | 0,109 | 0,539 | 0,658 |
| Anlama | 0,982 | 0,405 | 0,730 | 0,539 |
| Benlik Saygısı | 0,546 | 0,652 | 1,572 | 0,208 |
| Koruyucu | 1,683 | 0,176 | 0,665 | 0,577 |
| Kariyer Gelişimi | 4,069 | 0,009 | 4,000 | 0,012 |
| Sosyal | 1,159 | 0,329 | 1,797 | 0,160 |
| Sosyal Etkileşim | 0,203 | 0,894 | 0,148 | 0,931 |
| Tepkisellik | 0,774 | 0,511 | 0,934 | 0,431 |
| Karşılılık | 1,186 | 0,319 | 1,039 | 0,384 |

Yukarıdaki tabloda "ölçek alt boyutlarının" "Varyans homojenlik" ve "Robust (güçlü) test" bakımından istatistik sonuçları verilmiştir. Buna göre; sadece bir alt boyutta (Kariyer Gelişimi) bakımından Varyans homojenliği sağlanmadığı görülmektedir ($p<0,05$). Bunların dışındaki alt boyutlar Varyans homojenliği şartını sağlamaktadırlar ($p>0,05$). Benzer şekilde sadece bir alt boyut (Kariyer Gelişimi) bakımından Robust test şartı sağlanmadığı ($p<0,05$), bunun dışındaki tüm sorular Robust test şartını sağladığı görülmektedir. Böylece yaptığımız ANOVA testi sonuçlarının güvenilir olduğu saptanmıştır.

Tablo 74

Gönüllülerin son mezuniyet durumları ile gönüllü motivasyon envanteri alt boyutlarının faktörlerine ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri

| Faktörler | | N | Ort. | Std. Sap. | Min. | Max. |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Değerler | İşletme | 23 | 4,4855 | 0,72807 | 2,00 | 5,00 |
| | Mühendislik | 23 | 4,6014 | 0,44307 | 3,50 | 5,00 |
| | Sağlık Bilimleri | 20 | 4,4417 | 0,64499 | 2,17 | 5,00 |
| | Diğer | 36 | 4,5602 | 0,073803 | 1,00 | 5,00 |
| | Total | 102 | 4,5294 | 0,65477 | 1,00 | 5,00 |
| Takdir Etme | İşletme | 23 | 3,6261 | 1,40040 | 1,00 | 5,00 |
| | Mühendislik | 23 | 3,8522 | 1,21688 | 1,60 | 5,00 |
| | Sağlık Bilimleri | 20 | 3,9000 | 1,32903 | 1,00 | 5,00 |
| | Diğer | 36 | 3,4889 | 1,43064 | 1,00 | 5,00 |
| | Total | 102 | 3,6824 | 1,34954 | 1,00 | 5,00 |
| Anlama | İşletme | 23 | 4,16522 | 1,104787 | 1,00 | 5,00 |
| | Mühendislik | 23 | 4,21739 | 0,705596 | 2,00 | 5,00 |
| | Sağlık Bilimleri | 20 | 4,4600 | 0,658867 | 2,20 | 5,00 |
| | Diğer | 36 | 4,41111 | 0,751295 | 1,00 | 5,00 |
| | Total | 102 | 4,32157 | 0,816249 | 1,00 | 5,00 |
| Benlik Saygısı | İşletme | 23 | 4,5304 | 0,46946 | 3,40 | 5,00 |
| | Mühendislik | 23 | 4,1478 | 0,93072 | 2,00 | 5,00 |
| | Sağlık Bilimleri | 20 | 4,1400 | 0,98430 | 1,00 | 5,00 |
| | Diğer | 36 | 4,4167 | 0,91136 | 1,00 | 4,50 |
| | Total | 102 | 4,3275 | 0,85633 | 1,00 | 5,00 |
| Koruyucu | İşletme | 23 | 3,8043 | 1,30983 | 1,00 | 5,00 |
| | Mühendislik | 23 | 3,4239 | 1,38054 | 1,00 | 5,00 |
| | Sağlık Bilimleri | 20 | 3,4625 | 1,35791 | 1,00 | 5,00 |
| | Diğer | 36 | 3,2847 | 1,51322 | 1,00 | 5,00 |
| | Total | 102 | 3,4681 | 1,40265 | 1,00 | 5,00 |
| Kariyer Gelişimi | İşletme | 23 | 3,1522 | 1,61446 | 1,00 | 5,00 |
| | Mühendislik | 23 | 2,3152 | 1,30388 | 1,00 | 5,00 |
| | Sağlık Bilimleri | 20 | 3,6250 | 1,29650 | 1,00 | 5,00 |
| | Diğer | 36 | 2,6458 | 1,62829 | 1,00 | 5,00 |
| | Total | 102 | 2,8775 | 1,54661 | 1,00 | 5,00 |
| Sosyal | İşletme | 23 | 3,9217 | 1,02822 | 1,00 | 5,00 |
| | Mühendislik | 23 | 3,3130 | 1,14547 | 1,40 | 5,00 |
| | Sağlık Bilimleri | 20 | 3,8800 | 1,22500 | 1,00 | 5,00 |
| | Diğer | 36 | 3,4111 | 1,25306 | 1,00 | 4,00 |
| | Total | 102 | 3,5961 | 1,18872 | 1,00 | 5,00 |
| Sosyal Etkileşim | İşletme | 23 | 3,8587 | 1,29428 | 1,00 | 5,00 |
| | Mühendislik | 23 | 3,7717 | 1,14791 | 1,75 | 5,00 |
| | Sağlık Bilimleri | 20 | 3,9625 | 1,09507 | 1,75 | 5,00 |
| | Diğer | 36 | 3,9583 | 1,22984 | 1,00 | 4,50 |
| | Total | 102 | 3,8946 | 1,18647 | 1,00 | 5,00 |
| Tepkisellik | İşletme | 23 | 4,3370 | 0,76726 | 1,50 | 5,00 |
| | Mühendislik | 23 | 3,9783 | 1,03604 | 1,25 | 5,00 |
| | Sağlık Bilimleri | 20 | 4,1625 | 0,91506 | 1,75 | 5,00 |
| | Diğer | 36 | 3,9861 | 1,04017 | 1,75 | 4,00 |
| | Total | 102 | 4,0980 | 0,95710 | 1,25 | 5,00 |
| Karşılılık | İşletme | 23 | 4,0217 | 1,24753 | 1,00 | 5,00 |
| | Mühendislik | 23 | 3,7609 | 1,28691 | 1,00 | 5,00 |
| | Sağlık Bilimleri | 20 | 4,2500 | 1,18655 | 1,00 | 5,00 |
| | Diğer | 36 | 4,3056 | 1,09073 | 1,00 | 5,00 |
| | Total | 102 | 4,1078 | 1,19327 | 1,00 | 5,00 |

Tablo 74'de belirtildiği gibi gönüllülerin son mezuniyet durumlarına bağlı olarak bulunan Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının faktörlerine göre; değerler alt

boyutunda Mühendislik mezunları en yüksek motivasyona sahiptir (4,6014). Takdir Etme (3,9000), Anlama (4,4600), Kariyer Gelişimi (3,6250) ve Sosyal Etkileşim (3,9625) alt boyutlarında Sağlık Bilimleri mezunlarının motivasyonu yüksektir. Benlik Saygısı alt boyutunda İşletme mezunlarının motivasyonu yüksektir (4,5304). Koruyucu alt boyutunda İşletme mezunlarının motivasyonu yüksektir (3,8043). Sosyal alt boyutunda İşletme mezunlarının motivasyonu yüksektir (3,9217). Tepkisellik alt boyutunda İşletme mezunlarının motivasyonu yüksektir (4,3370). Karşılılık alt boyutunda diğer bölüm mezunlarının motivasyonu yüksektir (4,3056).

Gönüllüleri son mezuniyet değişkenine göre grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 75'de yer almaktadır.

Tablo 75

Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutları faktör sonuçlarının son mezuniyet durumları açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla uygulanan tek yönlü varyans analizi (anova) sonuçları

| Faktörler | Varyans Kaynağı | Kareler Toplamı | SD | Ortalama Kareler | F | P |
|---|---|---|---|---|---|---|
| DEĞERLER | Gruplar Arası | 0,352 | 3 | 0,117 | 0,268 | 0,849 |
| | Gruplar İçi | 42,949 | 98 | 0,438 | | |
| | Toplam | 43,301 | 101 | | | |
| TAKDİR ETME | Gruplar Arası | 3,031 | 3 | 1,010 | 0,547 | 0,651 |
| | Gruplar İçi | 180,917 | 98 | 1,846 | | |
| | Toplam | 183,948 | 101 | | | |
| ANLAMA | Gruplar Arası | 1,484 | 3 | 0,495 | 0,737 | 0,533 |
| | Gruplar İçi | 65,809 | 98 | 0,672 | | |
| | Toplam | 67,293 | 101 | | | |
| BENLİK SAYGISI | Gruplar Arası | 2,679 | 3 | 0,893 | 1,226 | 0,304 |
| | Gruplar İçi | 71,384 | 98 | 0,728 | | |
| | Toplam | 74,063 | 101 | | | |
| KORUYUCU | Gruplar Arası | 3,857 | 3 | 1,286 | 0,647 | 0,587 |
| | Gruplar İçi | 194,852 | 98 | 1,988 | | |
| | Toplam | 198,709 | 101 | | | |
| KARİYER GELİŞİMİ | Gruplar Arası | 22,114 | 3 | 7,371 | 3,291 | **0,024** |
| | Gruplar İçi | 219,479 | 98 | 2,240 | | |
| | Toplam | 241,593 | 101 | | | |
| SOSYAL | Gruplar Arası | 7,126 | 3 | 2,375 | 1,717 | 0,169 |
| | Gruplar İçi | 135,593 | 98 | 1,384 | | |
| | Toplam | 142,718 | 101 | | | |
| SOSYAL ETKİLEŞİM | Gruplar Arası | 0,615 | 3 | 0,205 | 0,142 | 0,935 |
| | Gruplar İçi | 141,564 | 98 | 1,445 | | |
| | Toplam | 142,180 | 101 | | | |
| TEPKİSELLİK | Gruplar Arası | 2,177 | 3 | 0,726 | 0,787 | 0,504 |
| | Gruplar İçi | 90,343 | 98 | 0,922 | | |
| | Toplam | 92,520 | 101 | | | |
| KARŞILILIK | Gruplar Arası | 4,751 | 3 | 1,584 | 1,116 | 0,346 |
| | Gruplar İçi | 139,063 | 98 | 1,419 | | |
| | Toplam | 143,814 | 101 | | | |

***p<0,05**

Tablo 76

Gönüllülerin son mezuniyet durumları ile kariyer gelişimi alt boyutuna ilişkin tamhane testi sonuçları

| FAKTÖR | (I) Son Mezun Olunan Alan | (J) Son Mezun Olunan Alan | Ortalama Farkı (I-J) | SS | P | 95% Güven Aralığı Min | Max |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| KARİYER GELİŞİMİ | İşletme | Mühendislik | 0,83696 | 0,43271 | 0,309 | ,-3575 | 2,0314 |
| | | Sağlık Bilimleri | -0,47283 | 0,44426 | 0,876 | -1,7012 | ,7555 |
| | | Diğer | 0,50634 | 0,43240 | 0,818 | -,6809 | 1,6936 |
| | Mühendislik | İşletme | -0,83696 | 0,43271 | 0,309 | -2,031 | -0,3575 |
| | | Sağlık Bilimleri | -1,30978* | 0,39745 | 0,012 | -2,4094 | -0,2102 |
| | | Diğer | -0,33062 | 0,38314 | 0,950 | -1,3797 | 0,7185 |
| | Sağlık Bilimleri | İşletme | -0,47283 | 0,44426 | 0,876 | -,7555 | 1,7012 |
| | | Mühendislik | **1,30978*** | 0,39745 | **0,012** | -,2102 | 2,4094 |
| | | Diğer | 0,97917 | 0,39711 | 0,100 | -,1112 | 2,0696 |
| | Diğer | İşletme | -0,50634 | 0,43240 | 0,818 | -1,6936 | ,6809 |
| | | Mühendislik | 0,33062 | 0,38414 | 0,950 | -,7185 | 1,3797 |
| | | Sağlık Bilimleri | 0,97917 | 0,39711 | 0,100 | -2,0696 | 0,1112 |

Ortalama fark 0,05 seviyesinde anlamlıdır.

Yukarıdaki tabloda Tamhane testi sonuçlarına bakıldığında Sağlık Bilimleri Mezunları Mühendislik Mezunlarına göre Kariyer Gelişimi alt boyutunda daha fazla farklılık vardır. Aralarındaki ortalamalar farkı (1,30978) ve anlamlılık düzeyi (p:0,012<0,05). Diğer son mezuniyetlerde anlamlı sonuçlar bulunamamıştır.

### 4.3. Afet gönüllülerinin eğitim düzeylerine göre gönüllü motivasyon envanteri alt boyutları arasındaki farklılıklara ilişkin bulgular

Gönüllülerin eğitim düzeyleri ve Gönüllü Motivasyon Envanteri Alt Boyutları arasındaki farklar için yapılan homojenlik ve Robust(Welch) testleri sonuçları tablo 77'de verilmiştir.

Tablo 77

Gönüllülerin eğitim düzeyleri ile gönüllü motivasyon envanteri alt boyutları faktörlerine ilişkin varyans homojenlik ve robust (welch) testleri sonuçları

| | **Homogeneity ofVariances** | | **Robust Tests** | |
|---|---|---|---|---|
| **Ölçek Soruları** | **Levene Statistic** | **p.** | **Welch Statistic** | **p.** |
| Değerler | 1,830 | 0,125 | 2,190 | 0,084 |
| Takdir Etme | 3,120 | 0,016 | 1,423 | 0,242 |
| Anlama | 1,369 | 0,246 | 0,589 | 0,672 |
| Benlik Saygısı | 0,716 | 0,582 | 0,179 | 0,948 |
| Koruyucu | 0,108 | 0,980 | 0,521 | 0,721 |
| Kariyer Gelişimi | 1,867 | 0,118 | 0,471 | 0,757 |
| Sosyal | 0,996 | 0,411 | 0,291 | 0,882 |
| Sosyal Etkileşim | 0,849 | 0,496 | 0,473 | 0,755 |
| Tepkisellik | 2,037 | 0,091 | 4,240 | 0,005 |
| Karşılılık | 4,923 | 0,001 | 0,752 | 0,562 |

Yukarıdaki tabloda "ölçek alt boyutlarının" "Varyans homojenlik" ve "Robust (güçlü) test" bakımından istatistik sonuçları verilmiştir. Buna göre; sadece iki alt boyutta (Takdir Etme, Karşılılık) bakımından Varyans homojenliği sağlanmadığı görülmektedir ($p<0,05$). Bunların dışındaki alt boyutlar Varyans homojenliği şartını sağlamaktadırlar ($p>0,05$). Benzer şekilde sadece bir alt boyut (Tepkisellik) bakımından Robust test şartı sağlanmadığı ($p<0,05$), bunun dışındaki tüm sorular Robust test şartını sağladığı görülmektedir. Böylece yaptığımız ANOVA testi sonuçlarının güvenilir olduğu saptanmıştır.

Tablo 78

Gönüllülerin eğitim düzeyleri ile gönüllü motivasyon envanteri alt boyutlarının faktörlerine ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri

| Faktörler | | N | Ort. | Std. Sap. | Min. | Max. |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Değerler | Ortaokul | 13 | 4,4744 | 1,09470 | 1,00 | 5,00 |
| | Lise | 69 | 4,3671 | 0,93304 | 1,00 | 5,00 |
| | Önlisans | 32 | 4,4479 | 0,87727 | 1,00 | 5,00 |
| | Lisans | 69 | 4,5193 | 0,54723 | 2,00 | 5,00 |
| | Lisansüstü | 14 | 4,7500 | 0,31180 | 4,00 | 5,00 |
| | Total | 197 | 4,4679 | 0,78596 | 1,00 | 5,00 |
| Takdir Etme | Ortaokul | 13 | 4,1385 | 1,44080 | 1,00 | 5,00 |
| | Lise | 69 | 4,0667 | 1,19984 | 1,00 | 5,00 |
| | Önlisans | 32 | 3,7250 | 1,48693 | 1,00 | 5,00 |
| | Lisans | 69 | 3,5826 | 1,34109 | 1,00 | 5,00 |
| | Lisansüstü | 14 | 3.6714 | 1,44138 | 1,00 | 5,00 |
| | Total | 197 | 3,8183 | 1,33755 | 1,00 | 5,00 |
| Anlama | Ortaokul | 13 | 4,44615 | 1.108013 | 1,00 | 5,00 |
| | Lise | 69 | 4,15942 | 1.167995 | 1,00 | 5,00 |
| | Önlisans | 32 | 4,45000 | 0,800000 | 2,00 | 5,00 |
| | Lisans | 69 | 4,28406 | 0,823483 | 1,00 | 5,00 |
| | Lisansüstü | 14 | 4,38571 | 1,059650 | 1,00 | 5,00 |
| | Total | 197 | 4,28528 | 0,985837 | 1,00 | 5,00 |
| Benlik Saygısı | Ortaokul | 13 | 4,4769 | 1.10314 | 1,00 | 5,00 |
| | Lise | 69 | 4,2609 | 1.08969 | 1,00 | 5,00 |
| | Önlisans | 32 | 4,3813 | 0,86712 | 1,00 | 5,00 |
| | Lisans | 69 | 4,3101 | 0,83422 | 1,00 | 5,00 |
| | Lisansüstü | 14 | 4,2286 | 0,98248 | 1,00 | 5,00 |
| | Total | 197 | 4,3096 | 0,95648 | 1,00 | 5,00 |
| Koruyucu | Ortaokul | 13 | 4,0962 | 1,42719 | 1,00 | 5,00 |
| | Lise | 69 | 3,6232 | 1,46316 | 1,00 | 5,00 |
| | Önlisans | 32 | 3,5625 | 1,42840 | 1,00 | 5,00 |
| | Lisans | 69 | 3,5435 | 1,39850 | 1,00 | 5,00 |
| | Lisansüstü | 14 | 3,3393 | 1,44982 | 1,00 | 5,00 |
| | Total | 197 | 3,5964 | 1,42507 | 1,00 | 5,00 |
| Kariyer Gelişimi | Ortaokul | 13 | 2,8462 | 1,75457 | 1,00 | 5,00 |
| | Lise | 69 | 2,8696 | 1,68667 | 1,00 | 5,00 |
| | Önlisans | 32 | 2,4766 | 1,50719 | 1,00 | 5,00 |
| | Lisans | 69 | 2,8297 | 1,54020 | 1,00 | 5,00 |
| | Lisansüstü | 14 | 3,0714 | 1,73046 | 1,00 | 5,00 |
| | Total | 197 | 2,8046 | 1,60651 | 1,00 | 5,00 |
| Sosyal | Ortaokul | 13 | 3,8154 | 1,21233 | 1,00 | 5,00 |
| | Lise | 69 | 3,7043 | 1,30682 | 1,00 | 5,00 |
| | Önlisans | 32 | 3,4875 | 1,26689 | 1,40 | 5,00 |
| | Lisans | 69 | 3,5594 | 1,12175 | 1,00 | 5,00 |
| | Lisansüstü | 14 | 3,6857 | 1,26178 | 1,00 | 5,00 |
| | Total | 197 | 3,6244 | 1,21983 | 1,00 | 5,00 |
| Sosyal Etkileşim | Ortaokul | 13 | 4,3462 | 1,13898 | 1,75 | 5,00 |
| | Lise | 69 | 4,0217 | 1,13009 | 1,00 | 5,00 |
| | Önlisans | 32 | 3,8516 | 1,22780 | 2,00 | 5,00 |
| | Lisans | 69 | 3,9348 | 1,12103 | 1,00 | 5,00 |
| | Lisansüstü | 14 | 3,8750 | 1,42353 | 1,00 | 5,00 |
| | Total | 197 | 3,9746 | 1,15975 | 1,00 | 5,00 |
| Tepkisellik | Ortaokul | 13 | 4,4615 | 1,06969 | 1,00 | 5,00 |
| | Lise | 69 | 4,0217 | 1,15024 | 1,00 | 5,00 |
| | Önlisans | 32 | 4,0625 | 1,01600 | 1,75 | 5,00 |
| | Lisans | 69 | 4,0543 | 0,99250 | 1,25 | 5,00 |
| | Lisansüstü | 14 | 4,5179 | 0,30167 | 4,00 | 5,00 |
| | Total | 197 | 4,1041 | 1,03168 | 4,00 | 5,00 |
| Karşılılık | Ortaokul | 13 | 3,6923 | 1,72649 | 1,00 | 5,00 |
| | Lise | 69 | 4,0507 | 1,26939 | 1,00 | 5,00 |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Önlisans | 32 | 3,9375 | 1,50671 | 1,00 | 5,00 |
| Lisans | 69 | 4,2609 | 0,094561 | 1,00 | 5,00 |
| Lisansüstü | 14 | 3,9643 | 1,37930 | 1,00 | 5,00 |
| Total | 197 | 4,0761 | 1,25022 | 1,00 | 5,00 |

Tablo 78'de belirtildiği gibi gönüllülerin eğitim düzeyleri durumlarına bağlı olarak bulunan Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının faktörlerine göre; değerler alt boyutunda Lisansüstü mezunları en yüksek motivasyona sahiptir (4,7500). Takdir Etme alt boyutunda Ortaokul mezunlarının motivasyonu yüksektir (4,1385). Anlama alt boyutunda Önlisans mezunlarının motivasyonu yüksektir (4,45000). Benlik Saygısı alt boyutunda Ortaokul mezunlarının motivasyonu yüksektir (4,4769). Koruyucu alt boyutunda Ortaokul mezunlarının motivasyonu yüksektir (4,0962). Kariyer Gelişimi alt boyutunda Lisansüstü mezunlarının motivasyonu yüksektir (3,0714). Sosyal alt boyutunda Ortaokul mezunlarının motivasyonu yüksektir (3,8154). Sosyal Etkileşim alt boyutunda Ortaokul mezunlarının motivasyonu yüksektir (4,3462). Tepkisellik alt boyutunda Lisansüstü mezunlarının motivasyonu yüksektir (4,5179). Karşılılık alt boyutunda Lisans bölüm mezunlarının motivasyonu yüksektir (4,2609).

Gönüllülerin eğitim düzeyi değişkenine göre grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 79'de yer almaktadır.

Tablo 79

Gönüllü Motivasyon Envanteri Alt Boyutları Faktör Sonuçlarının Eğitim Düzeyi Açısından Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğinin Belirlenmesi Amacıyla Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

| Faktörler | Varyans Kaynağı | Kareler Toplamı | SD | Ortalama Kareler | F | p |
|---|---|---|---|---|---|---|
| DEĞERLER | Gruplar Arası | 2,010 | 4 | 0,503 | 0,810 | 0,520 |
| | Gruplar İçi | 119,064 | 192 | 0,620 | | |
| | Toplam | 121,074 | 196 | | | |
| TAKDİR ETME | Gruplar Arası | 10,002 | 4 | 2,501 | 1,409 | 0,232 |
| | Gruplar İçi | 340,652 | 192 | 1,774 | | |
| | Toplam | 350,654 | 196 | | | |
| ANLAMA | Gruplar Arası | 2,439 | 4 | 0,610 | 0,623 | 0,647 |
| | Gruplar İçi | 188,048 | 192 | 0,979 | | |
| | Toplam | 190,487 | 196 | | | |
| BENLİK SAYGISI | Gruplar Arası | ,784 | 4 | 0,196 | 0,211 | 0,932 |
| | Gruplar İçi | 178,528 | 192 | 0,930 | | |
| | Toplam | 179,312 | 196 | | | |
| KORUYUCU | Gruplar Arası | 4,452 | 4 | 1,113 | 0,543 | 0,704 |
| | Gruplar İçi | 393,591 | 192 | 2,050 | | |
| | Toplam | 398,043 | 196 | | | |
| KARİYER GELİŞİMİ | Gruplar Arası | 4,797 | 4 | 1,199 | 0,460 | 0,765 |
| | Gruplar İçi | 501,053 | 192 | 2,610 | | |
| | Toplam | 505,851 | 196 | | | |
| SOSYAL | Gruplar Arası | 1,859 | 4 | 0,465 | 0,308 | 0,872 |
| | Gruplar İçi | 289,784 | 192 | 1,509 | | |
| | Toplam | 291,643 | 196 | | | |
| SOSYAL ETKİLEŞİM | Gruplar Arası | 2,681 | 4 | 0,670 | 0,493 | 0,741 |
| | Gruplar İçi | 260,942 | 192 | 1,359 | | |
| | Toplam | 263,623 | 196 | | | |
| TEPKİSELLİK | Gruplar Arası | 4,752 | 4 | 1,188 | 1,119 | 0,349 |
| | Gruplar İçi | 203,865 | 192 | 1,062 | | |
| | Toplam | 208,617 | 196 | | | |
| KARŞILILIK | Gruplar Arası | 5,105 | 4 | 1,276 | 0,813 | 0,518 |
| | Gruplar İçi | 301,253 | 192 | 1,569 | | |
| | Toplam | 306,358 | 196 | | | |

***p<0,05**

### 4.4. Afet gönüllülerinin çalışma yerlerine göre gönüllü motivasyon envanteri alt boyutları arasındaki farklılıklara ilişkin bulgular

Gönüllülerin çalışma yerleri ve Gönüllü Motivasyon Envanteri Alt Boyutları arasındaki farklar için yapılan homojenlik ve Robust(Welch) testleri sonuçları tablo 80'de verilmiştir.

Tablo 80

Gönüllülerin Çalışma Yerleri ile Gönüllü Motivasyon Envanteri Alt Boyutları Faktörlerine İlişkin Varyans Homojenlik ve Robust (Welch) Testleri Sonuçları

| **Ölçek Soruları** | **Homogeneity ofVariances** | | **Robust Tests** | |
|---|---|---|---|---|
| | **Levene Statistic** | **p.** | **Welch Statistic** | **p.** |
| Değerler | 0,224 | 0,800 | 0,326 | 0,722 |
| Takdir Etme | 1,812 | 0,166 | 0,109 | 0,897 |
| Anlama | 4,971 | 0,008 | 3,106 | 0,049 |
| Benlik Saygısı | 1,529 | 0,219 | 0,265 | 0,768 |
| Koruyucu | 4,887 | 0,009 | 0,356 | 0,702 |
| Kariyer Gelişimi | 1.253 | 0,288 | 1,634 | 0,201 |
| Sosyal | 0,091 | 0,913 | 0,173 | 0,842 |
| Sosyal Etkileşim | 2,015 | 0,136 | 0,168 | 0,846 |
| Tepkisellik | 1,060 | 0,349 | 0,464 | 0,630 |
| Karşılılık | 1,631 | 0,199 | 0,724 | 0,487 |

Yukarıdaki tabloda "ölçek alt boyutlarının" "Varyans homojenlik" ve "Robust (güçlü) test" bakımından istatistik sonuçları verilmiştir. Buna göre; sadece iki alt boyutta (Anlama, Koruyucu) bakımından Varyans homojenliği sağlanmadığı görülmektedir ($p<0,05$). Bunların dışındaki alt boyutlar Varyans homojenliği şartını sağlamaktadırlar ($p>0,05$). Benzer şekilde sadece bir alt boyut (Anlama) bakımından Robust test şartı sağlanmadığı ($p<0,05$), bunun dışındaki tüm sorular Robust test şartını sağladığı görülmektedir. Böylece yaptığımız ANOVA testi sonuçlarının güvenilir olduğu saptanmıştır.

Tablo 81

Gönüllülerin çalışma yerleri ile gönüllü motivasyon envanteri alt boyutlarının faktörlerine ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri

| Faktörler | | N | Ort. | Std. Sap. | Min. | Max. |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Değerler | özel | 95 | 4,5175 | 0,72423 | 1,00 | 5,00 |
| | Kamu | 53 | 4,4686 | 0,71616 | 1,00 | 5,00 |
| | Serbest | 40 | 4,3917 | 0,89120 | 1,00 | 5,00 |
| | Total | 188 | 4,4770 | 0,78785 | 1,00 | 5,00 |
| Takdir Etme | özel | 95 | 3,7895 | 1,37156 | 1,00 | 5,00 |
| | Kamu | 53 | 3,8415 | 1,27723 | 1,00 | 5,00 |
| | Serbest | 40 | 3,7050 | 1,47317 | 1,00 | 5,00 |
| | Total | 188 | 3,7862 | 1,36167 | 1,00 | 5,00 |
| Anlama | özel | 95 | 4,16421 | 1,155552 | 1,00 | 5,00 |
| | Kamu | 53 | 4,49434 | 0,522720 | 2,20 | 5,00 |
| | Serbest | 40 | 4,28500 | 0,923636 | 1,00 | 5,00 |
| | Total | 188 | 4,28298 | 0,972085 | 1,00 | 5,00 |
| Benlik Saygısı | özel | 95 | 4,3305 | 0,95818 | 1,00 | 5,00 |
| | Kamu | 53 | 4,3472 | 0,84321 | 1,00 | 5,00 |
| | Serbest | 40 | 4,2000 | 1,10755 | 1,00 | 5,00 |
| | Total | 188 | 4,3074 | 0,95824 | 1,00 | 5,00 |
| Koruyucu | özel | 95 | 3,5132 | 1,50105 | 1,00 | 5,00 |
| | Kamu | 53 | 3,7075 | 1,24396 | 1,00 | 5,00 |
| | Serbest | 40 | 3,6125 | 1,51165 | 1,00 | 5,00 |
| | Total | 188 | 3,5891 | 1,43056 | 1,00 | 5,00 |
| Kariyer Gelişimi | özel | 95 | 2,6237 | 1,61314 | 1,00 | 5,00 |
| | Kamu | 53 | 3,0849 | 1,50396 | 1,00 | 5,00 |
| | Serbest | 40 | 2,6563 | 1,65608 | 1,00 | 4,00 |
| | Total | 188 | 2,7606 | 1,59709 | 1,00 | 5,00 |
| Sosyal | özel | 95 | 3,5832 | 1,21958 | 1,00 | 5,00 |
| | Kamu | 53 | 3,7019 | 1,19204 | 1,00 | 5,00 |
| | Serbest | 40 | 3,6550 | 1,26409 | 1,00 | 5,00 |
| | Total | 188 | 3,6319 | 1,21604 | 1,00 | 5,00 |
| Sosyal Etkileşim | özel | 95 | 3,9789 | 1,16044 | 1,00 | 5,00 |
| | Kamu | 53 | 4,0283 | 1,08271 | 1,00 | 5,00 |
| | Serbest | 40 | 3,8813 | 1,29470 | 1,00 | 5,00 |
| | Total | 188 | 3,9721 | 1,16412 | 1,00 | 5,00 |
| Tepkisellik | özel | 95 | 4,0921 | 1,09523 | 1,00 | 5,00 |
| | Kamu | 53 | 4,0849 | 0,97436 | 1,00 | 5,00 |
| | Serbest | 40 | 4,2500 | 0,90228 | 1,00 | 5,00 |
| | Total | 188 | 4,1237 | 1,02035 | 1,00 | 5,00 |
| Karşılılık | özel | 95 | 4,0105 | 1,31274 | 1,00 | 5,00 |
| | Kamu | 53 | 4,2453 | 1,10776 | 1,00 | 5,00 |
| | Serbest | 40 | 4,0375 | 1,21628 | 1,00 | 5,00 |
| | Total | 188 | 4,0824 | 1,23555 | 1,00 | 5,00 |

Tablo 81'de belirtildiği gibi gönüllülerin çalışma yerlerine bağlı olarak bulunan Gönüllü Motivasyon Envanteri alt boyutlarının faktörlerine göre; Değerler alt boyutunda özel sektör çalışanları en yüksek motivasyona sahiptir (4,5175)Takdir Etme alt boyutunda kamu çalışanlarının motivasyonu yüksektir (3,8415). Anlama alt boyutunda kamu çalışanlarının motivasyonu yüksektir (4,49434). Benlik Saygısı alt boyutunda kamu

çalışanlarının motivasyonu yüksektir (4,3472). Koruyucu alt boyutunda kamu çalışanlarının motivasyonu yüksektir (3,7075). Kariyer Gelişimi alt boyutunda kamu çalışanlarının motivasyonu yüksektir (3,0849). Sosyal alt boyutunda kamu çalışanlarının motivasyonu yüksektir (3,7019). Sosyal Etkileşim alt boyutunda kamu çalışanlarının motivasyonu yüksektir (4,0283). Tepkisellik alt boyutunda serbest meslek çalışanlarının motivasyonu yüksektir (4,2500). Karşılılık alt boyutunda kamu çalışanların motivasyonu yüksektir (4,2453).

Gönüllüleri çalışma yerleri değişkenine göre grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 82'de yer almaktadır.

Tablo 82

Gönüllü Motivasyon Envanteri Alt Boyutları Faktör Sonuçlarının Çalışma Yerleri Açısından Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğinin Belirlenmesi Amacıyla Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

| Faktörler | Varyans Kaynağı | Kareler Toplamı | SD | Ortalama Kareler | F | P |
|---|---|---|---|---|---|---|
| DEĞERLER | Gruplar Arası | 0,451 | 2 | 0,226 | 0,390 | 0,677 |
| | Gruplar İçi | 106,949 | 185 | 0,578 | | |
| | Toplam | 107,400 | 187 | | | |
| TAKDİR ETME | Gruplar Arası | 0,427 | 2 | 0,213 | 0,114 | 0,892 |
| | Gruplar İçi | 346,297 | 185 | 1,872 | | |
| | Toplam | 346,724 | 187 | | | |
| ANLAMA | Gruplar Arası | 3,708 | 2 | 1,854 | 1,983 | 0,141 |
| | Gruplar İçi | 172,998 | 185 | ,935 | | |
| | Toplam | 176,706 | 187 | | | |
| BENLİK SAYGISI | Gruplar Arası | 0,596 | 2 | 0,298 | 0,322 | 0,725 |
| | Gruplar İçi | 171,114 | 185 | 0,925 | | |
| | Toplam | 171,710 | 187 | | | |
| KORUYUCU | Gruplar Arası | 1,313 | 2 | 0,657 | 0,319 | 0,728 |
| | Gruplar İçi | 381,382 | 185 | 2,062 | | |
| | Toplam | 382,695 | 187 | | | |
| KARİYER GELİŞİMİ | Gruplar Arası | 7,791 | 2 | 3,895 | 1,536 | 0,218 |
| | Gruplar İçi | 469,188 | 185 | 2,536 | | |
| | Toplam | 476,979 | 187 | | | |
| SOSYAL | Gruplar Arası | 0,507 | 2 | 0,253 | 0,170 | 0,844 |
| | Gruplar İçi | 276,022 | 185 | 1,509 | | |
| | Toplam | 276,529 | 187 | | | |
| SOSYAL ETKİLEŞİM | Gruplar Arası | 0,502 | 2 | 0,251 | 0,184 | 0,832 |
| | Gruplar İçi | 252,914 | 185 | 1,367 | | |
| | Toplam | 253,416 | 187 | | | |
| TEPKİSELLİK | Gruplar Arası | 0,813 | 2 | 0,406 | 0,388 | 0,679 |
| | Gruplar İçi | 193,875 | 185 | 1,048 | | |
| | Toplam | 194,687 | 187 | | | |
| KARŞILILIK | Gruplar Arası | 1,978 | 2 | ,989 | 0,645 | 0,526 |
| | Gruplar İçi | 283,495 | 185 | 1,532 | | |
| | Toplam | 285,472 | 187 | | | |

***p<0,05**

Gönüllülerin çalışma yeri değişkenine göre grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) herhangi bir anlamlı farklılık tespit edilememiştir.

# BEŞİNCİ BÖLÜM
# SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmada elde edilen bulgulara yönelik olarak; sonuç, tartışma ve öneriler anlatılmıştır.

## 5.1. Sonuç

Bu çalışmada, Bursa AFAD ile protokolü olan sivil toplum kuruluşlarında gönüllü olarak görev yapan gönüllülerin motivasyon envanterleri, gönüllü motivasyon envanteri (GME) alt boyutları ile tespit edilmeye çalışılmıştır.

**Gönüllü motivasyon envanteri alt boyutlarının cinsiyet değişkenine göre aralarındaki farklılıklar.** Afet gönüllülerin cinsiyetleri ile alt boyutların arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Değerler, Benlik Saygısı, Kariyer Gelişimi ve Sosyal Etkileşim alt boyutlarında kadın gönüllülerin motivasyonu erkek gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir ve aralarında anlamlı ilişki tespit edilememiştir. Takdir Etme, Anlama, Koruyucu, Sosyal, Tepkisellik ve Karşılılık alt boyutlarında erkek gönüllülerin motivasyonu kadın gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir ve aralarında anlamlı ilişki tespit edilememiştir.

**Gönüllü motivasyon envanteri alt boyutlarının afetzedelik değişkeni açısından aralarındaki farklılıklar.** Afet gönüllülerinin daha önce yaşanan herhangi bir afette afetzedelik durumlarına göre alt boyutlarla arasındaki farklılıklar incelendiğinde; Değerler alt boyutunda hayır cevabını veren gönüllülerin motivasyonu, evet cevabını veren gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir ve aralarında anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Karşılılık alt boyutunda hayır cevabını veren gönüllülerin motivasyonu evet cevabını veren gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir ve aralarında anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Anlama alt boyutunda hayır cevabını veren gönüllülerin motivasyonu, evet cevabını veren gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir ve aralarında anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Takdir Etme, Benlik Saygısı, Kariyer Gelişimi, Sosyal, Sosyal Etkileşim ve Tepkisellik alt boyutlarında hayır cevabını veren gönüllülerin motivasyonu evet cevabını veren gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir ve aralarında anlamlı ilişki tespit edilememiştir. Koruyucu alt boyutunda evet cevabını veren

gönüllülerin motivasyonu hayır cevabını veren gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir ve aralarında anlamlı ilişki tespit edilememiştir.

**Gönüllü motivasyon envanteri alt boyutlarının başka bir alanda gönüllülük değişkeni açısından aralarındaki farklılıklar.** Afet gönüllülerinin başka bir alanda gönüllülük durumlarının olmasına göre alt boyutlarla arasındaki farklılıklar incelendiğinde; Takdir Etme alt boyutunda hayır cevabını veren gönüllülerin motivasyonu, evet cevabını veren gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir ve aralarında anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Kariyer Gelişimi alt boyutunda hayır cevabını veren gönüllülerin motivasyonu, evet cevabını veren gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir ve aralarında anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Sosyal alt boyutunda hayır cevabını veren gönüllülerin motivasyonu, evet cevabını veren gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir ve aralarında anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Değerler, Anlama, Benlik Saygısı, Koruyucu, Sosyal Etkileşim, Karşılılık alt boyutlarında hayır cevabını veren gönüllülerin motivasyonu, evet cevabını veren gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir ve aralarında anlamlı ilişki tespit edilememiştir. Tepkisellik alt boyutunda evet cevabını veren gönüllülerin motivasyonu, hayır cevabını veren gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir ve aralarında anlamlı ilişki tespit edilememiştir.

**Gönüllü motivasyon envanteri alt boyutlarının günlük yaşantıda afet yönetimi ile ilgili haberlere/çalışmalara vakit ayırmaları açısından aralarındaki farklılıklar.** Afet gönüllülerinin günlük yaşantıda afet yönetimi ilgili haberlere/çalışmalara vakit ayırmaları açısından alt boyutların herhangi biriyle aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Değerler, Takdir Etme, Anlama, Benlik Saygısı, Sosyal Etkileşim ve Tepkisellik alt boyutlarında evet cevabını veren gönüllülerin motivasyonu, hayır cevabını veren gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir. Koruyucu, Kariyer Gelişimi, Sosyal ve Karşılılık alt boyutlarında hayır cevabını veren gönüllülerin motivasyonu, evet cevabını veren gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir.

**Gönüllü motivasyon envanteri alt boyutlarının gönüllünün işyerindeki acil durum planında görevi açısından aralarındaki farklılıklar.** Afet gönüllülerinin işyerindeki acil durum planında görevli olmaları açısından incelendiğinde; Karşılılık alt boyutunda hayır cevabını veren gönüllülerin motivasyonu, evet cevabını veren gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir ve aralarında anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Değerler, Takdir Etme, Benlik Saygısı, Sosyal Etkileşim ve Tepkisellik alt boyutlarında

hayır cevabını veren gönüllülerin motivasyonu, evet cevabını veren gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir ve aralarında anlamlı ilişki tespit edilememiştir. Anlama, Koruyucu, Kariyer Gelişimi ve Sosyal alt boyutlarında evet cevabını veren gönüllülerin motivasyonu, hayır cevabını veren gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir ve aralarında anlamlı ilişki tespit edilememiştir.

**Gönüllü motivasyon envanteri alt boyutlarının teknolojik gelişmeleri takip açısından aralarındaki farklılıklar.** Afet gönüllülerinin teknolojik gelişmeleri takip etmeleri açısından alt boyutların herhangi biriyle aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Takdir Etme, Anlama, Benlik Saygısı, Koruyucu, Kariyer Gelişimi, Sosyal, Sosyal Etkileşim, Tepkisellik ve Karşılılık alt boyutlarında evet cevabını veren gönüllülerin motivasyonu, hayır cevabını veren gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir. Değerler alt boyutunda hayır cevabını veren gönüllülerin motivasyonu, evet cevabını veren gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir.

**Gönüllü motivasyon envanteri alt boyutlarının dağcılık eğitimi ile aralarındaki farklılıklar.** Afet gönüllülerinin dağcılık eğitimi almaları ile alt boyutların herhangi biriyle aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Değerler, Takdir Etme, Anlama, Kariyer Gelişimi ve Sosyal Etkileşim alt boyutlarında evet cevabını veren gönüllülerin motivasyonu, hayır cevabını veren gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir. Benlik Saygısı, Koruyucu, Sosyal, Tepkisellik ve Karşılılık alt boyutlarında hayır cevabını veren gönüllülerin motivasyonu, evet cevabını veren gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir.

**Gönüllü motivasyon envanteri alt boyutlarının kentsel arama kurtarma eğitimi ile aralarındaki farklılıklar.** Afet gönüllülerinin kentsel arama kurtarma eğitimi almaları ile alt boyutların herhangi biriyle aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Değerler, Anlama, Benlik Saygısı, Sosyal Etkileşim ve Tepkisellik alt boyutlarında evet cevabını veren gönüllülerin motivasyonu, hayır cevabını veren gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir. Takdir Etme, Koruyucu, Kariyer Gelişimi, Sosyal ve Karşılılık alt boyutlarında hayır cevabını veren gönüllülerin motivasyonu, evet cevabını veren gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir.

**Gönüllü motivasyon envanteri alt boyutlarının su grubu arama kurtarma eğitimi ile aralarındaki farklılıklar.** Afet gönüllülerinin su grubu arama kurtarma eğitimi

almaları ile alt boyutların herhangi biriyle aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Değerler, Takdir Etme, Anlama, Benlik Saygısı, Koruyucu, Kariyer Gelişimi, Sosyal ve Karşılılık alt boyutlarında hayır cevabını veren gönüllülerin motivasyonu, evet cevabını veren gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir. Sosyal Etkileşim ve Tepkisellik alt boyutlarında evet cevabını veren gönüllülerin motivasyonu, hayır cevabını veren gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir.

**Gönüllü motivasyon envanteri alt boyutlarının insani yardım eğitimi ile aralarındaki farklılıklar.** Afet gönüllülerinin insani yardım eğitimi almaları açısından incelendiğinde; Tepkisellik alt boyutunda evet cevabını veren gönüllülerin motivasyonu, hayır cevabını veren gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir ve aralarında anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Değerler, Takdir Etme, Anlama, Benlik Saygısı, Koruyucu, Sosyal Etkileşim ve Karşılılık alt boyutlarında evet cevabını veren gönüllülerin motivasyonu, hayır cevabını veren gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir ve aralarında anlamlı ilişki tespit edilememiştir. Kariyer Gelişimi ve Sosyal alt boyutlarında hayır cevabını veren gönüllülerin motivasyonu, evet cevabını veren gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir ve aralarında anlamlı ilişki tespit edilememiştir.

**Gönüllü motivasyon envanteri alt boyutlarının psiko sosyal eğitimi ile aralarındaki farklılıklar.** Afet gönüllülerinin psiko sosyal eğitimi almaları açısından incelendiğinde; Değerler alt boyutunda evet cevabını veren gönüllülerin motivasyonu, hayır cevabını veren gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir ve aralarında anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Takdir Etme, Benlik Saygısı, Kariyer Gelişimi, Sosyal Etkileşim, Tepkisellik ve Karşılılık alt boyutlarında evet cevabını veren gönüllülerin motivasyonu, hayır cevabını veren gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir ve aralarında anlamlı ilişki tespit edilememiştir. Anlama, Koruyucu, Sosyal hayır cevabını veren gönüllülerin motivasyonu, evet cevabını veren gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir ve aralarında anlamlı ilişki tespit edilememiştir.

**Gönüllü motivasyon envanteri alt boyutlarının KBRN eğitimi ile aralarındaki farklılıklar.** Afet gönüllülerinin KBRN eğitimi almaları ile alt boyutların herhangi biriyle aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Değerler, Takdir Etme, Benlik Saygısı, Koruyucu, Sosyal, Tepkisellik ve Karşılılık alt boyutlarında hayır cevabını veren gönüllülerin motivasyonu, evet cevabını veren gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir. Anlama, Kariyer Gelişimi ve Sosyal Etkileşim alt boyutlarında evet

cevabını veren gönüllülerin motivasyonu, hayır cevabını veren gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir ve aralarında anlamlı ilişki tespit edilememiştir.

**Gönüllü motivasyon envanteri alt boyutlarının köpekli arama eğitimi ile aralarındaki farklılıklar.** Afet gönüllülerinin köpekli arama eğitimi almaları ile alt boyutların herhangi biriyle aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Kariyer Gelişimi dışındaki tüm alt boyutlarda hayır cevabını veren gönüllülerin motivasyonu, evet cevabını veren gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir.

**Gönüllü motivasyon envanteri alt boyutlarının haberleşme eğitimi ile aralarındaki farklılıklar.** Afet gönüllülerinin haberleşme eğitimi almaları açısından incelendiğinde; Benlik Saygısı alt boyutunda hayır cevabını veren gönüllülerin motivasyonu, evet cevabını veren gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir ve aralarında anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Kariyer Gelişimi dışındaki tüm alt boyutlarda hayır cevabını veren gönüllülerin motivasyonu, evet cevabını veren gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir ve aralarında anlamlı ilişki tespit edilememiştir.

**Gönüllü motivasyon envanteri alt boyutlarının gönüllülerin son mezuniyet durumları ile aralarındaki farklılıklar.** Değerler alt boyutunda Mühendislik mezunları en yüksek motivasyona sahiptir. Takdir Etme, Anlama, Kariyer Gelişimi Sosyal Etkileşim alt boyutunda Sağlık Bilimleri mezunlarının motivasyonu yüksektir. Benlik Saygısı, Sosyal, Koruyucu ve Tepkisellik alt boyutlarında İşletme mezunlarının motivasyonu yüksektir. Karşılılık alt boyutunda diğer bölüm mezunlarının motivasyonu yüksektir. Kariyer gelişimi alt boyutunda Sağlık Bilimleri mezunlarının motivasyonu mühendislik mezunlarına göre daha yüksektir ve aralarında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Diğer alt boyutlarda anlamlı farklılık tespit edilememiştir.

**Gönüllü motivasyon envanteri alt boyutlarının gönüllülerin eğitim düzeyleri ile aralarındaki farklılıklar.** Değerler, Kariyer Gelişimi ve Tepkisellik alt boyutlarında Lisansüstü mezunları en yüksek motivasyona sahiptir. Takdir Etme, Benlik Saygısı, Sosyal ve Sosyal Etkileşim alt boyutlarında Ortaokul mezunlarının motivasyonu yüksektir. Anlama alt boyutunda Ön lisans mezunlarının motivasyonu yüksektir. Karşılılık alt boyutunda Lisans bölüm mezunlarının motivasyonu yüksektir. Alt boyutların herhangi birinin arasında anlamlı farklılık tespit edilememiştir.

**Gönüllü motivasyon envanteri alt boyutlarının gönüllülerin çalışma yerleri ile aralarındaki farklılıklar.** Değerler alt boyutunda özel sektör çalışanları en yüksek motivasyona sahiptir. Takdir Etme, Anlama, Benlik Saygısı, Koruyucu, Kariyer Gelişimi, Sosyal, Sosyal Etkileşim ve Karşılılık alt boyutlarında kamu çalışanlarının motivasyonu yüksektir. Tepkisellik alt boyutunda serbest meslek çalışanlarının motivasyonu yüksektir. Alt boyutların herhangi birinde anlamlı farklılık tespit edilememiştir.

### 5.2. Tartışma

Bu çalışmada, Bursa AFAD ile protokolü olan sivil toplum kuruluşlarında gönüllü olarak görev yapan gönüllülerin motivasyon envanterleri, gönüllü motivasyon envanteri (GME) alt boyutları ile tespit edilmeye çalışılmıştır.

Arama kurtarma operasyonlarında erkek gönüllüler ve kadın gönüllüler arasında herhangi bir ayrım gözetilmediği söylenebilir. Sadece ağır vücut yükü olan işlerde erkek personel biraz daha ön planda çalışır. Ancak kazazedenin veya kazazede yakının kadın olduğu durumlarda ekibin içerisinde kadın kurtarıcının olmasının operasyonun başarılı bir şekilde sonuçlanmasında hayati öneme sahip olduğu söylenebilir(Koç, 2003). Genel anlamda kadın ve erkek gönüllülerin arasında görev yükü olarak bir fark olmadığı söylenebilir; araştırmamızda da cinsiyet değişkeni ve alt boyutlardan herhangi birinde anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Gönüllülerin herhangi bir afeti afetzede olarak yaşamaları değişkeni ile alt boyutlar arasından değerler, anlama, sosyal etkileşim ve karşılılık alt boyutlarında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Bu alt boyutların hepsinde daha önce afetzede olmayan gönüllülerin motivasyonu yüksektir.

Afetle birlikte yaşanan kriz ortamı psikolojik travmaları da başlatır. Afetzedelerin hepsi aynı olayı yaşamış olsalar da afetin psikolojik etkileri bireyden bireye değişiklik gösterebilir. Travma sonucu oluşan tepkiler uzun süreli kalıcı değildir. Ancak psikolojik travma etkisi bireyin yaşam kalitesini uzun süreli etkilemektedir(Kukuoğlu, 2018).

Gönüllülerin başka bir alanda daha gönüllü olmaları değişkeni ile alt boyutlar arasından takdir etme, kariyer gelişimi ve sosyal alt boyutlarında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Bu alt boyutların hepsinde başka alanda gönüllü olmayan gönüllülerin gönüllü olanlara göre motivasyonu daha yüksektir. Birden fazla alanda gönüllü olan bireylerin

aidiyetlerinin yüksek olduğu alanda motivasyonlarının yüksek olma ihtimali vardır. Bireyleri Takdir etme, kariyer gelişimi ve sosyal gibi etkenler bireyleri gönüllüğe iten bireysel motivasyon sebeplerinin başında gelmektedir(Özmutaf, 2007).

Gönüllülerin günlük hayatlarında afet yönetimi ile ilgili çalışmalara/haberlere vakit ayırmaları değişkeni ve alt boyutların herhangi birisinin istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Afet gönüllülerinin boş zamanlarında diğer insanlara göre daha fazla aktif katılımlı etkinlikleri ve doğa sporlarını tercih ettiği söylenebilir. Benzer araştırmada Akut gönüllülerinin boş zaman etkinlikleri arasında afet yönetimi ile ilgili çalışmalar bulunmamaktadır(Ardahan, 2016).

Gönüllülerin işyerlerindeki acil durum planlarında görevli olmaları ve alt boyutların arasından karşılılık alt boyutunda anlamlı bir fark vardır. İşyerlerindeki acil durum planında görevi olmayan gönüllülerin motivasyonu karşılılık alt boyunda görevi olanlara göre daha yüksektir. Aradaki bu anlamlı farklılık işyerlerinde ücret karşılığı çalışılması sebebiyle olabilir. Ayrıca Akut Eskişehir gönüllüleri ile yapılan çalışmada gönüllülerin vicdani zeka oranının yüksekliği sebebiyle işyeri performanslarının artış gösterdiği tespit edilmiştir(Urgan, 2020).

Gönüllülerin teknolojik gelişmeleri takip etmeleri değişkeni ve alt boyutların herhangi birisinin istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Gönüllülerin teknolojik gelişmeleri takip etmesinin arasında anlamlı fark olmamasının sebeplerinden birinin; var olan teknolojik gelişmelerin gönüllülerin aldığı klasik arama kurtarma eğitim müfredatlarına henüz tam olarak alınmamış olması olarak ifade edilebilir.

Günümüzde var olan teknolojilerin afet yönetiminin tüm aşamalarında etkin yönetimin oluşmasında önemli bir etken olduğu söylenebilir. Covid 19 sürecinde de görüldüğü üzere cep telefonu uygulamaları üzerinden bilgi alma ve kontrollerin yapılması mümkün olmuştur. Gelişen teknolojinin afet yönetimine olan etkileri göz önüne alındığında sürekli değişen ve gelişen teknolojinin takip edilmesi kaçınılmaz bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır(Babaoğlu ve Memiş, 2020).

Gönüllülerin dağcılık eğitimi almaları değişkeni ve alt boyutların herhangi birinin arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunamamıştır. Kentlerde meydana gelen afetlerin hepsinin ardından arama kurtarmacıların muhatap olacakları yaşam koşulları dağcılık sporunda var olan yaşam koşulları ile aynı olduğu söylenebilir. Barınma ihtiyacı

çadırda, gıda ihtiyacı minimum düzeyde diğer insani ihtiyaçlar da arazi şartlarında giderilir. Öncesinde bu şartları yaşamamış olan arama kurtarma gönüllüsünün operasyona yoğunlaşmasının oldukça zor olacağı söylenebilir. Ayrıca dağcılıkta kullanılan ip teknikleri ve emniyet sistemleri başta dağ arama kurtarma olmak üzere kentsel arama kurtarma, sel arama kurtarma, yangınlar gibi alanlarda da kullanılır.

Gönüllülerin kentsel arama kurtarma eğitimi almaları değişkeni ve alt boyutların herhangi birinin arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunamamıştır. Ülkemiz deprem kuşağında yer alması sebebiyle arama kurtarma alanında gönüllü olan bireylerin kentsel arama kurtarma konusunda eğitimli olmalarının zorunluluk olduğu söylenebilir.

Gönüllülerin su grubu arama kurtarma eğitimi almaları değişkeni ve alt boyutların herhangi birinin arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunamamıştır. Meteorolojik afetlerin artması sebebiyle su grubu arama kurtarma eğitimleri de gönüllülerin zorunlu olarak alması gereken eğitimler arasına katılması gerektiği söylenebilir.

Gönüllülerin insani yardım eğitimi alma durumları ile tepkisellik alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. İnsani yardım eğitimi alan gönüllülerin almayan gönüllülere göre motivasyonu bu alt boyutta daha yüksektir. Tepkisellik alt boyutunda gönüllüler geçmişte veya şu an yaşadıkları durumları iyileştirmek isterler. İnsani yardım eğitimleri kurumlar tarafından genellikle insani yardım organizasyonlarında verilir. Yaşam şartları kendisinden daha kötü olan insanlara yardım faaliyetinde bulunan gönüllülerin bu alt boyutta motivasyonlarının yüksek çıkması beklenen bir sonuçtur.

Gönüllülerin psiko-sosyal eğitimi alma durumları ile değerler alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Değerler alt boyutunda gönüllüler diğer insanlara faydalı olmanın önemli olduğu inancına sahiptirler.

Psiko-sosyal yardımın müdahale aşamasında genellikle fiziki yardımın gölgesinde kaldığı söylenebilir. Afetzedelerin ve müdahale eden gönüllülerin afet travmasını daha kısa sürede ve sağlıklı atlatabilmeleri için psiko-sosyal yardımın da en az fiziksel yardımlar kadar önemli olduğu ifade edilebilir. Profesyonel ekiplerin müdahale ortamlarının fiziksel olarak daha ağır şartlarda olması, genellikle olaydan sonra afet ortamında bulunan psikolojik destek ekiplerine göre daha fazla ikincil travmaya maruz kalmalarına sebep olmaktadır(Kahil, 2016).

Gönüllülerin KBRN eğitimi almaları ile alt boyutların herhangi birinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır. KBRN eğitimleri gönüllüler için farkındalık eğitimleri ile sınırlı olup olası KBRN olaylarında sadece soğuk alanda faaliyet gösterebilirler.

KBRN olaylarında gönüllülerin dışında kamu personelinin de eğitim, teçhizat ve koordinasyon alanlarında eksikleri yapılan çalışmalarda tespit edilmiştir(Şahin, 2020).

Gönüllülerin köpekli arama eğitimi almaları ile alt boyutların herhangi birinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır. Köpek eğitimi düzenli vakit ayırma ve maddi yükümlülük gerektirdiği için gönüllü kuruluşlarda zor karşılanabilmektedir. Ülkemizde bulunan güncel sertifikalı 32 arama köpeğinden sadece 7 tanesi kamu kurumu dışındaki kurumlara aittir(Yılmaz vd., 2020).

Haberleşme eğitimi gönüllülerin alacağı en temel eğitimlerden biridir çünkü operasyonlar ilk ihbarla başlar ve haberleşme sistemleri üzerinden organize edilir. Gönüllülerin haberleşme eğitimi alma durumları ile benlik saygısı alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Benlik Saygısı alt boyutunda haberleşme eğitimi almayan gönüllülerin motivasyonu eğitim alan gönüllülere göre istatistiksel olarak daha yüksektir. Haberleşme gönüllülerinin büyük bir kısmını radyo amatörleri oluşturur. Radyo amatörlerinin gönüllü olarak haberleşme yardımları arama kurtarma gönüllülük organizasyonlarından daha eski tarihlerde başladığı söylenebilir. Haberleşme gönüllülerinin kullandığı terimler ve iletişim yöntemleri afet yönetiminin diğer alanlarında sık kullanılmaz ve bu durumun radyo amatörlerinin afet yönetimi içerisindeki yerini diğer alanlara göre daha özelleştirdiği söylenebilir.

Gönüllülerin son mezuniyet durumlarında sağlık bilimleri mezunlarının mühendislik bölümü mezunlarına motivasyonlarının daha yüksek olması, ülkemizde afetlere müdahalede profesyonelleşmenin artmasına bağlı olarak yorumlanabilir. Mühendislik alanında da afet yönetimi alanında yapılacak çalışmaların artmasıyla afet alanında da kariyer yapmak isteyen mühendislerin artacağı söylenebilir.

Gönüllülerin motivasyonların anlamlı fark tespit edilemeyen sadece iki alt boyut vardır. Bunlar koruyucu ve sosyal etkileşim alt boyutlarıdır. Diğer alt boyutların hepsinde sorulara göre değişen anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

Değerler ve karşılılık alt boyutlarında motivasyonun yüksek olması duygusallıkla bağdaştırılabilir. Gönüllü insanların oluşturduğu kurumlarda duygusal yaklaşımların yoğun olması normal olarak değerlendirilebilir(Gürer vd., 2012).

Eğitim ile ilgili soruların hiçbirinde anlamlı bir fark bulunamaması gönüllülerin motivasyonlarının aldıkları eğitimlerle ilgisi olmadığını gösterir ve bu beklenilen bir sonuç değildir. Gönüllülerin aldıkları kentsel arama kurtarma temel eğitimi dışındaki eğitimlerin hemen hepsi kurum içi eğitimler olmaktadır.

Mahalle afet gönüllüleri ile yapılan diğer çalışmada gönüllülerin %60,1'i kısmen, %11,9'u hiç eğitimlere hiç katılmadığını belirtmiştir(Aydemir, 2019).

Gönüllülerin alacağı eğitimlerin, tatbikat öncesi canlandırılarak yapılması eğitimin verimliliğini artırabilir. Temel yaşam desteği eğitimlerinde tiyatro yöntemi ile canlandırma yönteminin ilk yardımcının özgüvenini olumlu yönde etkilediği tespit edilmiştir(Kondakcı ve Yorgancı, 2020).

Afet sonrası müdahale etmeye çalışacak bireysel gönüllülerin oluşturabileceği kaos ortamı da düşünüldüğünde, STK çatısı altında faaliyet gösteren bireylerin eğitimlerinin, farkındalık eğitimlerinden daha nitelikli ve teknik olması gerekmektedir. Farkındalık eğitimleri temel düzeyde ortak dil paylaşımı için yeterli olup orta ve ağır kurtarma operasyonlarda yetersiz kalacaktır. Teknik operasyonlarda yeterli ekipman olmasına rağmen eğitimi eksik olan gönüllüler, operasyon süresinin uzamasına sebep olabilirler ayrıca kendilerini ve diğer personeli de riske atabilirler(Caymaz vd., 2017).

Ülkemizde afet alanında çalışma yapan STK sayısı artmaktadır. AFAD bu ekipleri standart seviyeye getirmek için İzmir depremi itibariyle akreditasyon çalışmalarını başlatmıştır. İlerleyen yıllarda akreditasyon durumuna göre ekiplerin kendi alanları dışındaki enkazlara müdahale etmesine izin verilmeyecektir. Akreditasyon çalışmaları ile birlikte eğitimlerin belirli bir standarda yükselmesi beklenmektedir(AFAD, 2020).

### 5.3. Öneriler

Bu çalışma sadece Bursa iliyle sınırlandırılmıştır. Evren ve örneklem genişletilerek Türkiye genelinde bulunan diğer afet gönülleri ile yapılabilir.

Afet gönüllülerinin motivasyon kaynaklarına özel ölçek çalışmaları yapılabilir.

Arama kurtarma derneklerine özel gönüllü yönetim sistemi çalışmaları yapılabilir.

Arama çalışmalarında geleneksel yöntemler ile teknolojik yöntemler karşılaştırılıp gönüllülerin en etkili olacağı yöntemler belirlenebilir, toplam kapasiteye katkıları araştırılabilir.

Personeli oluşturan ekipte arama köpeği bulunan ekipler ile gönüllülerin köpek eğitiminde varlıklarının artırılmasına yönelik çalışmalar yapılabilir.

Amatör telsizcilerin afet yönetimi içerisindeki görevleri, acil durum ve afetlerde haberleşme ve diğer alanlarda katkıları hakkında araştırmalar yapılabilir.

Meslek olarak afet yönetimi sisteminde görev alan bireylerle gönüllü olarak yer alan bireylerin motivasyon kaynak farklılıkları hakkında çalışmalar yapılabilir.

Son yıllarda değişen yağış rejimleri ile birlikte artan sel afetlerine karşı afet gönüllülerinin eğitim ve teçhizat kapasiteleri araştırılabilir.

Çığ afetinde ülkemiz afet yönetim kapasitesi ve müdahale yöntemleri, müdahalede meydana gelen kazalar ile dünyada kullanılan yöntemler arasında karşılaştırma yapılabilir.

Afet gönüllülerinin ikincil travmatik stres belirtileri ve çözüm önerileri ile ilgili araştırma yapılabilir.

Ev hanımlarının afet farkındalık seviyeleri, gönüllü çalışmalar da görev alabilecekleri alanlar, ev hanımlarının afet bilinçlerinin artmasının toplam kapasiteye etkileri araştırılabilir.

## KAYNAKÇA


*Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü*, (2014). Ankara: Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı

Ardahan, F. (2016). "Ciddi Boş Zaman Faaliyeti Olarak Gönüllülük: AKUT Örneği". *Mediterranean Journal of Humanities*, *6*(1), 47-47.

Argüden, Y., ve Ilgaz, P. (2006). *Gönüllü kuruluşların yönetimi*. İstanbul: ARGE Danışmanlık. 1.

Aydemir, A. (2019). *Mahalle Afet Gönüllülerinin Afet Yönetiminde Gönüllülük Çalışmaları ve Değerlendirilmesi; Bursa Örneği*. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü

Babaoğlu, C. ve Memiş, L. (2020). "Afetin Teknolojik Yönetimi: Türkiye'den ve Türkiye'ye Dersler". *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 13(4), 776-791

Birleşmiş Milletler. (2011). *Dünyada Gönüllülüğün Durumu Raporu*.

Büyüköztürk, Ş. (2002). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Pegem Akademi Yayınları, Ankara.

Caymaz, E., Akyon, F. V., ve Erenel, F. (2013). "A Model Proposal for Efficient Disaster Management: The Turkish Sample". *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, *99*, 609-618.

Caymaz, E., Akyön, F. V., ve Özden, S. (2017). "Afet ve Acil Durumlarda Bireysel Gönüllülerin Yönetimine Yönelik Keşfedici Bir Çalışma". Z.Karaman, O. Sancakdar ve S. İ.Kaya (ed.). Disiplinlerarası Afet Yönetimi Çalışmaları, (s.85-91). Birleşik Yayınları: İzmir.

Coetzee, C., ve Van Niekerk, D. (2012). "Tracking the evolution of the disaster management cycle: A general system theory approach". *Jàmbá: Journal of Disaster Risk Studies*,

Çevik, A. (2012). Gönüllü Motivasyon Envanteri: Türk Popülasyonuna Uyarlanması.

Çevik, A. Gürsel F. Gönüllü Motivasyon Envanteri: Türk Popülasyonuna Uyarlanması. Ankara Üniv Spor Bil Fak, 2015, 13 (2), 83-92.

Eksi, A. (2015). *Afetlere Karşı Toplumsal Direncin Gelişmesinde Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü*.

Erdurmazlı, E. (2019). On the Servant Leadership Behaviors Perceived in Voluntary Settings: The Influences on Volunteers' Motivation and Organizational Commitment.

Erenel, F., ve Caymaz, E. (2020). Acil Durum ve Afet Yönetimine Güncel Bir Bakış.Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

Ergül, H. F. (2005). "Motivasyon ve Motivasyon Teknikleri". *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*.4(14), 67-79.

Genç, F. N. (2007). "Türkiyede Doğal Afetler ve Doğal Afetlerde Risk Yönetimi". *Stratejik Araştırmalar Dergisi* 9(5), 201-226

Glade, T., ve Nadim, F. (2014). "Early warning systems for natural hazards and risks". *Natural Hazards,*

Gökçe, O., ve Tetik, Ç. (2012). *Teoride ve Pratikte Afet Sonrası İyileştirme Çalışmaları*. Ankara.

Güder, N. (2006). *Gönüllülük ve Gönüllü Yönetimi*

Güngör, F., ve Çölgeçen, Y. (2014). STK'larda Gönüllü Yönetimi ve Motivasyonun Performansa Etkisi. *Akademik İncelemeler Dergisi*, *8*(3), 163-187.

Gürer, B., AdiLoğullari, İ., ve Caymaz, E. (2012). *Akut Gönüllülerinin Örgütsel Bağlılık Düzeylerinin Bazı Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi*.

Kadıoğlu, M. (2008). *Afet Zararlarını Azaltmanın Temel İlkeleri*. JICA Türkiye Ofisi, Ankara.

Kahil, A. (2016). *Travmatik Yaşantıları Olan Bireylere Yardım Davranışında Bulunan Profesyonel ve Gönüllülerin İkincil Travmatik Stres Düzeylerinin İncelenmesi*. Ufuk Üniversitesi.Sosyal Bilimler Enstitüsü

Karaman, Z. T. (2016). *Bütünleşik Afet Yönetimi*.

Kaya, M. (2013). *Türk Kamu Yönetiminde Gönüllülük ve Afet Yönetimi*.Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ankara.

Kentsel Arama ve Kurtarma Akreditasyon Kılavuzu(2020). Ankara: Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı

Kırda, K., ve Aytuğ, H. K. (2016). Kamu Politikası Ve Gönüllülük: Karar Ağaç Modeli İle Türkiye'de Afet Yönetiminde Gönüllülük Analizi. *Sosyal Bilimler Metinleri*.

Kılınç Z., Gürer B. ve Çelebi M. (2016). Arama Kurtarma Sürecinde Yaşanan Yönetsel Zorluklar ve Liderlik. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi.(1)*

Koç, Zeynep Fulya (2003). *Bir Felaketin Anatomisi*.sy42-43Kapital Medya Yayınevi: Ankara

Kondakcı, D.D. ve Yorgancı M. (2020). "Tiyatro İle Temel Yaşam Desteği Uygulama Farkındalığı Yaratmak". *Journal of Awareness,*5 (3). s. 350-360.

Kukuoğlu, A. (2018). Doğal Afetler Sonrası Yaşanan Travmalar ve Örnek Bir Psikoeğitim Programı. *Afet ve Risk Dergisi* 1(1) s.39-52.

Küçüközkan, Y. (2015). "Liderlik ve Motivasyon Teorileri: Kuramsal Bir Çerçeve". *Uluslararası Akademik Yönetim Bilimleri Dergisi1*(2).

Leblebici, Ö. (2014). "Afetlerde Kamu Yönetiminin Rolü ve Toplum Temelli Afet Yönetimine Doğru". *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*

Legault, L. (2016). Intrinsic and Extrinsic Motivation. Shackelford (Ed.), *Encyclopedia of Personality and Individual Differences* (ss. 1-4).

Oomes, A. H. J. (2004). *Organization Awareness In Crisis Management*.

Özkul, B., ve Karaman, A. E. (2007). Doğal Afetler İçin Risk Yönetimi. *Afet Sempozyumu Bildiriler Kitabı* (ss. 251-260). Ankara.

Özdaşlı, K., ve Kandemir, H. (2016). "Dağcılık Sporunun Stratejik Bilince Etkisi: Bir Tırmanış Senaryosu Üzerinden Değerlendirme". *Çatalhöyük Uluslararası Turizm ve Sosyal Araştırmalar Dergisi(1), 131-145.*

Özmutaf, N. M. (2007). *Sivil Toplum Kuruluşlarının Misyonlarını Gerçekleştirmede İnsan Kaynaklarının Rolünün Gönüllü Yönetimi Yaklaşımları Bağlamında İncelenmesi*. Süleyman Demirel Üniversitesi.

Şahin, F. (2020). *KBRN Olaylarında Müdahil Bazı Kurum Personellerinin Konu Hakkındaki Bilgi, Beceri, Deneyim ve Görüşlerinin Derinlemesine Mülakat Tekniği ile Ölçülmesi: Gümüşhane ve Erzurum İli Örneği*.Gümüşhane Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Tunçer, P. (2013). Örgütlerde Performans Değerlendirme ve Motivasyon.*Sayıştay Dergisi* (88).s.87-108.

Urgan, S. (2020). The Effect Of Conscientious Intelligence On Life Satisfaction And Business Performance In Volunteer Services Sample Of Eskişehir.*Business & Management Studies: An International Journal*,

Uzunçıbuk, L. (2005). *Yerleşim Yerlerinde Afet ve Risk Yönetimi*. Ankara.

Varol, N., ve Gültekin, T. (2016). Etkin Bir Göç Faktörü: Afetler. *Antropoloji*, (32), 43-51.

Varol, N., ve Kaya, Ç. M. (2018). *Afet Risk Yönetiminde Transdisipliner Yaklaşım*. 8.

Xu, J., ve Lu, Y. (2018). Towards an earthquake-resilient world: From post-disaster reconstruction to pre-disaster prevention. *Environmental Hazards*, *17*(4), 269-275.

Yaman, Y. (2003). Gönüllülük Psikolojisi ve Gönüllü Yönetimi. *Sivil Toplum Dergisi*, (1).

Yılmaz, G., ve Demiröz Yıldırım, S. (2020). "Afetlerde Kentsel Arama ve Kurtarmada Kullanılan Yöntemler ve Güncel Yaklaşımların Değerlendirilmesi". *Doğal Afetler ve Çevre Dergisi 6(1)* s.196-208.

# EKLER

## EK 1

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | Gönüllüyüm, çünkü kendimden daha az şanslı insanları da düşünüyorum. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 2 | Gönüllü olduğum kurum tarafından takdir edilmek benim için önemli. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 3 | Gönüllüyüm, çünkü yapabileceğim sosyal etkinliklere katılmak için can atıyorum. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 4 | Gönüllüyüm, çünkü dünyada ne ekersem onu biçeceğime inanıyorum. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 5 | İnsanlara yardım etmeyi severim çünkü kendimde zamanında zorluklarla mücadele ettim. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 6 | Gönüllüyüm, çünkü gönüllülük kendimi iyi hissetmemi sağlıyor. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 7 | Gönüllüyüm, çünkü arkadaşım da gönüllü. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 8 | Gönüllüyüm, çünkü gönüllülük aracılığıyla önemli iş bağlantıları sağlayabileceğimi düşünüyorum. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 9 | Gönüllüyüm, çünkü gönüllü olarak neden çalıştığım hakkında daha fazla şey öğrenebiliyorum. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 10 | Gönüllüyüm çünkü gönüllü çalışmalarım sayesinde zor durumda olan insanlara karşı vicdanımı daha rahat hissediyorum, onlara karşı sorumluluklarımı yerine getirdiğimi düşünüyorum. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 11 | Gönüllüyüm, çünkü gerçekten çalışmış olduğum toplulukla yakından ilgiliyim. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 12 | Çalıştığım yerde çalışanlar ve gönüllüler tarafından saygı duyuluyor olmam benim için önemli değildir. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 13 | Çalışmış olduğum kurum tarafından sağlanan sosyal fırsatlar benim için önemli. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 14 | Gönüllülük benim sahip olduğum şeylere sahip olmayan insanlara yardım etme imkanı tanır. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 15 | Gönüllüyüm, çünkü gönüllülük kendimi iyi bir insan olarak hissetmemi sağlıyor. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 16 | Gönüllüyüm, çünkü gönüllülere yakınım. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 17 | Gönüllülük aracılığıyla iş bulma planlarım yok. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 18 | Gönüllüyüm, çünkü gönüllülük dünya hakkında yeni bakış açıları kazanmamı sağlıyor. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 19 | Gönüllüyüm, çünkü gönüllülük kendi kişisel problemlerimi çözmeme yardımcı oluyor. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 20 | Gönüllüyüm, çünkü yardıma muhtaç olan insanlara şefkat duyuyorum. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 21 | Gönüllülük yaptığım iş hakkında herhangi bir geri bildirime ihtiyaç duymam. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 22 | Gönüllüyüm, çünkü gönüllülüğün insanların sosyal bağlantılarını kurmakiçin bir yol olduğunu düşünüyorum. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 23 | Gönüllülük deneyimlerimle kişisel hayatım arasında sık sık ilişki kuruyorum. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 24 | Gönüllüyüm, çünkü gönüllülük kendimi önemli hissetmemi sağlıyor. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 25 | Gönüllüyüm, çünkü tanıdığım insanlar toplum hizmetine ilgi duyuyorlar. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 26 | Gönüllüyüm, çünkü gönüllülük iş fırsatları bulmama yardım eder. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 27 | Gönüllüyüm, çünkü gönüllülük doğrudan deneyimlerle, yaşayarak öğrenmemi sağlıyor. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 28 | Gönüllüyüm, çünkü gönüllülüğün kişisel sıkıntılarımdan kaçmak için iyi bir yol olduğunu düşünüyorum. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 29 | Gönüllüyüm, çünkü başka insanlara yardım etmenin önemli olduğuna inanıyorum. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 30 | Gönüllülerini ve çalışanını bir tutan gönüllü kuruluşla çalışmayı seviyorum | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 31 | Gönüllüyüm, çünkü gönüllülük yeni arkadaşlıklar kurmamı sağlıyor | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 32 | Gönüllülük kendime özel bazı problemlerimi çözmeme yardımcı olur. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 33 | Gönüllüyüm, çünkü gönüllülük kendimi faydalı hissetmemi sağlıyor. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 34 | Gönüllüyüm, çünkü yakın olduğum bazı gönüllü kişiler toplum hizmetinde yüksek değerdedir. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 35 | Gönüllüyüm, çünkü gönüllülük iş becerilerimi geliştirmeme olanak sağlıyor. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 36 | Gönüllüyüm, çünkü farklı insanlarla nasıl ilgilenebileceğimi öğrenebilirim. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 37 | Gönüllüyüm, çünkü kendimi ne kadar kötü hissedersem hissedeyim gönüllülük bunu unutmamı sağlıyor. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 38 | Gönüllüyüm, çünkü benim için önemli olan bir neden için bir şeyler yapabilirim. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 39 | Gönüllü yaptığım işten takdir almanın önemli olduğunu düşünüyorum. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 40 | Gönüllüyüm, çünkü başkalarına ne verirsem zamanı gelince verdiklerimi alacağıma inanıyorum. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 41 | Gönüllüyüm, çünkü gönüllülük beni meşgul ediyor. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 42 | Gönüllüyüm, çünkü gönüllülük çevremde iyi tanıdığım insanlar için önemli bir etkinliktir. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 43 | Gönüllüyüm, çünkü güçlü yanlarımı keşfedebilirim. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 44 | Gönüllüyüm, çünkü gönüllülük sayesinde kendimi daha az yalnız hissediyorum. | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |

**T.C.**

**ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ**

**SOSYAL BİLİMLER VE EĞİTİM BİLİMLERİ ETİK KURULU**

## PROJE/ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME SONUÇ RAPORU

| | |
|---|---|
| **Toplantı Tarihi** | 13.11.2019 |
| **Toplantı Sayısı** | 9 |
| **Başvuru protokol numarası** | 2019/68 |
| **Başvuru tarih** | 06.11.2019 |
| **Proje/araştırma başlığı** | Afet Gönüllülerinin Motivasyon Envanteri: Bursa İli Örneği |
| **Proje/araştırma yürütücüsü** | Ömer YÜCE |
| **Karar** | Bilimsel araştırma etik kurallarına uygundur. |
| **Açıklamalar** | - |

Prof. Dr. Salih Zeki GENÇ
Başkan

Doç. Dr. Mustafa KARA
Başkan Yardımcısı

Prof. Dr. Şerif KORKMAZ
Raportör

Doç. Dr. Gökhan GÖKULU
Üye

Doç. Dr. Şefik Okan MERCAN
Üye

Doç. Dr. Muzaffer ÖZDEMİR
Üye

Dr. Öğr. Üyesi Adil ÇORUK
Üye

# ÖZGEÇMİŞ

## KİŞİSEL BİLGİLER

**Adı Soyadı :** Ömer YÜCE

## EĞİTİM DURUMU

Anadolu Üniversitesi İktisat Fakültesi Kamu Yönetimi (2010)

İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Acil Durum ve Afet Yönetimi (2017)

## SERTİFİKALAR

Türkiye Dağcılık Federasyonu Spor Tırmanış 1. Kademe Antrenörü

Türkiye Dağcılık Federasyonu Spor Tırmanış İl Hakemi

Türkiye Dağcılık Federasyonu Alpinizm Eğitimi (7 Kur)

AFADEM Kış Şartlarında Arama ve Kurtarma Eğitimi (2016)

AFADEM Temel Afet Bilinci Eğitmen Eğitimi (2016)

Bursa Büyükşehir Belediyesi Gönüllü İtfaiyeci Eğitimi (2017)

1.Ortadoğu Afet ve Hastane Öncesi Yönetim Kongresi Yüksekten Yaralı Tahliye Eğitimi (2017)

The Sphere Project İnsani Yardımda Asgari Standartlar Eğitimi (2017)

AFADEM Hafif Arama Kurtarma Eğitimi (2018)

AFADEM Doğada Arama ve Kurtarma Temel Eğitim Programı Modül 1 (2018)